

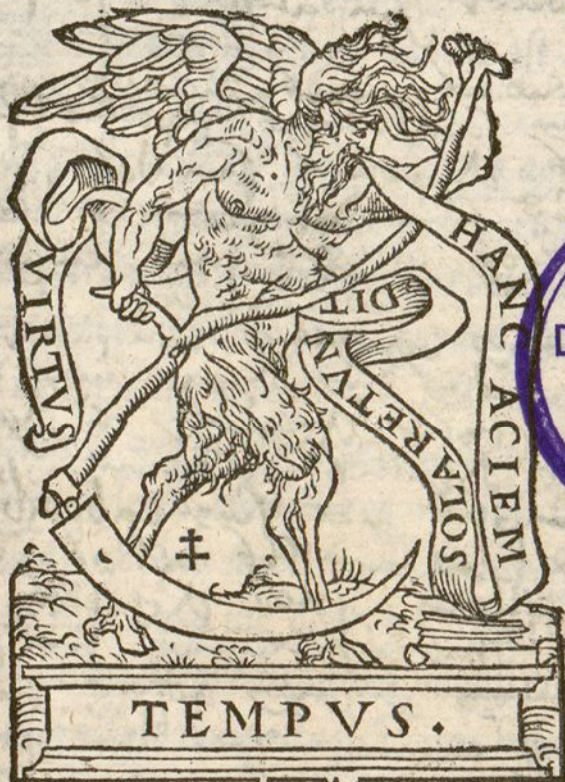
R X VI 1449, 120

Q. HORATII FLACCI
EPISTOLARVM LIBRI DVO.

Sermonum sine Satyrarum libri duo ad Mecœ-
natem.

Ars poetica.

Cum annotatiunculis in margine adiectis, quæ brevis
commentarij vice esse possint.

PARISIIS

Apud Simonem Colinaeum

I 5 2 8

Ex dono francisci Delacroix

Ad praelectionem summi Epistolarii opus multum quo
ut ait sub eius auctoritate commendat a quo illud deponit
ut auctoritas sua etiam in eadem affigatur fons
autem fons subiectus commendat et Philosophia
quod inordinabilem detractionem habet sed illud secundum
fons est Socraticum simpliciter fons dicitur Philosophia
Compositum vero bonum est f. b. et supra dicitur
moralis inordinabile bonum est ergo Philosophia
Lationis hoc autem appetit rectitudinem habentem rebus
gradatione optimi qui de ordinibus magis
bonis tandem aliquando fieri auctor sub bonis
conferat eam opem universis argumentum
que necesse est ut sit in multis laboribus
addere cogitur Illa autem sunt ad memoriam qui
fuit Epistola prima
Virtute et sapientia movet imperatorem semper

[illegible]

Rude verga dat qua mihis pre senectute ad bellum huph
immittitur qui est dimissione Rudiari aut emendi aut
inde Iouan deebatur Rudiaria a Rude est verga
qua quisque est et ob hoc aut in patetis montibus et
agitantur.

Q. HORATII FLACCI EPISTO-
LARVM LIBER PRIMVS

AD MECOENATEM.

Rima dicte mihi, summa di-
cende Camœna
Spectatum satis, & donatū
iam rude, queris.

Mecœnas iterū antiquo me
includere ludo.

Non eadem est etas non

mens. Veianius armis

Herculis ad postem fixis latet abditus agro,

Ne populum extrema toties exoret arena.

Est mihi purgatam crebro qui personet aurem:

Solue senescentem mature sanus equum, ne

Peccet ad extremum ridendus, & ilia ducat.

Nunc itaq; & versus, & cetera ludicra pono:

Quid verū, atq; decēs, curo: & rogo: & onis in hoc sū:

Condo & compono, quæ mox depromere possim:

Ac ne forte roges, quo me duce, quo lare tuter,

Nullius addictus irare in verba magistri:

Quo me cunq; rapit tempestas, deferor hospes.

Nunc agilis fio: & versor ciuilibus vñdis

Virtutis veræ custos, rigidusq; satelles:

Nunc in Aristippi furtim præcepta relabor:

Et mihi res, non me rebus submittere conor:

Ut nox longa, quibus mentitur amica, diēs q;

A. ij.

Camœna significat
vulgum quod aliquis
significat vel sonat
et in quo sonat opus
et hoc est

Postulat Ve-
ianij exem-
plo cōfenta
neā etati
functionē.

Quamvis nobilis
laboris bellis
pauca sunt
cum ludo
mihis est
pauca sunt
pauca sunt
pauca sunt
pauca sunt

De puar- Insuper
et carum puar-

Antiqua

Quod vitæ
institutū se
qui velit.

Lar lant Iouan
et ipsa Iouan
hoc pro se

Iouan in verba magistri
et se verba magistri
et se verba magistri
et se verba magistri

Satellitibus sunt
regis ac hostibus
Satellitibus pro comitibus
regis capitur

EPISTOLARVM

Quanto des
siderio pci
piendæ phi
losophiæ te
neatur.

Prodesse &
mediocrem
philoso-
phiæ cogni-
tionem.

Philosophiæ vis in
animi mor-
bos.

Principium
virtutis vi-
tiorū fuga.
Si ea quę p
se mala nō
sunt tā an-
xie fugi-
mus, quan-
to magis ea
quę aperte
mala sunt.

Longa videtur opus debentibus: ut piger annus
Pupillis, quos dura premit custodia matrum,
Sic mihi tarda fluunt, ingrataq; tempora, que spem
Consiliumq; morantur agendi quāvis, id quod
Et que pauperibus prodest, locupletibus æque:
Et que neglectum pueris, senibusq; nocebit.

Restat vt his ego me ipse regā, solerq; elemētis.
 Non possis oculo quantum contendere Lynceus,
 Non tamen idcirco contemnas lippus inungi.
 Nec quia desperes inuicti membra Glyconis
 Nodosa corpus nolis prohibere chiragra.

Est quodam prodire tennus, si non datur vltra.
Fernet auaritia, miseraq; cupidine pectus,
Sunt verba & voces, quibus hunc lenire dolorem
Possis, & magnam morbi deponere partem.

Landis amore tumes. sunt certa piacula, qua te
Ter pure lecto, poterunt recreare libello.
Invidus, iracundus, iners, vinosus, amator,
Nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit,
Si modo culturae patientem commodet aurem.

Virtus est vitium fugere. & sapientia prima,
S tultitia caruisse. vides, quæ maxima credis
Esse mala, exiguum censum, turpemq; repulsam
Quanto denites animi capitisq; labore.

Impiger extremos curris mercator ad Indos,
Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per igneis,
Ne cures ea quæ stulte miraris, & optas:
Discere, & audire, & meliori credere non vis.
Quis circum pagos, & circum compita pugna,

Magna coronari contemnat olympia, cui spes,
Cui sit conditio dulcis sine puluere palma?

Vilius argentum est auro, virtutibus aurum.

O cines cines, querenda pecunia primum est:

Virtus post nummos. hæc Ianns summus ab imo

Perdocet: hæc recinunt iuvenes dictata, senesq;

Læuo suspensi oculos, tabulamq; lacerto

Si quadringentis sex septem millia desunt:

Est animus tibi, sunt mores & lingua, fidesq;

Plebs eris. at pueri ludentes, rex eris, aiunt,

Si recte facies. hic murus abeneus esto,

Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.

Roscia, dic sodes, melior lex an puerorum

Nenia? quæ recte regnum facientibus offert,

Et maribus Curijs, & decantata Camillis?

Isne tibi melius suadet? qui ut rem facias, rem

Si possis recte: si non, quocunq; modo rem?

Ut propius spectes lachrymosa poemata Puppi?

An qui fortunæ te respondere superba

liberum & erectum præsens hortatur, & optat?

Quod si me populus Romanus forte roget: cur

Non ut porticibus, sic iudicijs fruor iisdem,

Nec sequar, ac fugiam quæ diligit ipse vel odit:

Olim quod vulpes agroto cantata leoni

Respondit, referam: quia me vestigia terent

Omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum.

Bellua multorum es capitum. nã quid sequar, aut quæ?

Pars hominum gestit conducere publica: sunt qui

Frustis, & pomis viduas venentur auaras:

Verba mer-
catorum qui
virtuti diui-
tias præpo-
nunt.

Laudatior
probitas ex
puerorum
cætlena q̃
Roscijs sup̃
ba ambitio

In auaros &
captatores.

EPISTOLARVM

Excipiantq; senes, quos in vinaria mittant.

Multis occulto crescit res fœnore, verum

E sto alijs, alios rebus studijsq; teneri,

Idem eadem possunt horam durare probantes?

Nullus in orbe sinus Baijs præluet amœnis,

Si dixit diues, lacus & mare sentit amorem

Festinantis heri, cui si vitiosa libido

Fecerit auspicium: cras ferramenta Theanum

Tolletis fabri, lectus genialis in aula est:

N il ait esse prius, melius nil cœlibe vita.

Si non est, iurat bene solis esse maritis.

Quo teneam vultus mutantem Protœa nodo?

Quid pauper? ride: mutat cœnacula, lectos,

Balnea, tonsores: conducto nanigio æque

Nanseat, ac locuples, quem ducit priua triremis.

Si curatus inæquali tonsore capillos

Occurri, rides: si forte subucula pexæ

Trita subest tunica, vel si toga dissidet impar,

Rides, quid, mea cum pugnat sententia secum?

Quod petijt, spernit: repetit, quod nuper omisit,

Estuat, & vitæ disconuenit ordine toto:

Diruit, edificat, mutat quadrata rotundis:

Insanire putas solennia me, neq; rides:

Nec medici credis, nec curatoris egere

A prætore dati: rerum tutela mearum

Cum sis, & prae se sectum stomacheris ob vnguem

De te pendentis, te respicientis amici.

Ad summam sapiens vno minor est Ioue, diues,

Liber, honoratus, pulcher, rex deniq; regum,

Inconstantia
humani ins
genij.

Et priuato
& pauperi
sua est leui
tas & mu
tabilitas.

Solēnia via
tia nō anis
maduerti.

Paradoxon
Stoicū de
sapiente.

hæc carmine de pueris

[Faint handwritten notes in Latin script, likely marginalia or corrections, are visible throughout the page.]

hominibus ad Lollium scribit quendam Philosophum plura
Bhacrat unde praecepta subterfugit. Iamque. quibus. etiam
fugundum pulchrum drama. Libidinis. me. odia. et. o.
adhortatur. ut. huius. praeceptum. Procipue. tam. et.
LIB. I. 4

P recipue sanus, nisi cum pituita molesta est.

AD LOLLIVM.

T Roiani belli scriptorem, maxime Lolli,

Dum tu declamas Roma, Praeneste relegi:

Qui quid sit pulchrum, quid turpe, quid utile, quid no-

Plenus, ac melius Chrysippo, & Crantore dicit.

Cur ita crediderim, nisi quid te detinet, audi.

Fabula, qua Paridis propter narratur amorem

Gracia barbariae lento collisa duello:

Stultorum regum, & populorum continet aestus.

Antenor censet belli praecidere causam.

Quid Paris? ut saluus regnet, vivatque beatus,

Cogi posse negat. Nestor componere liteis

Inter Peliden, festinat, & inter Atriden.

Hunc amor, ira quidem communiter vrit utrumque.

Quicquid delirant reges, plectuntur Achini.

Seditione, dolis, scelere, atque libidine, & ira,

I liacos intra muros, peccatur & extra:

Rursus quid virtus, & quid sapientia possit,

Utile proposuit nobis exemplar Ulysses,

Qui domitor Troiae, multorum prouidus vrbeis,

Et mores hominum inspexit, latumque per equor,

Dum sibi, dum sociis reditum parat, aspera multa

Pertulit: aduersis rerum immerisabilis undis.

Sirenium voces, & Circes pocula nasti:

Quae si cum sociis stultus cupidusque bibisset,

Sub domina meretrice fuisset turpis, & excors:

Vixisset canis immundus, vel amica luto sus.

Homeri po-
elim philo-
sophiae ar-
cana com-
plecti.

Quid tota
Iliade cōtis
neatur in
summa.

Odyssaea V.
lyssē viri sa-
pientis exē-
plar propo-
nit.

Sponsus pro pueris capimur

Armaris R & P & c

EPISTOLARVM

Ad Iheronimum
Indulgere
voluptatib9
foedum.

Quod est curandum
et observandum
quod est curandum
et observandum
A.P. cessan-
tum. //

Locus à cō-
trario. si in
re mala vi-
gilat quan-
to magis in
honesti vi-
gilandum?

Nō perasti
nandum ut
melior fias.

Non plura
quarēda q̄
opus sit.

Ut fruatur
voluptate
aliquis neces-
se est malis
affectibus
careat.

Nos numerus sumus, & fruges consumere nati,
Sponsi Penelopes, nebulones, Alcinoiq̄,

In cute curanda plus equo operata iuventus:

Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, &

Ad strepitum citharæ cessatum ducere curam.

Ut ingulcent homines surgunt de nocte latrones.

Ut te ipsum serues, non expergisceris? atqui

Si nolis sanus, curres hydropicus. & ni

Posces ante diem sibi cum lumine, si non

Intendes animum studiis, & rebus honestis,

Invidia vel amore vigil torquere. nam cur

Quæ sedunt oculos festinas demere, si quod

Est animum, differs curandi tempus in annum?

Dimidium facti, qui cœpit habet. sapere, aude,

Incipe. vinendi qui recte prorogat horam:

Rusticus expectat dum defluat amnis, at ille

Labitur, & labetur in omne volubilis ævum.

Queritur argentum, puerisq̄ beata creandis

Uxor: & incultæ pacantur vomere sylvæ.

Quod satis est cui contingit, nihil amplius optet.

Non domus, & fundus, non æris acervus, & auri

& groto domini deduxit corpore febres.

Non animo curas. valeat possessor oportet,

Si comportatis rebus bene cogitat uti.

Qui cupit, aut metuit, iuvat illū sic domus aut res

Ut lippum pictæ tabulæ, fomenta podagram,

Auriculas citharæ collecta sorde dolentes.

Syncerum est nisi vas, quodcumq̄ infundis acescit.

Sperne voluptates, nocet empti dolore voluptas.

Semper avarus eget: certum voto pete finem.

Invidus alterius macrescit rebus opimis.

Invidia Siculi non innenere Tyranni

Maius tormentum qui non moderabitur ira,

Infectum volet esse, dolor quod suaserit, & mens:

Dum poenas odio per vim festinat inulto.

Ira furor brevis est. animum rege: qui nisi paret,

Imperat: hunc frenis, hunc tu compece catena.

Fingit equum tenera docilem cervice magister

Ire viam, quam monstrat eques. venaticus ex quo

Tempore ceruinam pellem latranit in aula,

Militat in sylvis catulus. nunc adhibe puro

Pectore verba puer, nunc te melioribus offer.

Quo semel est imbuta recens, servabit odorem

Testa diu quod si cessas, aut strenuus anteis:

Nec tardum opperior, nec praecedentibus inсто.

AD IVLIVM FLORVM.

Iuli Flore, quibus terrarum militet oris

Claudius Augusti prinignus, scire laboro:

Thracae ne vos, Hebrusq; nivali cōpede vin-

An freta vicinas inter currentia turreis, [Etus,

An pingues Asiae campi, collesq; morantur?

Quid studiosa cohors operum struit? haec quoq; curo:

Quis sibi res gestas Augusti scribere sumit?

Bella quis, & paces longum diffundit in aenum?

Quid Tityus Romana breui venturus in ora,

Pindarici fontis qui non expalluit hantus,

Fastidire lacus, & riuos ausus apertos,

Vt valet? ut meminit nostri? fidibus ne Latinis

Optimis q
busq; a te
neris assue
scendum.

Iuliu avaris
cia latenter
accusat hac
epistola.

Tityus poe
ta Pindari
interpretes.

EPISTOLARVM

Thebanos aptare modos studet auspice Musa?

An Tragica desinit, & ampullatur in arte?

Quid mihi Celsus agit? monitus, multūq; monēdus

Prinatas ut quærat opes, & tangere vitet

Scripta, Palatinus quæcūq; recepit Apollo.

Nec si forte suas repetitum venerit olim

Grex avium plumas, moveat cornicula risum

Furtivis nudata coloribus. Ipse quid audes?

Quæ circumvolitas agilis thyma? non tibi parvum

Ingenium, non incultum est, nec turpiter hirtum.

Seu linguam censis acuis, seu cinica iura

Respondere paras, seu condis amabile carmen,

Prima feres edera victricis præmia. quod si

Frigida curarum fomenta relinquere posses,

Quò te celestis sapientia duceret, ires.

Hoc opus, hoc studium, parvi properemus. & amplius

Si patriæ volumus, si nobis vivere chari.

Debes hoc etiam rescribere: si tibi curæ,

Quantæ conveniat Numatius: an male sarta

Gratia nequicquam coit, & rescinditur? at vos

Seu calidus sanguis, seu rerum inscitia vexat,

Indomita cervice feros, ubicūq; locorum

Vinitis, indigni fraternum rumpere fœdus,

Pascitur in vestrum reditum votina iuvenca.

AD ALBIVM TIBVLLVM

Elegorum scriptorem.

A

Lbi nostrorum sermonum candide index,

Quid nunc te dicā facere i regione Pedana?

Celsus plasgiarius.

Laudatur ab ingenio & eruditione Florus.

Hortatur animū ab imo dicis curis abstrahat.

Scribere q̄ Cassi Parmensis opuscula vincat?

An tacitum sylvas inter reptare salubreis,

Curantem quicquid dignum sapiente, bonoq̄ est?

Non tu corpus eras sine pectore. di tibi formam,

Di tibi diuitias dederant, artemq̄ fruendi.

Quid voneat dulci nutricula mains alumno,

Quam sapere, & fari possit, quæ sentiat, & cui.

Gratia, fama, valetudo contingat abunde,

Et mundus victus non deficiente crumena?

Inter spem curamq̄, timores inter & iras

Omniem crede diem tibi diluxisse supremum.

Grata supernemet, quæ non sperabitur, hora.

Me pinguem, & nitidum bene curata cute vises,

Cum ridere voles Epicuri de grege porcum.

AD TORQUATVM.

SI potes Archiacis conuina recumbere lectis.

Nec modica cœnare times olus omne patella,

Supremo te sole domi Torquate manebo.

Vina bibes iterum Tauro diffusa, palustreis

Inter Minturnas, Sinuesanumq̄ Petrinum.

Sin melius quid habes, accerse, vel imperium fer.

Iandudum splendet focus, & tibi munda supellex.

Mitte leueis spes, & certamina diuitiarum,

Et Moschi causam. cras nato Casare festus

Dat veniam, somnumq̄ dies impune licebit

& stiuam sermone benigno tendere noctem.

Quo mihi fortuna, si non conceditur uti?

Parcus ob heredis curam, nimiumq̄ senerus

Ad Cenam Brutum Fucunculam Ornata vocabit

Cassi Par.
qui præter
cætera tra-
gœdias etiã
scripsit.

Absoluta
felicitas.

Reuocat Al-
biũ ad faci-
liorẽ vitã.

T. d. vina
nõ admodũ
vetusta sed
diluta.

Inuitat ad
hilariorẽ vi-
tam Tor-
quatum.

EPISTOLARVM

A ssidet insano, potare, & spargere flores
I ncipiam: patiarq; vel inconsultus haberi.

Ebrietatem
laudat vt a
sordida vita
abducatur.

Q uid non ebrietas designat? operta recludit,
S pes iubet esse ratas, in praelia trudit inermem:
S ollicitis animis opus eximit, addocet, arteis.
F æcundi calices, quem non fecere disertum?
C ontracta quem non in paupertate solutum?

Nō appeto
luxū in cō-
uiuio sed
mundiciā.

H æc ego procurare, & idoneus imperor, & non
I nuitus, ne turpe toral, ne sordida mappa
C orruget nareis. ne non & cantharus, & lanx
O stendat tibi te, ne fidos inter amicos
S it, qui dicta foras eliminet. vt coeat par,
I ungaturq; pari: Brutum tibi Septiciuq;
E t nisi cæna prior, potiorq; puella Sabinum
D etinet, assumam. locus est & pluribus umbris,
S ed nimis arcta premunt olide conuiuia capra.
T u quotus esse velis, rescribe: & rebus omissis
A tria seruantem postico falle clientem.

Umbris pro
conuiuio &
Græcis i p:
uerbio est.

AD NUMICIVM.

N Il admirari, propè res est vna Numici,
S olaq; quæ possit facere, & seruare beatū.
H unc solem, & stellas, & decedentia certis
T empora momentis, sunt qui formidine nulla
I mbuti spectent. quid censes munera terre?
Q uid maris extremos Arabas ditantis, & Indos?
L udicra quid, plausus, & amici dona Quiritis?
Q uo spectanda modo, quo sensu credis, & ore?
Q ui timet, his aduersa ferè miratur eodem,

Animi per-
turbatio tā

I.

A c bene nummatum decorat suadela, Venusq.

EPISTOLARVM

Taxat sup:
uacaneas
diuitias.

Si citra vir-
tutē constet
felicitas,
age amplex
ēstatur qui
volet.

Si i volupta-
te ponimus
summū bo-
nū, iam pa-
lām infas-
nimus.

Mancipijs locuples, eget æris Cappadocum rex:
N e fueris hic tu. chlamydes Lucullus, vt aiunt,
S i posset centum scenæ præbere rogatus,
Qui possum tot? ait: tamē & quærā, & quod habebō
M ittā. post paulo scribit, sibi millia quinque
E sse domi chlamydam. partem vel tolleret omneis.
Exilis domus est, vbi non & multa supersunt.
E t dominum fallunt, & prosunt furibus, ergo:
S i res sola potest facere & seruare beatum,
H oc primus repetas opus, hoc postremus omittas.
S i fortunatum species, & gratia præstat,
M ercemur seruum, qui dicet nomina, seruum
Qui fodiat latus, & cogat trans pondera dextram
P orrigere. hic multum in Fabia valet, ille Velina,
C uilibet hic fasceis dabit, eripietq; curule
C ui volet importunus ebur. frater, pater adde,
U t cuiq; est ætas, ita quenq; facetus adopta.
S i bene qui cœnat, bene vinit, lucet, eamus
Q uo ducit gula, piscemur, venemur, vt olim
G argilius, qui mane plagas, venabula, seruos,
D iffertum transire forum, populūq; iubebat,
U nus vt è multis populo spectante referret
E mptum mulus aprum. crudi, tumidiq; lanemur
Q uid deceat, quid non obliti, cerite cera
D igni, remigium vitiosum Ithacensis Vlyssæi,
C ui potior patria fuit interdicta voluptas.
S i, Mimerinus vti censet, sine amore, iocisq;
N il est incundum: vinas in amore, iocisq;
U ine: vale. si quid nouisti rectius, istis,

sum hanc
Candidus imperti, si non his vtere mecum.

AD MECOENATEM.

Quinque dies tibi pollicitus me rure futurum,
Sextilem totum mendax desideror. atqui
Si me vivere vis sanū, rectēq; valentē,

Rationem
reddit qua
re promissa
non prae
stitit.

Quam mihi das egro, dabis egrotare timenti

Mecoenas veniam, dum ficus prima, calorq;

Designatorem decorat lictoribus atris:

Dum pueris omnis pater, & matercula pallet:

Officiosaq; sedulitas, & opella forensis

Adducit febreis, & testamenta resignat.

Quod si bruma niveis Albanis illinet agris:

Ad mare descendet vates tuus, & sibi parcat

Contractusq; leget, te dulcis amice reniset

Cum Zephyris, si concedes, & hirundine prima.

Non quo more pyris vesci Calaber iubet hospes,

Tu me fecisti locupletem, vescere sodes.

Iam satis est. at tu quantumvis tolle benigne,

Non iniussa feres pueris munuscula parvis.

Tam teneor dono, quam si dimittar onustus.

Ut libet, haec porcis hodie comedenda relinques.

Prodigus, & stultus donat quae spernit, & odit.

Hae seges ingratos tulit, & feret omnibus annis.

Vir bonus & sapiens dignis ait esse paratum,

Nec tamen ignorat, quid distent aera lupinis.

Dignum praestabo me etiam pro laude merentis,

Quod si me nolles usquam discedere, reddes

Forte latus: nigros angusta fronte capillos,

Intēpestua
liberalitas
ingrata est.

Boniviri es
se de bonis
bene meres
ri salua tas
men libera
tate.

EPISTOLARVM

Reddes dulce loqui, reddes ridere decorum, &
Inter vina fugam Cynaræ mœrere proteruæ.

Indicat apo-
logo se liber-
tatē benefi-
cij nolle
vendere.

Forte per angustam tenuis vulspecula rimam
Repserat in cumeram frumenti, pastaq; rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra.

Cui mustella procul, si vis ait effugere istinc,
Macra canum repetes arctum, quem macra subisti.
Hac ego si compellar imagine, cuncta resigno.
Nec somnum plebis laudo satur altilium, nec
Otia diuitijs Arabum liberrima muto.

Sæpe verecundum laudasti, rexq; paterq;
Audisti coram, nec verbo parcius absens.
Inspice, si possum donata reponere letus.

Ait Telema-
chi exēplo
sibi non cō-
uenire vitā
militarem.

Haud male Telemachus proles patientis Vlyssæi,
Non est aptus equis Ithacæ locus: vt neq; planis
Porrectus spatijs, nec multæ prodigus herbæ.
Atride magis apta tibi tua dona relinquam.
Paruum parua decent. mihi iam non regia Roma,
Sed vacuum Tybur placet, aut imbelles Tarentum.

Lepida fa-
bula innuit
honestum
ociū ambi-
tioso nego-
tio præpo-
nendum.

Strenuus & fortis, causisq; Philippus agendis
Clarus, ab officijs octauam circiter horam
Dum redit, atq; foro nimium distare carinas
Iam grandis natu queritur, conspexit, vt aiunt,
Ad rasum quendam vacua tonsoris in vmbra,
Cultello proprios purgantem leniter vngueis.
Demetri (puer hic non leue iussa Philippi
Accipiebat) abi, quere & refer, vnde domo, quis,
Cuius fortunæ, quo sit patre, quo ve patrono.
It, redit, & narrat Vulteium nomine Menam,

Præconem tenui censu, sine crimine notum,
Et properare loco, & cessare, & querere, & uti,
Gaudentem, parvisq; sodalibus, & lare certo,
Et ludis, & post decisa negocia, campo.

Scitari libet ex ipso quodcumq; refers. dic
Ad cœnam veniat, non sanè credere Mena:

Mirari secum tacitus: quid multa? benigne

Respondet. negat ille mihi, negat improbus, & te

Negligit, aut horret. Vulteiū mane Philippus

Vilia vendentem tunicato scruta popello,

Occupat, & saluere iubet prior. ille Philippo

Excusare laborem, & mercenaria vincla,

Quod non mane domum venisset: deniq; quod non

Prouidisset eum. sic ignouisse putato

Me tibi, si cœnas hodie mecum. ut libet. ergo

Post nonam venies. nunc i, rem strenuus auge.

Ut ventū ad cœnam est, dicēda, tacēda locutus,

Tandem dormitum dimittitur. hic ubi sæpe

Occultum visus decurrere piscis ad hamum,

Mane cliens, etiam certus conuina, iubetur

Rura suburbana indictis comes ire Latinis

Impositus mannis, aruum, cælūmq; Sabinum

Non cessat laudare. videt, ridetq; Philippus,

Et sibi dum requiem, dum risus undiq; querit:

Dum septem donat sextertia, mutua septem

Promittit, persuadet uti mercetur agellum,

Mercatur. ne te longis ambagibus ultra,

Quam satis est, morer: ex nitido fit rusticus, atq;

Sulcos, & vineta crepat mera, præparat vltimos,

hoc est, post
q̄ splēdidis
cōuiuijs in-
escatus est.

Indictis La-
tinis, hoc
est, quibus
aliquid agi
prohibebat
utpote fe-
rijs.

EPISTOLARVM

Immoritur studijs, & amore senescit habendi.

Verum ubi oues furto, morbo periere capellæ,
Spem mentita seges, bos est enectus arando,
Offensus damnis, media de nocte caballum
Arripit, iratusq; Philippi tendit ad ædeis.
Quem simul aspexit scabrum, intonsumq; Philippus,
Durus ait Vultei nimis, attentusq; videris
Esse mihi. Pol me miserum patrone vocares,
Si velles, inquit, verum mihi dicere nomen.

Suz cuiq;
vocationi
vt vocant
seruiendū.

Quod te per genium, dextramq; deosq; penateis
Obsecro, & obtestor, vitæ me redde priori.
Qui simul aspexit, quantum dimissa petitis
Prestant, mature redeat, repetatq; relicta.
Metiri se quemq; suo modulo, ac pede, verum est.

AD CELSVM ALBINOVANVM.

Expressit
græcorum
τὸ ἰσχυρὰ
τεν
Incōstātiā
& animi
morbum in
Celsō taxat
sub perso-
na sua

Celso gaudere & bene rē gerere Albinouano
Musa rogata refer comiti, scribēq; Neronis.
Si quæret quid agā, dic multa, & pulchra minā
Viuere, nec recte, nec suauiter, haud quia grādo [tē,
Contuderit viteis, oleamq; momorderit æstus:
Nec quia longinquis armentum egrotet in aruis,
Sed quia mente minus validus, quàm corpore toto,
Nil audire velim, nil discere, quod lenet ægrum.
Fidis offendar medicis, irascar amicis,
Cur me funesto properent arcere veterino:
Quæ nocuere sequar, fugiam quæ profore credam,
Romæ Tybur amem ventosus, Tybure Romam.
Post hæc ut valeat, quo pacto rem gerat, & se:

Ut placeat iuueni percontare, atq; cohorti.

Si dicet recte. primum gaudere, subinde

Preceptum auriculis, hoc instillare memento:

Ut tu fortunam, sic nos te Celse feremus.

q. d. si in re
bus letis nō
efferaris fa
cile eris om
nib⁹ grat⁹.

AD CLAUDIVM NERONEM.

SEptimius Claudii nimirum intelligit vnus,
Quāti me facias. nā me rogat, & prece cogit:

Scilicet vt tibi se laudare, & tradere coner,

Dignum mente, domoq; legentis honesta Neronis:

Munere cum fungi propioris censeret amici,

Quid possim videt, ac nouit me valdius ipso.

Multa quidem dixi, cur excusatus abirem:

Sed timui, mea ne finxisse minora putarer,

Dissimulator opis propriæ: mihi commodus vni.

Sic ego maioris fugiens opprobria culpæ,

Frontis ad urbanae descendi præmia: quod si

Depositum laudas ob amici iussa pudorem,

Scribe tui gregis hunc, & fortem crede, bonumq;.

Hui⁹ memi
nit & illic
Septimi Ga
des aditure
mecū, quē
hic Claudio
Augusti pri
uigno com
mendat.

Quāto pu
dore amicū
cōmendet
vtpote coa
ctus neces
sitate

AD FVSCVM ARISTIVM.

VRbis amatorem Fuscum saluere iubemus

Ruris amatores: hac in re scilicet vna

Multum dissimiles, ad cætera penē gemelli.

Fraternis animis quicquid negat alter, & alter

Annuimus pariter vetuli, notiq; columbi.

Tu nidum seruas: ego laudo ruris amœni

Riuos, & musco circumlita saxa, nemusq;.

Quid queris? vino. & regno: simul ista reliqui;

Varietas in
genere vite
etiam inter
eiusdē stu
dij hoīes.

EPISTOLARVM

Libertas cū
paupertate
iucundior
splendida
seruitute.

Vitę rustica
næ laus &
cōmoditas
maior q̄ vr-
banæ.

Et ī ciuita-
te syluas
imitamur
victi impul-
su naturæ.

Certa est ca-
lamitas ma-
iora affecta-
re q̄ quib⁹
bene vti
possis.

Quæ vos ad cælum effertis rumore secundo.
Vtq̄ sacerdotis fugitiuus, liba recuso,
P ane egeo iam mellitis potiore placentis.

Vinere naturæ si conuenienter oportet:
P onendæq̄ domo quærenda est area primum:
N onisti ne locum potiore rure beato?
E st vbi plus tepeant hyemes? vbi gratior aura
L eniat & rabiem canis, & momenta leonis?
C um semel accepit solem furibundus acutum?
E st vbi diuellat somnos minus inuida cura?
D eterius Libycis olet, aut nitet herba lapillis?
P urior in vicis aqua tendit rumpere plumbum,
Quàm, quæ per pronū trepidat cū murmure riuum?

Nempe inter varias nutritur sylua columnas:
L audatûr q̄ domus, longos quæ prospicit agros?
N aturam expellas furca, tamen vsq̄ recurret:
E t mala perrumpet furtim fastidia victrix.

Non qui Sidonio contendere callidus Ostro
N escit Aquinatem potantia vellera fucum,
C ertius accipiet damnum, propiusve medullis,
Quàm qui non poterit vero distinguere falsum.
Q uem res plus nimio delectauere secunda,
M utatæ quatient. si quid mirabere, pones
I mitus. fuge magna: licet sub paupere tecto
R eges, & regum vita præcurrere amicos.

Cervus equum pugna melior communibus herbis
P ellebat, donec minor in certamine longo
I mploravit opes hominis, frenūq̄ recepit.
S ed postquam victor violens discessit ab hoste,

Non equitem dorso, non frenum depulit ore.

Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet improbus, atq;
Serviet æternum, quia paruo nesciet uti.

Apologi in
terpretatio.

Cui non conveniet sua res: ut calceus olim,
Si pede maior erit, subuertet: si minor, vret.

Simile à pe
de in eadē
sentētiā.

Letus sorte tua viues, sapienter Aristi.

Nec me dimittes incastrigatum, ubi plura
Cogere, quàm satis est, ac non cessare videbor.

Imperat, aut servit collecta pecunia cuiq;
Tortum digna sequi potius, quàm ducere funem.

Hæc tibi dictabam post fanum putre Vacunæ,
Excepto quod non simul esses, cætera letus.

Vacunadea
apud Sabis
nos quā Var
ro victoriā,
aliq aliā pu
tauerunt.

AD BULLATIVM.

Quid tibi visa Chios Bullati, notaq; Lesbos?
Quid concinna Samos? quid Cræsi regia
Sardis?

Taxat quæ
stus cupidi
tatē i Bulla
tio cui⁹ gra
tia nusq; nō
currebat.

Smyrna, quid & Colophon? maiora minorā ne fama?

Cunctāne præ campo, & Tyberino flumine sordēt?

An venit in votum Attalici ex urbibus una?

An Lebedum landas odio maris atq; viarum?

Scis Lebedus quàm sit Gabijs desertior, atq;

Fidenis vicus, tamen illic vinere vellem,

Oblitusq; meorum, obliuiscendus & illis,

Neptunum procul è terra spectare furentem.

Sed neq; qui Capua Romam petit imbre, lutoq;

Aspersus, volet in caupona vinere, nec qui

Frigus collegit, furnos & balnea landat,

EPISTOLARVM

Ait illū nō
anīmī cau-
sa peregrī-
nari sed lu-
cri.

Nihil pro-
desse ciuita-
tū amoeni-
tatē ad bea-
tā vitam.

Vbiuis re-
cte viuitur,
si animi p-
turbationi-
bus carea-
mus.

Vluba vi-
cus obscuris-
sissim⁹ vbi
educat⁹ est
Augustus.

Iccium A-
grippæ p-
curatorem
fortunatū
dici si fortu-
na sua be-
ne utatur.

Si ita parce
viuas facile
futurum vt
ditissimus
euadas.

Ut fortunatam plene præstantia vitam.
Nec si te validus iactauerit Auster in alto:
Iccirco nauem trans Egeum mare vendas.

Incolumi Rhodos, & Mitylene pulchra facit, quod
Penula solstitio, Campestre nivalibus auris,
Per brumam Tyberis, sextili mense Caminus.
Dum licet, & vultum seruat fortuna benignum:
Romæ laudetur Samos, & Chios, & Rhodos absens.

Tu quæcunq; Deus tibi fortunauerit horam
Grata sume manu, nec dulcia differ in annum:
Ut quocunq; loco fueris, vixisse libenter
Te dicas. nam si ratio & prudentia curas,
Non locus effusi late maris arbiter aufert,
Cælum, non animū mutant, qui trans mare currūt.

Strenua nos exercet inertia: nauibus atq;
Quadrigis petimus bene viuere. quod petis, hic est,
Est Vlubris, animus si te non deficit æquus.

AD ICCIUM.

Fruetibus Agrippæ Siculis, quos colligis, Icci
Si recte frueris, non est vt copia maior
Ab Ioue donari possit tibi: tolle querelas.
Pauper enim non est, cui rerum suppetit vsus.
Si ventri bene, si lateri est, pedibusq; tuis, nil
Dinitie poterunt regales addere mains.

Si forte in medio positorum abstemius herbis
Vinis & vrtica, sic vines, protinus vt te
Confestim liquidus fortunæ riuus inaret:
Vel quia naturam mutare pecunia nescit,

Vel quia cuncta putas vna virtute minora.

Miramur si Democriti pecus edit agellos
Cultaq; dñ peregre est animus sine corpore velox:
Cum tu inter scabiem tantam, & contagia lucri,
Nil paruum sapias, & adhuc sublimia cures.

Quæ mare compescant causæ, quid temperet animum
Stellæ sponte sua inssæ ne vagentur, & errent:

Quid premat obscurum Lunæ, quid proferat orbem:
Quid velit, & possit rerum concordia discors:

Empedocles, an Stertini deliret acumen.

Verum seu pisces, seu porrum, & cepe trucidas,
Utere Pompeio Grospho, & si quid petet, vltro
Defer, nil Grosphus nisi verum orabit, & equum.
Vilis amicorum est annona bonis, vbi quid deest.

Ne tamen ignores quo sit Romana loco res,
Cantaber Agrippæ, Claudi virtute Neronis
Armenius cecidit. Ius imperiūq; Phraates
Cæsaris accepit genibus minor. aurea fruges
Italix pleno diffudit copia cornu.

AD VINNIUM ASELLAM.

VT proficiscentem docui te sepe, diūq;
Augusto reddes signata volumina Vinni,
Si validus, si letus erit, si deniq; poscet,

Ne studio nostri pecces, odiūq; libellis
Sedulus importes, opera vehemente minister.

Si te forte meæ grauis vret sarcina chartæ,
Abijcito potius, quàm quò perferre inheris
Clitellas ferus impingas Asinæq; paternum

B.iiij.

Tuo exem
plo nihil
mirū si De
mocritus
agrū ob phi
losophiæ stu
dium ne
glexerit.

Stertinius
Stoicus qui
latine ad
uersus Em
pedoclem
scripsit.

Paruo suc
carris bonis
viris q par
uo sunt cō
tenti.

Quam op
portune, &
prudenter
munus offe
rendum.

Asinæ p.
quia Vinni
Frōtopatrē
habuit co
gnomine
Asinam.

EPISTOLARVM

Con. trib.
q̄ soleas &
pileū sub a-
lis ferat cū
domum re-
dit ebrius.

Cognomen vertas in risum, & fabula fias.
Viribus vteris per cliuos, flumina, lamas.
Victor propositi simulac peruenieris illuc,
Sic positum seruabis onus: ne forte sub ala
Fasciculum portes librorum, ut rusticus agnum,
Ut vinosa globos furtina Pyrrhia lanæ:
Ut cum pileolo soleas conuina tribulis.
Ne vulgo narres te sudauisse ferendo
Carmina, quæ possunt oculos, aureisq; morari
Cæsaris. oratus multa prece nitere porro.
Vade, vale. caue ne titubes, mandatq; frangas.

AD VILLICVM SVVM.

Qui quinq;
senatores
aluerit, qui
Bariæ Sabi-
norū loco
præessent.

Villice sylvarum, & mihi me reddētis agelli,
Quem tu fastidis habitatū quinq; focis, &
Quiq; bonos solitū Bariā dimittere patres,
Certemus, spinas animōne ego fortius, an tu
Euellas agro, & melior sit Horatius, an res.
Me quamuis Lamie pietas, & cura moratur
Fratrem mœrentis, rapto de fratre dolentis
Insolabiliter, tamen istuc mens, animusq;
Fert, & amat spatij obstantia rumpere claustra.
Rure ego viuentem, tu dicis in vrbe beatum.
Cui placet alterius, sua nimirum est odio, sors.
Stultus vterq; locum immeritum cansatur inique.
In culpa est animus, qui se non effugit vnquam.
Tu mediastynus tacita prece rura petebas:
Nunc urbem, & ludos, & balnea Villicus optas.

Mediasty-
nus, vrbis
cultor quæ
græcis & su-
vocatur.

Me constare mihi scis, & discedere tristem,
Quandocunq; trahunt inuisa negocia Romam.

Non eadem miramur, eo disconuenit inter
Meq; & te. nam quæ deserta, & inhospita tesqua
Credis, amœna vocat mecum qui sentit, & odit
Quæ tu pulchra vocas, fornix tibi, & vncta popina
Incutiunt vrbis desiderium video: & quod
Angulus iste feret piper, & thus ocynus vna,
Nec vicina subest vinum præbere taberna
Quæ possit tibi: nec meretrix tibicina, cuius
Ad strepitum salias terræ grauis. & tamen vrges
Iam pridem non tacta ligonibus arua, bouemq;
Disiunctum curas, & strictis frondibus explēs.
Addit opus pigro riuus, si decidit imber,
Multa mole docendus aprico parcere prato.

Nunc age quid nostrum concentum diuidat, audi.
Quem tennes decuere togæ, nitidiq; capilli,
Quem scis immunem Cynaræ placuisse rapaci,
Quem bibulum liquidi media de luce falerni,
Cœna breuis iuuat, & prope riuum somnus in herba,
Nec luisse pudet, sed non incidere ludum.
Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam
Limat, non odio obscuro, morsuq; venenat.
Rident vicini glebas, & saxa mouentem.
Cum seruis urbana diaria rodere manis.
Horum tu in numerum voto ruis. inuidet vsum
Lignorum, & pecoris tibi calo argutus, & horti.
Optat ephippia bos piger, optat arare caballus.
Quam scit vterq; libens, censebo, exerceat artem.

Quare tan-
topere dete-
ste villicus
vitâ rusticâ.

Ang. hoc
est, qd nuli
lū hic nasca-
tur vinum.

Alla ætate
alios mores
sibi curæ
esse.

Mauis in ci-
uitate esus
rite q̃ ruri
splendide
vivere.
Nemo est
sua forte
cōtentus.

EPISTOLARVM

AD VALLAM.

Cōsulit Val-
lam de salu-
britate regi-
onis Luca-
niae.

Myrteta
quas hodie
vulgus ther-
mas vocat.

Allegoria q̄
innuit nos
magis volu-
ptatē quere-
re q̄ salubri-
tatem loci.

Phæax . ex
Homero q̄
phæaces ni-
tidos & lau-
tos facit.

Qua sit hyems Veliae, quod celsū Valla Salerni,
Quorum hominum regio, & qualis via . nam
mihi Baias

Musa supernacuas Antonius, & tamen illis
Me facit inuisum, gelida cum perluor vnda
Per medium frigus. sanè myrteta relinqui,
Dictaq; cessantem nervis elidere morbum
Sulfura contemni, vicus gemit, inuidus agris,
Qui caput, & stomachum supponere fontibus audet
Cusinis, Gabiosq; petunt, & frigida rura.

Mutandus locus est, & diuersoria nota
Præteragendus equus. quò tendis? non mihi Cumas
Est iter, aut Baias, læna stomachosus habena
Dicet eques. sed equi frenato est auris in ore.
Maior vtrum populum frumenti copia pascat,
Collectos ne bibant imbreis, puteos ne perenneis
Iugis aquæ: nam vina nihil moror illius oræ.
Rure meo possum quiduis perferre, pati q;.

Ad mare cum veni, generosum, & lene requiro,
Quod curas abigat, quod cum spe diuite manet
In venas, animumq; meum, quod verba ministret:
Quod me Lucanæ iuuenem commendet amicæ.
Tractus vter plureis lepores, vter educet apros:
Utra magis pisces, & echinos æquora cæsent:

Pinguis vt inde domum possim Phæaxq; reuerti,
Scribere te nobis, tibi nos accredere par est.

Menius, vt rebus, maternis, atq; paternis
Fortiter absumptis, urbanus cœpit haberi

S curra vagus, non qui certum præsepe teneret:
 Impransus, non qui cinem dignosceret hoste,
 Quælibet in quemvis opprobria fingere sæuus,
 Pernicies, & tempestas, barathrumq; macelli,
 Quicquid quæsierat, ventri donabat anaro.
 Hic ubi nequitie fautoribus, & timidis nil,
 Aut paulum abstulerat, patinas cœnabat omasi
 Vilis & agnini, tribus vrsis quod satis esset.
 Scilicet ut ventres lamina candente nepotum
 Diceret vrendos correctus. Menius idem

Alij codices
 hic secant
 epistolam.

Quicquid erat nactus prædæ maioris, ubi omne
 Uerterat in fumum, & cinerem. non hercule miror
 Aiebat, si qui comedunt bene, cum sit obeso
 Nil melius turdo, nil vulua pulchrius ampla.

Menius q
 pantolabus
 dictus ob in-
 signem ras-
 pacitatem.
 Menij sen-
 tentia cum
 esuriret.

Nimirum hic ego sum, nam tuta & paruula laudo
 Cum res deficiunt satis inter vilia fortis.
 Verum ubi quid melius contingit, & vinctius, idem
 Vos sapere, & solos aio bene vivere, quorum
 Conspicitur nitidis fundata pecunia villis.

Fabulã i se
 trãffert poe-
 ta & inter-
 pretatur.

AD QUINTIVM.

NE perconteris fundus meus optime Quinti,
 Aruo pascat herũ, an bacis opulētet olivæ:
 Pomis ne, & pratis, an amicta vitibus vltimo:
 Scribetur tibi forma loquaciter, & situs agri.

Insinuatio
 ne utiſ occa-
 sione capta
 ta ex agri
 sui descri-
 ptione.

Continui montes, nisi dissocientur opaca
 Valle: sed ut veniens dextrum latus aspiciat Sol,
 Lænum discedens curru fugiente vaporet.
 Temperiem laudes. quid? si rubicunda benigne

EPISTOLARVM

Corna vepres, & pruna ferant, & quercus, & illex,
 Multa fruge pecus, multa dominum inuēt vmbra?
 Dicas adductum propius frondere Tarentum?

Idoneusq̃
 Græcis ἰκα-
 ρος, id est
 sufficiens.

Fons etiam riuo dare nomen idoneus, vt nec
 Frigidior Thracam, nec purior ambiat Ebrusa
 Infirmo capiti fluit vtilis, vtilis aluo.

Hæ latebræ dulces, etiam (si credis) amœnæ
 Incolumem tibi me præstant septembribus horis.

Monet ne
 nimium de se
 adulatorib⁹
 pergat cre-
 dere.

Tu recte vinis, si curas esse, quod audis.

Iactamus iam pridem omnis te Roma beatum.

Sed vereor ne cui de te plus, quam tibi credas,

Nē ve putes alium sapiente, bonoq̃ beatum:

Nē si te populus sanum, recteq̃ valentem

Dictitet, occultam febrem sub tempus edendi

Dissimules, donec manibus tremor incidat vinctis.

Stultorum incurata pudor malus vlcera cælat.

Si quis bella tibi terra pugnata, mariq̃

Dicat, & his verbis vacuas permulceat aures:

Te ne ma-
 Hi duo vers⁹
 sus sunt ex
 Varo poeta
 de Augusto

Te ne magis saluum populus velit, an populum tu,

Seruet in ambiguo qui consulit & tibi, & vrbi,

Iuppiter, Augusti laudes agnoscere possis?

Cum pateris sapiens, emendatusq̃ vocari:

Dialogism⁹
 Quintij &
 poetæ.

Respondes ne tuo dic sodes nomine? nempe

Vir bonus, & prudens dici delector ego, ac tu.

Qui dedit hoc hodie, cras si volet, auferet: vt si

Detulerit fasceis indigno, detrahet idem.

Pone, meum est, inquit: pono, tristisq̃ recedo.

Idem si clamet furem, neget esse pudicum:

Contendat laqueo collum pressisse patrum:

Mordear opprobrijs falsis, mutemq; colores?

Falsus honor inuat, & mendax infamia terret.

Quē nisi mēdosum, & mendacem? vir bonus est quis?

Qui consulta patrum, qui leges, iuraq; seruat:

Quo multa, magna q; secantur iudice lites:

Quo responfore, & quo causa teste tenentur.

Sed videt hunc omnis domus, & vicinia tota

Introrsum turpem, speciosum pelle decora.

Nec furtum feci, nec fugi, si mihi dicat

Servus: habes precium, soris non vreris, aio.

Non hominem occidi: non pasces in cruce cornos.

Sum bonus, & frugi: renuit, negat atq; Sabellus.

Cautus enim metuit foveam lupus: accipiterq;

Suspectos laqueos, & opertum miluius hamum.

Oderunt peccare boni virtutis amore.

Tu nihil admittes in te, formidine poenae,

Sit spes fallendi, miscebis sacra profanis.

Nam de mille fabae modijs cum surripis vnum,

Damnum est, non facinus mihi pacto lenius isto.

Vir bonus, omne forū, quē spectat. & omne tribu-

Quādocunq; deos vel porcos, vel bone placat, [nal:

Iane pater clare, clare cum dixit Apollo,

Labra monet metuens audiri. pulchra Lauerna

Da mihi fallere, da instum, sanctumq; videri,

Noctem peccatis, & fraudibus obijce nubem.

Quo melior seruo, quo liberior sit avarus,

In trinijs fixum cum se demittit ob assem,

Non video. nam qui cupiet, metuet quoq; porro,

Qui metuens vinit, liber mihi non erit vnquam.

Bonus vir
neq; falsis
laudib. gau-
det neq; fal-
sis calūnijs
dolet.

Bonus non
est nisi qui
sua spē &c
honesti a-
more non
peccat.

Ex Stoicorū
paradoxis q
alebāt vitia
esse paria.

Hypocritas
rū oratio.

Syllogismo
colligit quē
uis avarum
seruū esse.

EPISTOLARVM

Verba anari
de seruo fer
uado i sua
utilitatem.

Locus ex
Bacchis tra
gœdia. Sen-
tit autem
sapientem
nullo metu
mortis ser-
uiturum.

Hac episto-
la ciuile faci-
litate seue-
ræ austerita-
ti præfert.

Sententia E-
picuri læge
βίβλας.
Diogenis
dictum ad
Aristippū.

Perdidit arma, locum virtutis deseruit, qui
Semper in agenda festinat, & obruitur re.
Vendere cum possis captiuum, occidere noli.
Seruiet utiliter, sine pascat durus, aret'qz:
Naniget, ac medijs hyemet mercator in vndis:
Annonæ proffit, portet frumenta, penus'qz.
Vir bonus & sapiens audebit dicere, Pentheū
Rector Thebarum, quid me perferre, pati'qz
Indignum coges? adimam bona nempe pecus, rem,
Lectos, argentum, tollas licet. in manicis &
Compeditibus sæuo te sub custode tenebo.
Ipse deus, simulatqz volam, me soluet opinor.
Hoc sentit, moriar. mors vltima linea rerum est.

AD SÆVAM.

Quamuis Sæua satis per te tibi cōsulis, & scis,
Quo tandē pacto deceat maioribus uti,
Disce docendus adhuc, quæ censet amicus: ut si
Cæcus iter monstrare velit. tamen aspice, si quid
Et nos, quod cures proprium fecisse loquamur.
Si te grata quies, & primam somnus in horam
Delectat: si te puluis, strepitusqz rotarum,
Si ledit caupona, Ferentinum ire inbebo.
Nam neqz diuitibus contingunt gaudia solis,
Nec vixit male, qui natus, moriensqz fefellit.
Si prodesse tuis, pauloqz benignius ipsum
Te tractare voles, accedes siccus ad vinctum.
Si pranderet olus patienter, regibus uti

Nollet Aristippus: si sciret regibus uti:
 Fastidiret olus, qui me notat. utrius horum
 Verba probes & facta, doce, vel iunior, audi,
 Cur sit Aristippi potior sententia. nanque
 Mordacem Cynicum sic eludebat (ut aiunt)
 Scurror ego ipse mihi, populo tu rectius hoc, &
 Splendidius multo est, equus ut me portet, alat rex.
 Officium facio. tu poscis vilia: verum es
 Dante minor: quamuis fers te nullius egentem.

Omnis Aristippum decuit color, & status, & res,
 Tentantem maiora, ferè presentibus æquum.
 Contra, quem duplici panno patientia velat,
 Mirabor vitæ via si conuersa decebit.
 Alter purpureum non expectabit amictum,
 Quidlibet indutus celeberrima per loca vadet:
 Personamq; feret non inconcinnus utranq;.

Alter Mileti textam, cane peius & angui
 Vitabit chlamydem, morietur frigore, si non
 Retuleris pannum. refer, & sine vinat ineptus.

Res gerere, & captos ostendere ciuibus hostes:

Attingit solium Iouis, & caelestia tentat.

Principibus placuisse viris, non vltima laus est.

Non cuius homini contingit adire Corinthum.

Sedit, qui timuit: ne non succederet, esto.

Quid? qui peruenit, fecit ne viriliter? atqui

Hic est, aut nusquam, quod quærimus. hic onus horret

Ut paruis animis, & paruo corpore maius:

Hic subit, & perfert. aut virtus nomen inane est,

Aut decus, & precium recte petit experiens vir.

Sententia
 Platonis de
 Aristippo
 quæ naufra
 gio electū
 diploide te
 ctum inue
 nit.

Diogenes
 frigere ma
 lebat quā
 purpuream
 vestem in
 duere.

Fortis & ex
 celsi animi
 est periclitari fortuna.

EPISTOLARVM

Coram rege suo de paupertate tacentes
 Plus poscente ferent. distat, sumas ne pudenter,
 An rapias. atqui rerum caput hoc erat, hic fons.

Verba poscentium
 aliquid.

Indotata mihi soror est, paupercula mater.
 Et fundus nec vendibilis, nec pascere firmus,
 Qui dicit, clamat victum date. succinit alter,
 Et mihi diuiduo findetur munere quadra.

Locus ex
 Plauti trus-
 culento de
 meretrici
 astutia.

Sed tacitus pasci si posset coruus, haberet
 Plus dapis, & rixæ multo minus, inuidiæq.

Brundisium comes aut Surrentum ductus amœnum,

Qui queritur salebras, & acerbum frigus, & imbreis

Aut cistam effractam, & subducta viatica plorat,

Nota refert meretricis acumina, sæpe catellam,

Sæpe perischelidem raptam sibi flentis, vti mox

Nulla fides damnis, verisq. doloribus adsit.

Nec semel irrisus trinijs attollere curat

Fracto crure planum: licet illi plurima manet

Lachryma, per sanctum iuratus dicat Osirim,

Credite, non ludo, crudeles tollite claudum.

Quæ peregrinum vicinia rauca reclamat.

Planum scur-
 ra vocat &
 impostore,
 vt Cicero.
 Ille planus
 improbissim.

AD LOLLIVM.

SI bene te novi, metues liberrime Lolli
 Scurrantis speciem præbere, professus amicus
 Vt matrona meretrici dispar erit, atq.

Taxat Lolli
 importua-
 nã liberta-
 tẽ & nimis
 odiosam.

Discolor infido scurræ distabit amicus.

Est huic diuersum vitio vitium prope maius

Asperitas agrestis, & inconcinna, gravisq.

Quæ se commendat tonsa cute, dentibus atris,

Dum vult libertas mera dici, veraq; virtus.

Virtus est medium vitiorum, & vtrinq; reductum.

Alter in obsequium plus equo pronus, & imi
Derisor lecti, sic nutum diuitis horret,
Sic iterat voces, & verba cadentia tollit,
Ut puerum sæno credas dictata magistro
Reddere, vel parteis minimum tractare secundas.

Alter rixatur de lana sæpe caprina:

Propugnat nugis armatus, scilicet ut non
Sit mihi prima fides, & vere quod placet, ut non
A criter elatrem, precium ætas altera sordet.
Ambigitur quid enim? Castor sciat, an Docilis plus:
Brundisium Numici melius via ducat, an Appi.

Quem damnoſa Venus, quæ præcepſ alea nudat:

Gloria quem supra vireis, & vestit & vngit:

Quem tenet argenti sitis importuna, famēq;

Quem paupertatis pudor, & fuga, dines amicus

Sæpe decem vitijs instructior, odit, & horret:

Aut si non odit, regit, ac veluti pia mater

Plus quàm se sapere, & virtutibus esse priorem

Vult, & ait prope vera meæ, contendere noli,

Stultitiam patiuntur opes, tibi paruula res est.

Arcta decet sanum comitem toga. desine mecum

Certare. Entrapelus cuiusq; nocere volebat,

Vestimenta dabat preciosa. beatus enim iam

Cum pulchris tunicis sumet nona consilia, & spes;

Dormiet in lucem, scorto postponet honestum

Officium, nummos alienos pascet: ad imum

Thrax erit, aut olitoris aget mercede caballum.

E. j:

Adulatorū
mores.

Descriptio
duri ac seue
ri.

Castor &
Docilis par
gladiatorū.

Arrogās di
tis censu
ra ī paupes
rē amicū.

Verba diu
uitis ad pau
perem.

EPISTOLARVM

Quomodo
amicis con-
uiuendum.

Amphion
musica, ze-
thus vena-
tione deles-
etabatur.

Aetolis pl.
Calydonijs
Meleagri
venatione
nobilitatis.

Sub D. Au-
gustū intel-
ligit, qui si-
gna cū Cra-
so capta re-
cepit.

Imaginem
pugnae A-
etiae per
ludū reprae-
sentas.

Arcanum neq; tu scrutaberis vilius vnquam
Commissumq; teges, & vino tortus, & ira.
Nec tua laudabis studia, aut aliena reprendes,
Nec cum venari volet ille, poemata panges.
Gratia sic fratrum geminorum Amphionis, atq;
Zethi dissiluit: donec suspecta senero
Conticuit lyra. fraternis cessisse putatur
Moribus Amphion. tu cede potentis amici
Lenibus imperijs: quotiesq; educet in agros
Et tolis onerata plagis iumenta, canesq;
Surge: & inhumanae senium depone camænae.
Cænes vt pariter pulmenta laboribus empta,
Romanis solenne viris opus, vtile fama,
Vitæq; & membris: præsertim cum valeas, &
Vel cursu superare canem vel viribus aprum
Possis. adde, virilia quod speciosius arma
Non est qui tractet. scis quo clamore corona
Prælia sustineas campestria: deniq; senam
Militiam puer, & Cantabrica bella tulisti
Sub duce, qui templis Parthorum signa refixit:
Et nunc, si quid abest Italis adiudicat armis.
Ac ne te retrahas & inexcusabilis absis:
Quamuis nil extra numerum fecisse, modumq;
Curas, interdum nugaris rure paterno.
Partitur lintres exercitus: ætia pugna
Te duce per pueros hostili more refertur.
Aduersarius est frater, lacus, adria: donec
Asterutrum velox victoria fronde coronet.
Consentire suis studijs qui crediderit te

Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum.

Protinus ut moneam, si quid monitoris eges tu:

Quid de quoque viro, & cui dicas sæpe videto.

Percontatorem fugito, nam garrulus idem est:

Nec retinent patula commissa fideliter aures.

Et semel emissum volat irrenocabile verbum.

Non ancilla tuum iecur ulceret vlla, puer ve

Intra marmoreum venerandi limen amici,

Ne dominus pueri pulchri, chara ve puella

Munere te paruo beet, aut incommodus angat.

Qualem comendes etiam atque etiam aspice, ne mox

Incutiant aliena tibi peccata pudorem.

Fallimur & quondam, non dignum tradimus, ergo

Quem sua culpa premet, deceptus omitte tueri,

Ut penitus notum si tentent crimina serues,

Tuterisque tuo fidentem presidio, qui

Dente Theonino cum circumroditur: ecquid

Ad te post paulo ventura pericula sentis?

Nam tua res agitur paries cum proximus ardet:

Et neglecta solent incendia sumere vires.

Dulcis inexpertis cultura potentis amici

Expertus metuit. tu dum tua navis in alto est

Hoc age, ne mutata retrorsum te ferat aura.

Oderunt hilarem tristes, tristémque iocosi,

Sedatum celeres, agilem gnauumque remissi,

Potiores bibuli media de nocte falerni

Oderunt porrecta negantem pocula, quamvis

Nocturnos iures te formidare vapores.

Deme supercilio nubem, plerumque modestus

C. ij.

Saluberris
ma præce-
pta & sentē-
tię nōnullę

Ne quenq̃
ames ex fa-
milias amici.

Nō temere
quēvis com-
mēdes.

Si amico p
calumniam
detrahitur
tuere eius
famā, si po-
tes.

Periculosa
principum
amicitia.

Similitudo
morū in a-
micitia ne-
cessaria.

EPISTOLARVM

Occupat obscuri speciem, taciturnus acerbi.

Inter cuncta leges, & percontabere doctos:

Ratio qua
quis felici-
ter possit
vivere.

Qua ratione queas traducere leniter ævum,

N e te semper inops agitet, vexetq; cupido,

N e pavor, & rerum mediocriter utilium spes.

Virtutem doctrina paret, naturæ donet:

Quid minuat curas, quid te tibi reddat amicum,

Quid pure tranquillet: honos, an dulce lucellum,

An secretum iter, & fallentis semita vitæ.

M e quoties reficit gelidus Digentia riuus,

Rug. frig.
Hoc est, qui
præ frigore
contrahat i
rugas ho-
minum cor-
pora.

Quem Mandela bibit rugosus frigore pagus,

Quid sentire putas, quid credis amice precari?

S it mihi, quod nunc est, etiam minus, vt mihi vinam

Quod superest æni, si quid superesse volunt di.

S it bona librorum, & prouisæ frugis in annum

Copia: ne fluitem dubiæ spe pendulus horæ.

S ed satis est orare Iouem, qui donat, & aufert:

Det vitam, det opes, æquum mi animum ipse parabo.

AD MECOENATEM.

In eos qui
magnorum
viroꝝ vitia
imitantur
cū virtutē
assequi nō
possunt.

P Risco si credis Mecænas doctæ Cratino,
Nulla placere diu, nec viuere carmina pos-
sunt.

Quæ scribuntur aquæ potoribus: vt male sanos

Adscribit Liber Satyris, Faunisq; poetas,

Vina ferè dulces oluerunt mane Camœnæ:

Laudibus arguitur vini vinosus Homerus.

Ennius ipse pater nunquam nisi potus ad arma

Prosiluit dicenda: forum putealq; Libonis

Putealq;
Lib. hoc est
sedē præco-
ris, q̃ Libo
primus ibi
tribunal po-
suerit.

Mandabo siccis, adimam cantare seueris.
 Hoc simul edixit, non cessare poeta
 Nocturno certare mero, putere diuturno.
 Quid? si quis vultu toruo ferus, & pede nudo,
 Exiguæq; togæ simulet textore Catonem,
 Virtutem ne representet, morésq; Catonis?

Rupit Hyarbitam Timagenis æmula lingua:
 Dum studet urbanus, tenditq; disertus haberi.
 Decepit exemplar vitij imitabile. quod si
 Pallerem casu, biberent exangue cuminum.
 O imitatores seruum pecus, vt mihi sæpe
 Bilem, sæpe iocum vestri mouere tumultus.
 Libera per vacuum posui vestigia princeps,
 Non aliena meo pressi pede. qui sibi fidit
 Dux, regit examen. parios ego primus Iambos
 Ostendi Latio, numeros, animosq; secutus
 Archilochi, non res, & agentia verba Lycambem.
 At ne me folijs ideo breuioribus ornes:

Hyarbita
 Maurus dū
 vult æqua-
 re Timagia-
 nē dicendo
 rupit se
 ipsum.

Quam de-
 xtre Hora-
 tius Archi-
 lochum imi-
 tetur.

Quod timui mutare modos, & carminis artem:
 Temperat Archilochi Musam pede mascula Sappho
 Temperat Alcæus, sed rebus & ordine dispar.
 Nec socerum querit, quem versibus oblinat atris:
 Nec sponsæ laqueum famoso carmine nectit.
 Hunc ego non alio dictum prius ore, Latinis
 Vulgani fidicen. inuat immemorata ferentem
 Ingenijs, oculisq; legi, manibûsq; teneri.
 Scire velis mea cur ingratus opuscula lector
 Laudet, ametq; domi, premat extra limen iniquus.
 Non ego ventosæ plebis suffragia venor

Tempero
 Sapphus &
 Alcæi sua-
 uitate, Ar-
 chilochi as-
 cerbitatē.

Causa qua-
 re multis i-
 uisus fuerit
 Horatius.

EPISTOLARVM

Impensis cœnarum & trita munere vestis.
 Non ego nobilium scriptor auditor, & vltor,
 Grammaticas ambire tribus, & pulpita dignor:
 Hinc illæ lachrymæ, spissis indigna theatris
 Scripta pudet recitare, & nugis addere pondus:
 Si dixi, rides ait: & Iouis auribus ista
 Sernas. fidis enim manare poetica mella
 Te solum, tibi pulcher. ad hæc ego naribus vt
 Formido, & luctantis acuto ne secer vngui:
 Displicet iste locus clamo: & diludia posco.
 Ludus enim genuit trepidum certamen, & iram,
 Ira truces inimicitias, & funebre bellum.

AD LIBRVM SVVM.

Vertumnū, Ianūmq; liber spectare videris:
 Scilicet vt prostes Sosiorū pumice mundus.
 Odisti claneis, & grata sigilla pudico:
 Paucis ostendi gemis, & communia laudas,
 Non ita nutritus: fuge, quò discedere gestis:
 Non erit emisso reditus tibi. quid miser egi?
 Quid volui? dices: vbi quis te læserit, & scis
 In breue te cogi, cum plenus languet amator.
 Quod si non odio peccantis desipit augur,
 Charns eris Romæ, donec te deserat ætas.
 Contrectatus vbi manibus sordescere vulgi
 Cœperis, aut tineas pasces taciturnus inerteis,
 Aut fugies Vticam, aut vnctus mitteris Ilerdam.
 Ridebit monitor non exauditus, vt ille
 Qui male parentem in rupeis detrusit asellum

Diludia, lu-
 dorū inter-
 missionē.

Vert. Ia-
 nūmq; spe-
 ctare. hoc
 est, prosta-
 re ante quo-
 rum tēpla
 erāt biblio-
 polæ.

Aut situ
 putresces
 aut ex te fi-
 ent literæ
 opisthogra-
 phæ.

Iratus. quis enim inuitum seruare laboret?
 Hoc quoque te manet, ut pueros elementa docentem
 Occupet extremis in vicis balba senectus
 Cum tibi sol tepidus plures admonerit aures,
 Me libertino natum patre, & in tenui re
 Maiores pennas nido extendisse loqueris,
 Ut quantum generi demas, virtutibus addas.
 Me primis urbis belli placuisse domique
 Corporis exigui, precantum, solibus aptum,
 Irasci celerem, tamen ut placabilis essem.
 Forte meum si quis te percontabitur enum,
 Me quater vndenos sciat impleuisse Decembreis.
 Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.

Q. HORATII FLACCI EPISTO-
 LARVM LIBER SECVNDVS.

AD AVGVSTVM.

Um tot sustineas, & tanta negocia
 solus:

Res Italas armis tuteris, moribus or-
 nes:

Legibus emendes, in publica comoda pecces
 Si longo sermone morer tua tempora Caesar.

Romulus, & Liber pater, & cum Castore Pollux
 Post ingentia facta deorum in templa recepti,
 Dum terras hominumque colunt genus, aspera bella
 Componunt agros, assignant, oppida condunt

C. iij.

Horatij hu-
 milis genea-
 logia & suc-
 cessus, præ-
 terea tempus
 & ætas qua
 hæc scripsit
 nimirum an-
 nos natus
 xliij.

Tacite com-
 mendat se &
 poetas Au-
 gusto ratio-
 ne reddita
 quod minus
 sæpe eum in-
 terpellauit
 literis suis.

Boni & pru-
 dentis prin-
 cipis typus
 & officio.

EPISTOLARVM

Plorauere suis non respondere fauorem
 Speratum meritis. diram qui contudit hydram,
 Notaq; fatali portenta labore subegit,
 Comperit inuidiam supremo fine domari.
 Urit enim fulgore suo qui prægrauat arteis
 Infra se positas, extinctus amabitur idem.
 Prasenti tibi maturos largimur honores:
 Iurandâsq; tuum per nomen ponimus aras,
 Nil oriturum aliâs, nil ortum tale fatentes,
 Sed tuus hic populus sapiens, & iustus in vno
 Te nostris ducibus, te Graijs anteferendo,
 Cætera nequaquam simili ratione, modôq;
 Estimât: & nisi quæ terris semota, suisq;
 Temporibus defuncta videt, fastidit, & odit.
 Sic fautor veterum, vt tabulas peccare vetanteis,
 Quas bis quinq; viri sanxerunt, fœdera regum
 Vel Gabijs, vel cum rigidis æquata Sabinis,
 Pontificum libros, annosa volumina vatum,
 Dictitet Albano Musas in monte locutas,
 Si, quia Græcorum sunt antiquissima quæque
 Scripta, vel optima, Romani pensantur eadem
 Scriptores trutina: non est quod multa loquamur.
 Nil intra est oleam, nil extra est in nuce duri.
 Venimus ad summum fortune. pingimus, atq;
 Psallimus, & luctamur Achinīs doctius vnctis.
 Si meliora dies, vt vina, poemata reddit,
 Scire velim precium chartis quotus arroget annus.
 Scriptor abhinc annos centum qui decidit, inter
 Perfectos, veteresq; referri debet, an inter

Laudat a
 felicitate ra
 ra & incre
 dibili.

Romani
 antiquitatis
 admiratores.
 res.

Si latinos
 optimosq;
 antiquiss
 mos iudica
 mus, iā sen
 su cōmuni
 caremus.

Poema ve
 rustate, vt
 vinum non
 æstimatur.

Viles, atq; nonos? excludat iurgia finis.
 Est vetus, atq; probus centum qui perficit annos.
 Quid? qui deperijt minor vno mense, vel anno,
 Inter quos referendus erit? veteres ne poetas?
 An quos & præsens, & postera respuet ætas?
 Iste quidem veteres interponetur honeste,
 Qui vel mense breui, vel toto est innior anno.

Utor permissio, candēq; pilos, vt equina
 Paulatim vello, & demo vnum, demo etiam vnum
 Dum cadat elusus ratione ruentis acerui,
 Qui redit ad fastos, & virtutem æstimat annis:
 Miraturq; nihil, nisi quod Libitina sacrauit.

Ennius & sapiens, & fortis, & alter Homerus,
 Ut Critici dicunt, leniter curare videtur,
 Quò promissa cadant, & somnia Pythagorea.
 Neius in manibus non est, & mentibus hæret
 Penè recens, adeo sanctum est vetus omne poema.
 Ambigitur quoties vter vtro sit prior, aufert
 Pacuuius docti famam senis, Accius alti:
 Dicitur Afrani toga conuenisse Menandro,
 Plautus ad exemplar Siculi properare Epicarmi.
 Vincere Cecilius gravitate, Terentius arte.
 Hos ediscit, & hos arcto stipata theatro
 Spectat Roma potens, habet hos, numeratq; poetas
 Ad nostrum tempus Lini scriptoris ab æno.
 Interdum vulgus rectum videt, est vbi peccat.
 Si veteres ita miratur, laudatq; poetas,
 Ut nihil anteferat, nihil illis comparet, errat.
 Si quædam nimis antique, si pleraq; dure

Caude. Allu-
 dit ad histo-
 riā Sertorij,
 ducis cuius
 meminit
 Plutarchus
 in ei⁹ vita.

Ennius non
 ppter ea sta-
 tim absolu-
 tissimus, q̃a
 vetustissis-
 mus.

Toga.
 Afranius
 comœdiam
 latinā scri-
 psit quæ to-
 gata est.

Liuius An-
 dronic⁹ pri-
 mus latine
 fabulas scri-
 psit.

EPISTOLARVM

Dicere credat eos, ignane multa, fatetur,
 Et sapit, & mecum facit, & Ioue indicat equo.
 Non equidem insector, delendaq; carmina Lini
 Esse reor, memini quæ plagosum mihi paruo
 Orbiliū dictare, sed emendata videri,
 Pulchraq; & exactis minimum distantia, miror.
 Inter quæ verbum emicuit si forte decorum, &
 Si versus paulo concinnior vnus, & alter,
 Iniuste totum ducit, venditq; poema.
 Indignor quidquam reprehendi, non quia crasse
 Compositum, illepide' ve putetur, sed quia nuper,
 Nec veniam antiquis, sed honorem, & præmia posci.
 Recte nec ne crocum, floresq; perambulet Ata
 Fabula, si dubitem, clament perijisse pudorem
 Cuncti penè patres, ea cum reprehendere coner
 Quæ grauis & sopus, quæ doctus Roscius egit:
 Vel quia nil rectum, nisi quod placuit sibi, ducunt:
 Vel quia turpe putant parère minoribus, & quæ
 Imberbes didicere, senes perdenda fateri.
 Iam saliare Numæ carmen, qui laudat, & illud,
 Quod mecum ignorat, solus vult scire videri:
 Ingenijs non ille fauet, plauditq; sepultis,
 Nostra sed impugnat: nos, nostraq; liuidus odit.
 Quod si tam Græcis nouitas inuisa fuisset,
 Quàm nobis, quid nunc esset vetus, aut quid haberet
 Quod legeret, tereretq; viritim publicus vsus?
 Ut primum positis nugari Græcia bellis
 Cæpit, & in vitium fortuna labier equa,
 Nunc Athletarum studijs, nunc arsit equorum:

Seruius
 Orbilius
 Horatij præ
 ceptor.

Ata, q; i fa-
 bula mater:
 tera, omnia
 florū gene-
 ra vsque ad
 fastidiū re-
 censet.

Ata, q; i fa-
 bula mater:
 tera, omnia
 florū gene-
 ra vsque ad
 fastidiū re-
 censet.

Græciæ exer-
 citia & poe-
 ticæ initiū.

Marmoris, aut eboris fabros, aut æris amanit,
Suspendit picta vultum, mentemq; tabella:
Nunc tibicinibus, nunc est ganisa Tragedis:
Sub nutrice puella, velut si luderet infans:
Quod cupide petijt, mature plena reliquit.
Quid placet, aut odio est, quod non mutabile credas?
Hoc paces habuere bonæ, ventiq; secundi.

Romæ dulce diu fuit, & solenne, reclusa
Mane domo vigilare: clienti promere iura:
Cantos nominibus certis expendere nummos:
Maiores audire: minori dicere, per quæ
Crescere res posset, minui damnosa libido.
Mutavit mentem populus levis, & calet vno
Scribendi studio. pueri, patresq; seueri
Fronde comas vincti cœnant, & carmina dictant.
Ipse ego, qui nullos me affirmo scribere versus,
Inuenior Parthis mendacior: & prius orto
Sole, vigil calamus, & chartas, & scrinia posco.

Nauem agere ignarus navis timet: abrotanū agro
Non audet, nisi qui didicit: dare. quod medicorū est,
Promittunt medici, tractant fabrilia fabri.
Scribimus indocti, doctiq; poemata passim.

Hic error tamen, & levis hæc insania, quantas
Virtutes habeat, sic collige. vatis auarus
Nō temere est animus, versus amat, hoc studet vñ,
Detrimenta, fugas seruorum, incendia ridet:
Non fraudem socio, puero non cogitat ullam
Pupillo, vinit siliquis, & pane secundo:
Militiæ quanquam piger, & malus, utilis vrbi.

Et Romam
translatum
poeticæ stu-
dium.

Multos à vi-
tiji remora-
tur poetica.

EPISTOLARVM

Reipub. vti
lē esse poe-
tam.

Et rustica
ingenia car-
mine dele-
ctari.

Vnde nati
ludi Fesce-
nini.

Si das hoc, paruis quoq; rebus magna iuari:
O s tenerum pueri, balbumq; poeta figurat,
Torquet ab obscœnis iam nunc sermonibus aurem,
Mox etiam pectus præceptis format amicis,
Asperitatis, & inuidiæ corrector, & iræ.
Recte facta refert, orientia tempora notis
Instruit exemplis, inopem solatur, & ægrum.
Castis cum pueris ignara puella mariti
Disceret vnde preces, vatem ni Musa dedisset?
Poscit opem chorus, & præsentia numina sentit,
Cælestes implorat aquas docta prece blandus,
Avertit morbos, metuenda pericula pellit,
Impetrat & pacem, & locupletem frugibus annum.
Carminē di superi placantur, carmine Manes.
Agricolæ prisca, fortes paruoq; beati,
Conditā post frumenta, levantes tempore festo
Corpus, & ipsum animum spe finis dura ferentem,
Cum socijs operum, & pueris, & coninge fida
Tellurem porco, silvanum lacte piabant,
Floribus & vino Genium memorem brevis ævi.
Fescenina per hunc inuenta licentia morem
Versibus alternis obprobria rustica fudit,
Libertasq; recurrentes accepta per annos
Lusit amabiliter, donec iam senus apertam
In rabiem verti cœpit iocus, & per honestas
Ire domos impune minax. doluere cruento
Dente lacerati: fuit intactis quoq; cura
Conditione super communi. quin etiam lex,
Pœnaq; lata malo, quæ nollet carmine quenquam

Describi. vertere modum formidine fustis
Ad benedicendum, delectandumq; redacti.

Græcia capta, ferum victorem cepit, & artes
Intulit agresti Latio. sic horridus ille
Defluxit numerus Saturnius, & graue virus
Munditiæ pepulere. sed in longum tamen æuum
Manferunt, hodieq; manent vestigia ruris.

Serus enim Græcis admonit acumina chartis,
Et post Punica bella quietus, querere cœpit,
Quid Sophocles, & Thespis, & Æschylus utile ferrêt

Tentauit quoq; rem si digne vertere posset,
Et placuit sibi natura sublimis, & acer.
Nam spirat Tragicum satis, & feliciter audet,
Sed turpem putat in scriptis, metuitq; lituram.

Creditur, ex medio quia res accessit habere,
Sudoris minimum, sed habet Comœdia tanto
Plus oneris quanto veniæ minus. aspice Plautus
Quo pacto partes tutetur amantis Ephœbi,
Ut patris attenti, lenonis ut insidiosi,
Quantus sit Dorsennus edacibus in parasitis.
Quam non adstricto percurrat pulpita socco.
Gestit enim nummum in loculos dimittere, post hac
Securus cadat, an recto stet fabula talo.

Quem tulit ad Scenam ventoso gloria curru,
Examinat lentus spectator, sedulus inflat.
Sic leue, sic paruum est, animum quod laudis auarū
Subruit, aut reficit. valeat res ludicra, si me
Palma negata macrum, donata reducit opimum.

Sæpe etiam audacem fugat hoc, terretq; poetam:

Græci armis
victi Roma
nos huma-
nioribus di-
sciplinis vi-
cerunt.

Quādo imi-
tari Græcos
cœperint
Latini.

Comœdia
de medio
& vita cō-
muni sume-
pta est.

Gloriosus
ex spectato-
rū vultibus
pendet.

Quid aliis
net multos,
& scribēdo.

EPISTOLARVM

Quod numero plures, virtute & honore minores,
Indocti, stolidiqz, & depugnare parati.

Si discordet eques, media inter carmina poscunt,
Aut vrsus, aut pugiles: his nam plebecula gaudet.

Verū equitis quoqz iam migravit ab aure voluptas
Omnis, ad incertos oculos, & gaudia vana.

Quatuor, aut plureis aulae premuntur in horas,
Dum fugiunt equitum turmae, peditumqz catervae.

Mox trahitur manibus regum fortuna retortis.

Esseda festinant, pisenta, petorita, naues,

Captivum portatur ebur, captiva Corinthus.

Si foret in terris rideret Democritus, sen

Diversum confusa genus panthera camelo,

Sine elephas albus vulgi converteret ora:

Spectaret populum ludis attentius ipsis,

Ut sibi praebentem mimo spectacula plura.

Scriptores autem narrare putaret a sello

Fabellam surdo. nam quae pervincere voces

Evaluerē sonum, referent quem nostra theatra?

Garganum mugire putes nemus, aut mare Thuscū:

Tanto cum strepitu ludi spectantur, & artes,

Diuitiaeqz peregrinae: quibus oblitus actor

Cum stetit in scena, concurrat dextera laeva.

Dixit adhuc aliquid? nil sane. quid placet ergo?

Lana Tarentino violas imitata veneno.

Ac ne forte putes me, quae facere ipse recusem,

Cum recte tractent alij, laudare maligne:

Ille per extensum funem mihi posse videtur

Ire poeta, meum qui pectus inaniter angit,

Ludi quibz
exhibebat
bellum ac
triūphus.

Democritus
populū non
posset nō ri
dere, qui ob
beluam ita
tumultuare
tur, ut nihil
posset exau
diri de fabu
la.

Accuratius
spectari ve
stes q̄ ipam
actionem.

Magnus sit
oportet qui
i re ludicra
sic me pos
sit afficere.

Irritat, mulcet, falsis terroribus implet,
Ut magus, & modo me Thebis, modo ponit Athenis.

Verum age, & his, qui se lectori credere malunt,
Quam spectatoris fastidia ferre superbi,
Curam redde breuem, si munus Apolline dignum
Vis complere libris, & vatibus addere calcar,
Ut studio maiore petant Helicon virentem.

Multa quidem nobis facimus mala sepe poeta,
Ut vineta egomet cedam mea, cum tibi librum
Sollicito damus, aut fesso: cum lœdimur, vnum
Siquis amicorum est ausus reprehendere versum,
Cum loca iam recitata reuoluimus irrenocati,
Cum lamentamur, non apparere labores
Nostros, & tenui deducta poemata filo,
Cum speramus eò rem venturam, ut simulatq;
Carmina rescieris nos fingere, commodus ultro
Accersas, & egere vetes, & scribere cogas.

Sed tamen est operæ precium cognoscere, quales
& ditnos habeat belli spectata, domiq;
Virtus, indigno non committenda poeta.
Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
Cherilus, incultis qui versibus, & male natis
Rettulit, acceptos, regale numisma, philippos.
Sed veluti tractata notam, labemq; remittunt
Atramenta, ferè scriptores carmine fœdo
Splendida facta linunt. idem rex ille, poema
Qui tam ridiculum, tam care prodigus emit,
E dicto vetuit, ne quis se, præter Apellem
Pingeret, aut alius Lysippo duceret æra

Hortatur
August. vt
bibliothecā
libris instruat
& poetas co-
lat ornetq;.

Poetis infu-
gnibus fa-
uendum.

EPISTOLARVM

Alexandri
tā ridicula
censura in
poetica, q̄
grauis in pi
ctura &
sculptura.

Laus Augu
sti, & poeta
rum Virgilij
& Varij.

Libros fers
monū, quas
satyras alibi
vocat.

Verecūde i
genij sui tar
ditatē fate
tur, vnde
non maiora
viribus tēta
uerit.

Fortis Alexandri vultum simulantia. quod si
Indicium subtile videndis artibus illud
Ad libros: & ad hec Musarum dona vocares,
Bæotum in crasso iurare aere natum.
At neq; dedecorant tua de se indicia, atq;
Munera: quæ multa dantis cum laude tulerunt:
Dilecti tibi Virgilius, Variusq; poeta.
Nec magis expressi vultus per ahenea signa,
Quam per vatis opus mores, animiq; virorum
Clarorum apparent. nec sermones ego mallem
Repentes per humum, quam res componere gestas:
Terrarumq; situs, & flumina dicere, & arces
Montibus impositas, & barbara regna, tuisq;
Aspicijs totum confecta duella per orbem,
Claustraq; custodem pacis cohibentia Ianum;
Et formidatam Parthis te principe Romam:
Si quantum cuperem, possem quoq; sed neq; paruum
Carmen maiestas recipit tua: nec meus audet
Rem tentare pudor, quam vires ferre recusent.
Sedulitas autem, stulte quem diligit, vrget:
Precipue cum se numeris commendat, & arte.
Discit enim citius, meminitq; libentius illud,
Quod quis deridet, q̄ quod probat, & veneratur.
Nil moror officium, quod me grauat: ac neq; ficto
In peius vultu proponi cereus vsquam,
Nec prae factis decorari versibus opto:
Ne rubeam pingui donatus munere, & una
Cum scriptore meo capsula porrectus aperta
Deferar in vicum vendentem thus, & odores;

Et piper, & quicquid chartis amicitur ineptis.

AD IVLIVM FLORVM.

Flore bono, claroque fidelis amice Neroni,
Si quis forte velit puerum tibi videri natū
Tybure, vel Gabijs, & tecum sic agat: hic &
Candidus, & talos à vertice pulcher ad imos,
Fiet, eritque tuus, nummorum millibus octo
Verna ministerijs ad nutus aptus heriles,
Litterulis Græcis imbutus, idoneus arti
Cui libet: argilla quid vis imitabitur vda.
Quinetiam canet indoctum, sed dulce bibenti.
Multa fidem promissa leuant, vbi plenius æquo
Laudat venales, qui vult extrudere, merces.
Res vrget me nulla: meo sum pauper in ære.
Nemo hoc mangonum faceret tibi. non temere à me
Quinis ferret idem: semel hic cessauit, & vt fit,
In scalis latuit metuens pendentis habenæ.
Des nummos, excepta nihil te si fuga ledat.
Ille ferat precium pœnæ securus opinor.
Prudens emisti vitiosum: dicta tibi est lex.
Insequeris tamen hunc, & lite moraris iniqua.
Dixi me pigrum proficiscenti tibi, dixi
Talibus officijs prope mancum, ne mea seuus
Iurgares ad te quod epistola nulla veniret.
Quid tum profeci? mecum facientia iura
Si tamen attentas? quæreris super hoc etiam, quod
Expectata tibi non mittam carmina mendax.

Luculli miles collecta viatica multis

Dicit se nō
magis tene
ri vt præ
stet que nō
promittit q̄
mango ali
quis qui ser
uum fugiti
uum vendi
dit, nō diffi
mulato vis
tio legibus
obnoxius
est.

Luculli ex
ercitus be

EPISTOLARVM

lo cōtra Mi
thridatē, cū
inedia labo
raret quid
vis attentā
bat, satur
non item.

Erumnis, lassus dum noctu stertit, ad assem
Perdiderat: post hoc vehemens lupus, & sibi, & hosti
I ratus pariter, ieiunis dentibus acer,
Præsidium regale loco deiecit, ut aiunt,

Summe munito, & multarum diuite rerum.

Clarus ob id factum, donis ornatur honestis:

Accipit & bis dena super sestertia nummum.

Fortē sub hoc tempus castellum enertere prætor

Nescio quod cupiens, hortari cœpit eundem

Verbis, quæ timido quoque possent addere mentem:

I bone, quo virtus tua te vocat, i pede fausto

Grandia laturus meritorum præmia. quid stas?

Post hæc ille catus, quantum vis rusticus ibit:

Ibit eò, quò vis, qui zonam perdidit, inquit.

Rome Illas
da didicit
Horatius.

Romæ nutrirī mihi contigit, atque doceri,

I ratus Graijs, quantum nocuisset Achilles.

Adicere bonæ paulo plus artis Athenæ:

Scilicet ut possem curuo dignoscere rectum:

Atque inter sylvas Achademī quærere verum.

Dura sed amouere loco me tempora grato:

Civilisque rudem belli tulit æstus in arma,

Cæsaris Augusti non responsura lacertis.

Unde simul primum me dimisere Philippi

Innuī se ī
opia rei fa
miliaris co
actū scribe
re versus

Decisis humilem pennis, inopemque paterni

Et laris, & fundi, paupertas impulit audax,

Ut versus facerem. sed, quod non desit, habentem

quod facere
nolūt. postq̃
nact⁹ est vn
de viuāt.

Quæ poterunt vnquam satis expurgare cicuta,

Ni melius dormire putem, quam scribere versus.

Singula de nobis anni prædantur euntes

E ripuere iocos, Venerem, conuiuia, ludum:
 Tendunt extorquere poemata. quid faciam vis?
 Deniqz non omnes eadem mirantur, amantqz.
 Carmine tu gaudes, hic delectatur Iambis:
 Ille Bioneis sermonibus, & sale nigro.

Tres mihi conuiuæ propè dissentire videntur
 Poscentes vario multum diuersa palato.
 Quid dem? quid nō dem? rennis tu, quod inbet alter.
 Quod petis, id sanè est inuisum, acidumqz duobus.

Præter cetera, Romæ me ne poemata censes
 Scribere posse, inter tot curas, totqz labores?
 Hic sponsum vocat: hic auditum scripta, relictis
 Omnibus officijs: cubat hic in colle Quirini,
 Hic extremo in Auentino, visendus vterqz.
 Internalla vides humanæ commoda. verum
 Plures sunt plateæ, nihil vt meditantibus obstat.
 Festinat calidus mulis, gerulisqz redemptor:
 Torquet nunc lapidē, nunc ingens machina tignum:
 Tristia robustis luctantur funera planstris:
 Hac rabiosa fugit canis, hac lutulenta ruit sus.

I nunc, & versus tecum meditare canoros.
 Scriptorū chorus omnis amat nemus, & fugit vrbes
 Rite cliens Bacchi somno gaudentis, & umbra.
 Tu me inter strepitus nocturnos, atqz diurnos
 Vis canere, & contracta sequi vestigia vatū?
 Ingenium sibi quod vacuas desumpsit Athenas:
 Et studijs annos septem dedit, insenuitqz
 Libris & curis, statua taciturnius exit
 Perunqz, & risu populum quatit. hic ego rerum

D.ij.

Bion ser. sa
 tyra & mor
 dacitate
 cuiusmodi
 fuit Bionis,
 qui poetas
 atrocissime
 insectatus
 est vt ne Ho
 mero qdē
 ipsi peper
 cerit.

Si Athenis
 septē totis
 annis qdā
 parū profi
 ciunt, quid
 Romæ tutu
 rū censes?

EPISTOLARVM

Fluctibus in medijs, & tempestatibus vrbis
 Verba lyrae motura sonum connectere digner?

Cum deest
 laudatorpo
 etæ se mu
 tuo laudât
 vt hi duo
 fratres.

Frater erat Romæ consulti Rhetor, vt alter
 Asterius sermone meros audiret honores:

Gracchus vt hic illi foret, hic vt Mutius illi.

Qui minus argutos vexat furor iste poetas?

Carmina compono, hic elegos: mirabile visu,

Celatumq; nouem Musis opus. aspice primum,

Quanto cum fastu, quanto molimine circum

Spectemus vacuam Romanis vatibus ædem.

Mox etiam, si forte vacat, sequere, & procul audi,

Quid ferat, & quare sibi neçtat vterq; coronam,

Cedimur, & totidem plagis consumimus hostem

Lento Samnites ad lumina prima duello.

Hic Lyricû
 Alcaei me
 vocat, vt vi
 cissim Calli
 machus au-
 diat elegiæ
 princeps.

Discedo Alceus puncto illius: ille meo quis?

Quis, nisi Callimachus? si plus adposcere visus,

Fit Mimermus, & optino cognomine crescit.

Multa fero, vt placem genus irritabile vatum,

Cum scribo, & supplex populi suffragia capto.

Idem finitis studijs, & mente recepta,

Obturem patulas impune legentibus aures.

Ridentur, mala qui componunt carmina: verum

Gaudent scribentes, & se venerantur, & vltro

Si taceas, laudant, quicquid scripsere beati.

Poetarum
 philautia.

Quid bonû
 poetam fa-
 cere conue-
 niat.

At qui legitimum cupiet fecisse poema.

Cum tabulis animum censoris sumet honesti.

Audebit quæcunq; parum splendoris habebunt,

Et sine pondere erunt, & honore indigna ferentur,

Verba mouere loco. quamuis innita recedant:

Et versentur adhuc intra penetralia Vestæ:
 Obscurata diu populo, bonus eruet, atq;
 Proferet in lucem speciosa vocabula rerum
 Quæ priscis memorata Catonibus, atq; Cethegis,
 Nunc situs informis premit, & deserta vetustas.
 Adsciscet noua, quæ genitor produxerit usus
 Vehemens, & liquidus, puriorq; simillimus amni,
 Fundet opes: Latiumq; beabit diuite lingua,
 Luxuriantia compescet, nimis aspera sano
 Lenabit cultu, virtute carentia tollet,
 Ludentis speciem dabit, & torquebitur: vt qui
 Nunc Satyrum, nunc agrestem Cyclopa mouetur.
 Prætulæ scriptor delirus, inersq; videri,
 Dum mea delectent mala me, vel deniq; fallant,
 Quàm sapere, & ringi. Fuit haud ignobilis Argis
 Qui se credebat miros audire Tragædos
 In vacuo letus sessor, plausorq; theatro
 Cætera qui vitæ seruaret munia recto
 More, bonus sanè vicinus, amabilis hospes,
 Comis in vxorem, posset qui ignoscere seruis,
 Et signo læso non insanire lagenæ,
 Posset qui rupem, & puteum vitare patentem.
 Hic vbi cognatorum opibus, curisq; refectus,
 Expulit helleboro morbum, bilémq; meraco,
 Et redit ad sese. pol me occidistis amici,
 Non seruastis ait, cui sic extorta voluptas,
 Et demptus per vim mentis gratissimus error.
 Nimirum sapere est abiectis vtile nugis,
 Et tempestiuum pueris concedere ludum,

D. iij.

Pen. Vestæ.
 hoc est, fi-
 xa penitissi-
 mo animo.

Lud. sp.
 Suum cuiq;
 affinget p
 personæ de
 coro.

Fabula sub
 indicat nō
 esse fanosq;
 nolit agnos-
 cere erro-
 res suos &
 illos castiga-
 re etiā si a-
 lioqui sint
 non mali.

Optimum
 quæ vitæ
 integritatē
 præstant ea
 maxime se-
 qui.

EPISTOLARVM

Ac non verba sequi fidibus modulanda Latinis:
Sed vere numerosq3, modosq3 ediscere vitæ.

Quo circa mecum loquor hæc, tacitusq3 recordor:

Si tibi nulla sitim finiret copia lymphæ,

Quorsum
op⁹ diuitijs
quæ neq3 sa-
tiant neque
sapientiorē
reddunt
queng.

Narrares medicis, quod quāto plura parasti,

Tanto plura cupis: nulli ne faterier audes?

Si vulnus tibi monstrata radice vel herba,

Non fieret lenius: fugeres radice, vel herba,

Proficiente nihil curarier. audieras cui

Rem di donarent, illi decedere prauam

Stultitiam, & cum sis nihilo sapientior ex quo

Plenior es, tamen vteris monitoribus isdem.

At si diuitiæ prudentem reddere possent,

Si cupidum, timidumq3 minus te: nempe ruberes,

Vineret in terris te si quis auarior vno.

Si proprium est, quod quis libra mercatur, & ære:

Quædam (si credis consultis) mancipat vsus.

Non refert
an victu tis
bi ex agro
petas, an in
diem cōpa-
res, quando
semel in sū
ma precū
dederis.

Qui te pascit ager tuus est, & villicus Orbi

Cum segetes occat, tibi mox frumenta daturus,

Te dominum sentit, das nummos: accipis vnam,

Pullos, onā, cadum temeti: nempe modo isto

Paulatim mercaris agrum, fortasse trecentis,

Aut etiam supra nummorum millibus emptum.

Quid refert vinas numerato nuper, an olim?

Emptor Aricini quondam Veientis & arui,

Emptum cœnat olus, quamuis aliter putat: emptis

Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum.

Nihil pprū
quod i o p
petuū, sed
cū nihil p

Sed vocat vsq3 suum: qua populus ad sita certis

Limitibus vicina refugit iurgia, tanquam

Sit proprium cuiquam, puncto quod mobilis horæ,
Nunc prece, nunc precio, nunc vi, nunc sorte suprema
Permutet dominos, & cedat in altera iura.

petuū esse
possit, stultū
est ma-
gna velle
possidere.

Sic quia perpetuus nulli datur vsus, & hæres
Hæredem alterius, velut vnda superuenit vndam:
Quid vici profunt, aut horrea? quid ve Calabris
Salsibus adiecti Lucani? si metit horcus
Grandia cum paruis non exorabilis auro?
Gemmas, marmor, ebur, tyrrhena sigilla, tabellas,
Argentum, vestes Getulo murice tinctas,
Sunt qui non habeant, est qui non curat habere.

Cur alter fratrum cessare, & ludere, & vngi
Præferat Herodis palmetis pinguibus. alter
Dives, & importunus, ad umbram lucis ab ortu,
Syluestrem flammis, & ferro mitiget agrum:
Scit Genius, natale comes qui temperat astrum.
Naturæ deus humanæ, mortalis in vnum
Quodque caput, vultu mutabilis, albus, & ater.

Incertum
quæ sit iges-
niorū varie-
tatis causa.

Utar: & ex modico, quantum res poscet, acerno
Tollam: nec metnam, quid de me indicet hæres,
Quod non plura datis inuenerit. & tamen idem
Scire volam, quantum simplex, hilarisq; nepoti
Discrepet: & quantum discordet parcus auaro
Distat enim spargas tua prodigus, an neq; sumptū
Inuitus facias, neq; plura parare labores.
Ac potius, puer ut festis quinquatribus, olim
Exiguo, gratiq; fruaris tempore raptim.

Quo genes-
re vitæ ad
felicitatem
quis vtatur.

Vt puer per
ferias dū li-
cet non ces-
sat ludere,
sic dū viu-
is suauiter fac
viuas.

Pauperies immunda domus procul absit. ego utrū
Nauē ferar magna, an parua, ferar vnus, & idem.

In reb⁹ me
diocritas op
tima.

Non satis si
vno aut al
tero vitio
careas, icul
pat⁹ sis ne
cesse est,
aut meliori
cedas.

Non agimur tumidis velis Aquilone secundo,
Non tamen aduersis etatem ducimus Austris.
Viribus, ingenio, specie, virtute, loco, re,
Extremi primorum, extremis vsqz priores.
Non es auarus: abi. quid cetera? num simul isto
Cum vitio fugere? caret tibi pectus inani
Ambitione? caret mortis formidine, & ira?
Somnia, terrores magicos, miracula, sagas,
Nocturnos semures, portentâqz Thessala rides?
Natales grate numeras? ignoscis amicis?
Lenior & melior fis accedente senecta?
Quid te exempta iuuat spinis de pluribus vna?
Vinere si recte nescis, decede peritis,
Insisti satis, edisti satis, atqz bibisti.
Tempus abire tibi est, ne potum largius equo
Rideat, & pulset lascina decentius etas.

Q. m. fit Meccenas E F I N I S.

Satura primus a tragicis poetis & Theatris
adhibita que adhibuit amulos grammatice & critica
tragedie grandis recitat quid a Satyris illis
et perinde autibus duos quos inducunt poet. Cui
magis ualidior. utrimusque ambus sublata
epic. & comedia docti. liberat. in hanc
poeta summo ingenio et ad. ex. hanc
cui po. qu. comparant ad uol. eda. hanc
ambus flagit. quod satyram appellat. ut ab
illis duos doct. a satyris laudat que nescit. ut ab
uicinis generis. ut satyris laudat que nescit. ut ab
ut a Satyris. ut satyris laudat que nescit. ut ab
simul. ut satyris laudat que nescit. ut ab
humilis & laudat. ut satyris laudat que nescit. ut ab
autem satyris laudat. ut satyris laudat que nescit. ut ab
autem satyris laudat. ut satyris laudat que nescit. ut ab
appellat. ut satyris laudat. ut satyris laudat que nescit. ut ab
utimur. ut satyris laudat. ut satyris laudat que nescit. ut ab
superior. ut satyris laudat. ut satyris laudat que nescit. ut ab
utimur. ut satyris laudat. ut satyris laudat que nescit. ut ab

Q. HORATII FLACCI

SERMONVM LIBER PRIMVS.

SATYRA PRIMA.

Vi fit Mecænas, vt nemo,
quam sibi sortem

Seu ratio dederit, seu fors
obiecerit, illa

Contētus viuat, laudet di-
uersa sequentes?

O' fortunati mercatores,
grauis annis

Miles ait, multo iam fractus membra labore.

Contra mercator, nauim iactantibus Austris,

Militia est potior. quid enim? concurritur: hora

Momento cita mors venit, aut victoria leta.

Agricolam laudat iuris, legumq; peritus,

Sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat.

Ille datis vadibus, qui rure extractus in urbē est,

Solos felices viuentes clamat in vrbe.

Cetera de genere hoc (adeo sunt multa) loquacē

De lassare valent Fabium. ne te morer: audi,

Quo rem deducam. si quis deus, en ego, dicat,

Iam faciam, quod vultis: eris tu, qui modo miles,

Mercator: tu consultus modo, rusticus. hinc vos,

Vos hinc mutatis discedite partibus. eia

Quid statis? nolunt. atqui licet esse beatis.

Quid causæ est? merito quin illis Iuppiter ambas

Exordiū ab
abrupto nū
quēq; suæ
conditionis
pœnitere
multis argu
mentis pro
bat, hic aua
ritiam in
sectatur.

Satyricæ per
digressiōē
perstringit
Fabij Narbo
nensis stoici
cōtētiosam
loquacitatē

EPISTOLARVM

I ratus buccas inflet? neq; se fore post hac
T am facilem dicat, votis vt prebeat aurem?

P raterea, ne sic, vt qui iocularia, ridens
P ercurram: quanquam ridentem dicere verum
Q uid vetat? vt pueris olim dant crustula blandi
D octores, elementa velint vt discere prima.
S ed tamen amoto queramus seria ludo.

I lle gravem duro terram, qui vertit aratro:
P erfidus hic campo, miles, nautæq; per omne
A ndaces mare qui currunt: hac mente laborem

S ese ferre, senes vt in otia tuta recedant,
A iunt: cum sibi sint congesta cibaria, sicut
P aruula, nam exemplo est, magni formica laboris,

O re trahit quodcunq; potest, atq; addit acervo,
Q uem struit, haud ignara, ac non incanta futuri.
Q uæ, simul inuersum contristat aquarius annum,
N on vsquam prorepat, & illis vititur ante
Q uæ sitis patiens, cum te neq; feruidus æstus
D imoneat lucro, neq; hyems, ignis, mare, ferrum,
N il obstat tibi, dum ne sit te ditior alter.

Q uid inuat immensum te argenti pondus, & auri
F urtim, defossa timidum deponere terra?

Q uod si comminuas, vilem redigatur ad assem.
A t ni id sit, quid habet pulchri constructus acervus?

M illia frumenti tua triuerit area centum:
N on tuus hoc capiet venter plus, quam meus: vt si
R eticulum panis venales inter onusto
F orte vebas humero, nihilo plus accipias, quam
Q ui nihil portarit. vel dic, quid referat intra

Capto, inqt
auditorē io
cis, velut
pædagogi
pueros blan
ditijs, ne
pripicio sta
tim alienen
tur animi.

Auaricia
prætextus
formice exē
plo & hone
sti specie.

Quod si.
Responsio
auari, q ait
non attinge
re se pecu
niam neq;
decedat de
summa.

libertas dicitur quod quae
liberata dicitur quod quae
liberata dicitur quod quae
liberata dicitur quod quae

SERMONVM

Ironia.
Vult enim
auarū & for
didū hoīem
oīb⁹ suis in
nīfū, tamet
si diues sit.

Semper ego optarim pauperrimus esse bonorum.

At si condoluit tentatum frigore corpus:

Aut alius casus lecto te affixit, habes qui

Assideat, fomenta paret, medicum roget, vt te

Suscitet, ac reddat natis, charisq; propinquis.

Non vxor saluum te vult, non filius, omnes

Vicini oderunt, noti, pueri, atq; puellae,

Miraris, cum tu argento post omnia ponas,

Si nemo praestet, quem non merearis, amorem?

At si cognatos, nullo natura labore

Quos tibi dat retinere, velis, seruareq; amicos,

Infelix operam perdas, vt si quis asellum

In campum doceat parentem currere frenis.

Deniq; sit finis querendi, cumq; habeas plus,

Pauperiem metuas minus, & finire laborem

Incipias, parto quod anebas: nec facias, quod

Vidius quidam (non longa est fabula) diues,

Vt metiretur nummos, ita sordidus, vt se

Non vnquam seruo melius vestiret: adusque

Supremum tempus ne se penuria victus

Opprimeret, metuebat, at hunc liberta securi

Diuisit medium fortissima Tyndaridarum.

Quid mi igitur suades? vt vitam Neuius? aut sic,

Vt Nomentanus? pergis pugnantia secum

Frontibus aduersis componere. non ego anarum

Cum veto te fieri, vappam inbeo, ac nebulonem.

Est inter Tanaim quiddam, socerumq; Viselli.

Est modus in rebus, sunt certi denique fines,

Quos ultra, citraq; nequit consistere rectum.

Differt eu
nuchus Ta
nais libert⁹
Mocenatis
ab hernico:
so Viselli so
cero.

Illuc, unde abij, redeo: nemon vt auarus
 Se probet, ac potius laudet diuersa sequentes:
 Quodque aliena capella gerat distentius vber,
 Tabescat: neque se maiori pauperiorum
 Turba comparet: hunc, atq; hunc superare laboret.
 Sic festinanti semper, locupletior obstat:
 Ut cum carceribus missos rapit vngula currus:
 Instat equis auriga, suos vincentibus, illum
 Præteritum temnens extremos inter euntem.
 Inde fit, vt raro, qui se vixisse beatum
 Dicat: & exacto contentus tempore vitæ
 Cedat, vti conuiuia satur, reperire queamus.
 Iam satis est: ne me Crispini scrinia Lippi
 Compilasse putes, verbum non amplius addam.

SATYRA II.

Ambubaiarum collegia, pharmacopole,
 Mendici, mima, balatrones, hoc genus omne
 Mæstū, ac sollicitū est cātoris morte Tigelli.
 Quippe benignus erat. contrā, hic ne prodigus esse
 Dicatur metuens, inopi dare nolit amico,
 Frigus quo, duramq; famem depellere possit.
 Hunc si perconteris, an cur, atque parentis
 Præclaram ingrata stringat malus ingluvie rem,
 Omnia conductis coemens obsonia nummis:
 Sordidus, atque animi quod parui nolit haberi
 Respondet. laudatur ab his, culpatur ab illis.

Fusidius vappæ famam timet, ac nebulonis,
 Dines agris, dines positus in fœnore nummis.

Qui semp
 ditiores vos
 lūt supare,
 faciūt quod
 aurigæ q in
 cursu negle
 ctis ijs quos
 iā prauene
 rūt, in victo
 res toti fe
 runtur.

Tigelli Her
 mogenis po
 etæ liberali
 simi i suos
 cōpotores,
 meminit &
 satyra ter
 tia.

Fusidij con
 trariū cū su
 perioritū

SERMONVM

Quinas **h**ic capiti mercedes exigit: atque
Quanto **p**erditior quisque est, tanto acrius vrget.
N omina **s**ectatur modo sumpta veste virili
Sub patribus duris tironum. maxime quis non
Iuppiter exclamet, simulatq; audinit? At ipse
Pro **q**uestu sumptum facit. Hic vis credere possis,
Quam **s**ibi non sit amicus, ita vt pater ille Terenti
Fabula **q**uem miserum nato vixisse fugato
Inducit, non se peius cruciauerit, atque hic.
Si quis **n**unc quærat, quò res hæc pertinet? illuc,
Dum **v**itant stulti vitia, in contraria currunt.
Malchinus tunicis demissis ambulat: est qui
Inguen **a**d obscœnum subductis vsq; facetus.
Pastillos **R**ufillus olet, Gorgonius hircum.
Nil **m**edium est. sunt qui nolunt tetigisse, nisi illas,
Quarum subsuta talos tegit instita veste.
Contra, alius nullam, nisi olenti in fornice stantem.
Quidam notus homo, cum exiret fornice: maeste
Virtute esto, inquit, sententia dia Catonis.
Nam **s**imul ac venas inflauit tetra libido,
Huc **i**uuenes equum est descendere, non alienas
Permolere vxores. nolim laudari, inquit,
Sic me, mirator cunni Cupennius albi.
Andire est operæ precium, procedere recte
Qui **m**œchis non vultis, vt omni parte laborent:
Vtq; **i**llis multo corrupta dolore voluptas:
Atq; **h**æc rara cadat dura inter sæpe pericla.
Hic se **p**ræcipitem tecto dedit, ille flagellis
Ad mortem casus, fugiens hic decedit acrem

At ipse.
 αὐτὸς ὁ αὐτὸς
 πορδ.

Menedes
 mus in iav.
 τὸν τιμωρ
 αὐτὸν.

Malch. non
 defunt qui
 hic Mecœ:
 natē notari
 suspicetur
 μαλακὸς &
 delicatus
 fuerit.

Distichon.
 Ennianum.

Mœchorū
 calamitas.

Prodonum in turbā, dedit hic pro corpore nummos,
Hunc perminxerūt calones. quin etiam illud
Accidit: vt quidam testis, candamq; salacem
Demeteret ferro. iure omnes: Galba negabat.

Tutior at quanto merx est in classe secunda,
Libertinarum dico, Sallustius in quas
Non minus insanit, quā qui mœchatur. at hic si,
Quā res, quā ratio suaderet: quāq; modeste
Munificum esse licet, vellet bonus, atq; benignus
Esse, daret quantum satis esset: nec sibi damno,
Dedecorūq; foret, verum hoc se amplectitur vrs,
Hoc amat, & laudat, matronam nullam ego tango.

Vt quondam Marsæus amator Originis, ille
Qui patrum mimæ donat fundumq; laremq;
Nil fuerit mi, inquit, cū vxoribus vnquam alienis.
Verum est cum mimis, est cum meretricibus. vnde
Fama malū grauius, quā res, trahit. an tibi abūde
Personam satis est, non illud, quidquid vbiq;
Officit, euitare? bonam deperdere famam,
Rem patris oblimare malū est vbiq; q; quid inter-
Est in matrona, ancilla: peccēs ve togata?

Vilius in Fausta Syllæ gener, hoc miser vno
Nomine deceptus, pœnas dedit vsq; superq;
Quam satis est, pugnis cæsus, ferroq; petitus,
Exclusus fore, cum Longarenius foret intus.

Huic si Mutonis verbis mala tanta videntis
Diceret hæc animus, quid vis tibi? nunquid ego à te
Magno prognatum de posco consule cunnum,
Uelatumq; stola, mea cum conferbuit ira?

Salustij in li-
bertinas in-
famis liber-
alitas.

Origo nobis
le scortum.

Vitandum
quod turpe
est, etiā qua-
uis occasio-
ne.

Annius Mi-
lo Faustæ
Syllæ filiæ
maritus, cæ-
sus est à ri-
uali Longa-
reno ne se i-
deprehens-
deret.

SERMONVM

Quid responderet? magno patre nata puella est.

At quanto meliora monet, pugnantiq; istis

Dives opis natura suæ? tu si modo recte

Potentiorū
affinitas ni-
hilo felicior
priuatorum
conditione.

Dispensare velis, ac non fugienda petendis

Immiscere, tuo vitio, rerum ne labores,

Nil referre putas? quare, ne pœniteat te,

Desine matronas sectarier: vnde laboris

Plus haurire mali est, q̃ ex re decerpere fructus.

Nec magis huic inter niveos, viridesq; lapillos,

Sit licet hoc Cherinte tuū, tenerū est femur, aut crus

Simplex ac
non fucata
cōmēdatur

Rectius: atq; etiam melius persepe togatæ.

Adde huc, quod mercem sine fucis gestat: aperte

Quod venale habet, ostendit: nec, si quid honesti est,

Iactat, habetq; palam, quærit quo turpia cœlet.

In fœmina
vt equis nō
tā forma q̃
integritas
spectanda.

Regibus hic mos est, vbi equos mercantur, opertos

Inspiciunt: ne, si facies (vt sepe) decora

Molli fulta pede est, emptorem inducat hiantem,

Quod pulchræ clunes, breue quod caput, ardua cer-

Hoc illi recte, ne corporis optima lynceis [uix.

Contemplere oculis, Hypsea cecior, illa,

Quæ mala sunt, spectes. o crus, o brachia. verum

Depygis, nasuta, breui latere. ac pede longo est.

Matronæ, præter faciem, nil cernere possis,

Cætera, ni Catia est, demissa veste tegentis.

Noli cæcu-
tire in ijs
quæ maxi-
me ad rem
faciunt.

Si interdicta petes, vallo circumdata (nam te

Hoc facit insanum) multæ tibi tum officient res:

Custodes, lectica, ciniflones, parasitæ,

Ad talos stola demissa, & circumdata palla

Plurima, quæ inuideant pure apparere tibi rem.

Altera nil obstat, Cois tibi, penè videre est,
 Ut nudam ne crure malo, ne sit pede turpi,
 Metiri possis oculo latus. an tibi manis
 Insidias fieri, preciumq; auellier, ante
 Quàm mercem ostendi? Leporem venator vt alta
 In nire sectatur, positum sic tangere nolit,
 Cantat, & apponit. meus est amor huic similis. nam
 Transuolat in medio posita, & fugientia captat.
 Hiscène versiculis speras tibi posse dolores,
 Atq; æstus, curasq; graues è pectore pelli?
 Nōne cupidinibus statuet natura modum, quem,
 Quid latura, sibi quid sit dolitura negatum,
 Querere plus prodest? & inane abscindere soldo?

Canticum
 amatoris.

Num, tibi cum fauces vrit sitis, aurea quæris
 Pocula? num esuriens fastidis omnia præter
 Pauonè, rombumq; tument tibi cum inguina, num, si
 Ancilla, aut verna est præsto puer, impetus in quem
 Continuo fiat, malis tentigine rumpi?

Nō ego, nanq; parabilem amo Venerè, facilèmq;
 Illam post paulo, sed pluris, si exierit vir.

Philodem⁹
 Epicureus
 philosoph⁹

Gallis hanc Philodemus ait, sibi, quæ neq; magno
 Stet precio, neq; cunctetur, cum est iussa, venire.
 Candida, rectaq; sit, munda hætenus, vt neq; lōga,
 Nec magis alba velit, quàm det natura videri.

Hæc vbi supposuit dextro corpus mihi læuum,
 Ilia, & Egeria est, do nomen quodlibet illi.

Nec vereor ne, dum futuo, vir rure recurrat:
 Ianna frangatur, latret canis, vndiq; magno
 Pulsa domus strepitu resonet, vel pallida lecto

Quanta a
 dultero in
 commoda
 subeunda.

Desiliat mulier, miseram se conscia clamet:
Cruribus hæc metuat, doti, deprensa, egomet mi.
Discincta tunica fugiendum est, ac pede nudo:
Ne nummi pereant, aut pyga, aut deniqz fama.
Deprendi miserum est: Fabio vel indice vincam.

III.

Vt nunq̃ inducant animum cātare rogati:

In iussu nunquam desistant. Sardus habebat

Ille Tigellius hoc. Cæsar qui cogere posset?

Si peteret per amicitiam patris, atq; suam, non

Quicquam proficeret: si collibnisset, ab on

Usq; ad mala citaret, Ió Bacche, modo summa

Voce modo hac resonans, quæ chordis quatuor ima.

N il equale homini fuit illi: ſepe velut qui

Currebat fugiens hostem: per sepe velut qui

Innonis sacra ferret. habebat saepe ducentos,

Sæpe decem seruos: modo reges, atq; tetrarchas

Omnia magna loques. modo sit mihi mensa tripes, &

Concha salis puri, & toga, quæ defendere frigus,

On annis crassa queat. decies centena dedisses

Hic parco paucis contento, quinque diebus

Ille erat in loculis. noctes vigilabat ad ipsum

Magne diem totum stertebat: nil fuit unquam

Sic impar sibi. nunc aliquis dicat mihi, quid tu?

Nullane habes vitia? imò alia, hand fortasse minora.

Mauius absentem Neniū cum carperet, heus tu

Notat eosq
cū vitijs nō
obscuris sca
teant ī alie
na tamē er
ratula sint
nimīū mo
rosi.

Tigellijmo
res vere po
etici & mu
fici nostris
non multū
abhorrens
tes.

Silene vulgaris

Quidam ait, ignoras te? an ut ignotum dare nobis

Verba putas? egomet mi ignosco Menius inquit.

Sultus & improbus hic amor est, dignusq; notari.

Cum tua peruideas oculis mala sippus inunctis,

Cur in amicorum vitijs tam cernis acutum,

Quod, ut aquila, aut serpens Epidaurius? at tibi contra

Euenit, inquirant vitia ut tua rursus & illi.

Iracundior est paulo, minus aptus acutis

Naribus horum hominum, rideri possit, eo quod

Rusticis tonso toga defluit, & male laxus

In pede calcens heret: at est bonus, ut melior vir

Non alius, quisq; at tibi amicus, at ingenia ingens

Inculcto latet hoc sub corpore. deniq; te ipsum

Concute: num qua tibi vitiorum insenerit olim

Natura, aut etiam consuetudo mala: namq;

Neglectis vrenda filix innascitur agris:

Illuc praerertamur, amatorem quod amice

Turpia decipiunt cecum vitia, aut etiam ipsa haec

Delectant: veluti Balbinum polypus Agne.

Vellem in amicitia sic erraremus, & isti

Errori nomen virtus posuisset honestum

At pater ut gnati, sic nos debemus amici,

Si quod sit vitium, non fastidire. Strabonem

Appellat petum pater, & pullum, male paruum

Si cui filius est, ut abortiuus fuit olim

Sisyphus. hunc varum distortis cruribus, illum

Balbutit scaurum prauis fultum male talis.

Parcius hic viuit, frangi dicatur ineptus,

Et iactantior hic paulo est, concinnus amicis

Qui talis est: E. ij:

Mauij poe
te intoleras
bilis q. i. x. v. a
ria.

Aquila autem tam
propagata ut vol
tore turbinibus
bona ab aspectu

Cesar, quē
notari pu-
tāt, laxa to-
ga, & impe-
rito tonsos
re utebat.

Vt amator
nō offendit
tur amice
sue vitij,
sic in amici-
tia leuiores
sūt ferēda.

Abort. M.
Antonij fi-
lius mirae
breuitatis.

SERMONVM

Quod ami-
citiae vincu-
lum.

Nos mali-
gne interdū
& in peius
interpretas-
mur etiam
virtutes ip-
sas.

Simplicem
bardū & stu-
pidum vo-
camus.

Qui suis
ignosci vult
aliorū vitij
ignoscat o-
portet.

Vitia amici
si penitus
nō possunt
tollī, certe
sunt excu-
sanda.

Postulat vt videatur, at est truculentior, atq;

Plus aequo liber, simplex fortisq; habeatur.

Caldior est, acres inter numeretur opinor:

Hec res & iungit, iunctos & seruat amicos.

At nos virtutes ipsas inuertimus, atq;

Syncerum cupimus vas incrustare. probus quis

Nobiscum vinit, multum demissus homo, illi

Tardo cognomen pingui damus: hic fugit omneis

Insidias, nulliq; malo latus obdit apertum:

Cum genus hoc inter vitæ versetur, vbi acris

Inuidia, atq; vigent vbi crimina. pro bene sano,

Ac non incauto, fictum, astutumq; vocamus.

Simplicior si quis, qualem me sepe libenter

Obtulerim tibi Meccenas: vt forte legentem,

Aut tacitum impellat, quouis sermone molestus:

Communi sensu plane caret, inquit. eheu

Quam temere in nosmet legem sancimus iniqua.

Nam vitij nemo sine nascitur. optimus ille est,

Qui minimis vrgetur. amicus, dulcis, vt equum est,

Cum mea compenset vitij bona, pluribus hysce,

(Si modo plura mihi bona sunt) inclinet, amari

Si nolet: hac lege in trutina ponetur eadem.

Qui, ne tuberibus proprijs offendat amicum,

Postulat, ignoscat verucis illius. equum est

Peccatjs veniam poscentem, reddere rursus.

Deniq;, quatinus excidi penitus vitium ira,

Cetera item nequeunt stultis haerentia: cur non

Ponderibus, modulisq; suis ratio vtitur? ac res

Ut quæq; est, ita supplicijs delicta coercet?

Si quis eum seruum, patinam qui tollere iussus,
 Semefos pisces, tepidumq; hygurierit ius,
 In cruce suffigat: Labeone insanior, inter
 Sanos dicatur. quanto hoc furiosius, atq;
 Maius peccatum est? paulum deliquit amicus:
 Quod nisi concedas, habere insuavis, acerbis.
 O disti, & fugis, ut Drusonem debitor eris:
 Qui, nisi cum tristes misero venere Calende,
 Mercede, aut nummos vnde vnde extricat, amaras
 Porrecto iugulo historias, captivus ut, audit.

Comminxit lectum potus, mensa ve catillum
 Euandri manibus tritum deiecit, ob hanc rem,
 Aut positum ante mea quia, pullum in parte catini
 Sustulit esuriens: minus hoc incundus amicus
 Sit mihi? quid faciam? si furtum, fecerit? aut si
 Prodiderit commissa fide, sponsum ve negarit?
 Quis paria esse ferè placuit peccata, laborant:
 Cum ventu ad verum est, sensus, morèsq; repugnat,
 Atq; ipsa utilitas insti propè mater, & equi.
 Cum prorepserunt primis animalia terris:
 Mutu, & turpe pecus, glande, atq; cubilia propter,
 Unguibus & pugnis, dein fustibus, atq; ita porro
 Pugnabant armis, quæ post fabricauerat usus.
 Donec verba, quibus voces, sensusq; notarent,
 Nominàq; inuenere. dehinc absistere bello,
 Oppida cæperunt munire, & ponere leges:
 Ne quis fur esset, neu latro, neu quis adulter.
 Nam fuit ante Helenam cunus deterrima belli
 Causa, sed ignotis perierunt mortibus illi,

E. iij.

Labeone

Antistio, q

libere in Au

gustū inues

ctus est.

Druso for

nerator de

bitores con

tumeliosiss

simis conui

cijs incesse

bat.

Stoicos tas

xat q vitia

esse paria

voluit cū si

bi non pos

sint constas

re.

Probat ius

stitiā ab uti

litate exors

tam nō nas

tura

Multa bel

la gesta p

pter foemis

nas, etiā si

nobis ignos

ta.

SERMONVM

Quos Venerem incertam rapientes more ferarum,
 Viribus editior cadebat, vt in grege taurus.
 Iura inuenta metu iniusti fateare necesse est:
 Tempora si, fastosq; velis euoluere mundi,
 Nec natura potest iusto, secernere iniquum,
 Diuidit vt bona diuersis, fugienda petendis.
 Nec vincet ratio hoc, tantundē vt peccet, idēq;
 Qui teneros caules alieni fregerit horti:
 Et qui nocturnus diuū sacra legerit, adsit
 Regula peccatis, quæ poenas irroget æquas,
 Ne scutica dignum, horribili sectere flagello.
 Nam vt ferula cadas meritum maiora subire
 Verbera, non vereor, cum dicas esse pareis res
 Furta latrocinij: & magnis parua, minis
 Falce recisurum simili te: si tibi regnum
 Permittant homines. Si diues, qui sapiens est,
 Et tutor bonus, & solus formosus, & est rex,
 Cur optas, quod habes? non nōsti quid pater, inquit,
 Chrysippus dicat, sapiens crepidas sibi nunquam,
 Nec soleas fecit, tutor tamen est sapiens. quo?
 Ut quamuis tacet Hermogenes: cantor tamen, atq;
 Optimus est modulator: vt Alfennus Vaser omni
 Abiecto instrumento artis, clausaq; taberna,
 Tutor erat: sapiens operis sic optimus omnis
 Est optifex: sic rex solus. vellunt tibi barbam
 Ascini pueri, quos tu nisi fuste coerces,
 Urgeris turba circum te stante, miserq;
 Rumperis, & latras magnorum maxime regum.
 Ne longum faciam: dum tu quadrante lanatum

Si peccata
 esset paria,
 & poenæ pa-
 res infligi
 deberent,
 quod absur-
 dum est.

Si sapiēs vt
 ais, etiā si
 tutor sit, so-
 lus sit rex,
 cur regnū
 optas?

Alfennus Va-
 ser relicta
 sutrina Ro-
 mæ profe-
 ctus, Sulpi-
 tior præce-
 ptores vlti-
 ad cōsulatū
 euectus est.

Rex ibis, neq; te quisquam stipator, ineptum
 Præter Crispinum sectabitur: & mihi dulces
 Ignoscent, si quid peccauero stultus, amici:
 Inq; vicem illorum patiar delicta libenter:
 Priuatusq; magis vinam te rege beatus.

SATYRA

III.

EVpolis, atq; Cratinus, Aristophanesq; poetæ,
 Atq; alij, quorū comædia prisca virorum est,
 Si quis erat dignus describi, quod malus aut
 Quod mæchus foret, aut ficans, aut alioqui [fur,
 Famossus: multa cum libertate notabant.
 Hinc omnis pendet Lucilius hosce secutus,
 Mutatis tantum pedibus, numerisq; facetus,
 E munneta naris durus componere versus.
 Nam fuit hoc vitiosus: in hora sepe ducentos,
 Ut magnum, versus dictabat stans pede in uno.
 Cum flueret lutulentus, erat, quod tollere velles
 Garrulus, atq; piger scribendi ferre laborem,
 Scribendi recte: nam vt multum, nil moror. ecce
 Crispinus minimo me prouocat: accipe si vis
 Accipe iam tabulas. detur nobis locus, hora,
 Custodes: videamus vter plus scribere possit.
 Di bene fecerunt, inopis me, quodq; pusilli
 Fecerunt animi, raro & per pauca loquentis.
 At tu conclusas hircinis follibus auras
 Usq; laborantes, dum ferrum molliat ignis,
 Ut manus imitare beatus Fannius, vltro

E. iij.

Respondet

ijs qui se ni

mis morda

ce dixerat

atq; primu

satyræ ori

ginē osten

dit.

Quintilia

nus Horatio

hoc loco nō

assentiū, nā

eruditionē

in Lucilio

& salem mi

ratur.

Horat. deie

cti animi &

taciturnus.

SERMONVM

Satyras suas
nō placere
vulgo ait,
ob libertas-
tem, cū bo-
na pars vi-
tio laboret
quopiam.

Delatis capsis, & imagine, cum mea nemo
Scripta legat, vulgo recitare timetis, ob hanc rem,
Quod sunt, quos genus hoc minime iuvat, utpote plu-
Culpari dignos. quemuis media erue turba, [reis
A ut ob auaritiam, aut misera ambitione laborat:
Hic nuptiarum insanit amoribus, hic puerorum,
Hunc capit argenti splendor. stupet Albius ære,
Hic mutat merces surgente à sole ad eum, quo
Vespertina tepet regio, quin per mala præceps
Fertur, uti puluis collectus turbine, ne quid
Summa deperdat metuens, aut ampliet ut rem.
Omnes hi metunt versus, odere poetas.

Fœnum habet in cornu, longe fuge. dum modo risum
Excutiat sibi, non hic cuiquam parcat amico:
Et quodcumq; semel chartis, illeuerit omneis
Gestiet à furno redeuntes scire, lacuq;,
Et phœrgs, & annus. age dum pauca accipe contra,
Primum ego me illorum, dederim quibus esse poetas,
Excerptam numero. neq; enim concludere versum
Dixeris esse satis: neq; si quis scribat, uti nos,
Sermioni propiora, putes hunc esse poetam.
Ingenium cui sit, cui mens diuini, atq; os
Magna sonaturum, des nominis huius honorem.

Idcirco quidam Comœdia, nec ne poema
Esset, quasiuere, quod acer spiritus, ac vis,
Nec verbis, nec rebus inest, nisi quod pede certo
Differt sermone, sermo merus, at pater ardens
Sæuit, quod meretrice nepos insanitis amica
Filius, uxorem grandi cum dote recuset.

Verba eorū
q; pstringi
metuunt.

Cur se Ho-
ratiū pœ-
tam neget.

Cōtrouer-
sia de co-
mœdia.

Quāuis co-
mœdia vi-
deat aliquā
do assurge-
re, tamen

Homines & v. l. p. Verba eorū
q; pstringi metuunt.
Cur se Horatiū pœtam neget.
Cōtrouer-
sia de co-
mœdia.
Quāuis co-
mœdia vi-
deat aliquā
do assurge-
re, tamen

E brius & magnum quod dedecus, ambulet ante
 N octem cum facibus. nunquid Pomponius istis
 A ndiret leniora, pater si viueret? ergo
 N on satis est puris versum perscribere verbis,
 Quem si dissoluas, quinis stomachetur eodem,
 Quo personatus, pacto pater. his, ego quæ nunc,
 O lim quæ scripsit Lucilius, eripias si
 T empora certa, modosq; & quod prius ordine verbu
 P osterius facias, præponens vltima primis: Cest,
 N on, vt si soluas, postquam discordia tetra
 B elli ferratos postes, portasq; refregit,
 I nuenias etiam disiecti membra poetæ.
 H ætenus hæc: aliâs instum sit necne poema.
 N unc illud tantum quæram, merito ne tibi sit
 S uspectum genus hoc scribendi. Sulcius acer
 A mbulat, & Caprius, rauci male, cumq; libellis,
 M agnus uterq; timor latronibus: at bene si quis,
 E t viuat puris manibus, contemnat vtrunq;
 U t sis tu similis Celi, Biriq; latronum,
 N on ego sim Capri neq; Sulci, cur metuas me?
 N ulla taberna meos habeat, neq; pila libellos,
 Q uis manus insudet vulgi, Hermogenisq; Tigelli.
 N on recito cuiquam, nisi amicis, idq; coactus.
 N on vbi vis, coram ve quibuslibet. in medio qui
 S cripta foro recitent, sunt multi, quiq; lauantes,
 S uane locus voci resonat conclusus. inanes
 H oc inuat, hand illud quærentes, num sine sensu,
 T empore non faciant alieno. ledere gaudes
 I nquis, & hoc studio prauus facis. vnde petutum

idē faceret
 quis iratus
 pater quod
 in comce-
 dia.

Si dissoluas
 versus Luci
 lii & meos,
 plane erit
 sermo vul-
 garis.

Cur metuis
 me, etiam
 si malus sis
 cū non sim
 delator, vt
 Caprius aut
 Sulcius?

Verba ad
 uersarij.

SERMONVM

Quis cōfite-
torū testa-
tur me ma-
ledicū & vi-
rulentum?

Niger est q
quemuis su-
gillat, non
ego, qui vi-
tia tantum
rideo.

Petillus cū
capitolij a-
geret curā,
sublatā co-
ronā causā
dixit, atq;
a Cesare ab-
solutus est.

Si paulo li-
berior sum,
inquit, non
maligne
sed sincere
id ago, qui
nimirū sic a
patre insti-
tutus, flagi-
tia nō equo
animo pos-
sum ferre.

Hoc in me iacis? est author quis deniq; eorum,
Uixi cum quibus? absentem qui rodit amicum,
Qui non defendit alio culpante, solutos
Qui captat risus hominum, famamq; dicacis,
Fingere qui non visa potest, commissa tacere
Qui nequit, hic niger est, hunc tu Romane caueo.
Sæpe tribus lectis videas cœnare quaternos,
E quibus vnus auet, qua vis aspergere cunctos,
Præter eum, qui præbet aqua: post hunc quoq; potus,
Condita cum verax aperit precordia Liber.
Hic tibi comis, & vrbannus, liberq; videtur
Infesto nigris. ego si risi, quod ineptus
Pastillos Rufillus olet, Gorgonius hircum,
L inuidus, & mordax videor tibi? mentio si qua
De Capitolini furtis inuicta Petilli
Te coram fuerit, defendas, vt tuus est mos.
Me Capitolinus conuictore vsus, amicoq;
A puero est, causaq; mea permulta rogatus
Fecit, & incolumis lætor quod viuit in vrbe,
Sed tamen admiror, quo pacto iudicium illud
Fugerit. hic nigra succus loliginis, hæc est
E rugo mera: quod vitium procul abfore chartis,
Atq; animo prius, vt si quid promittere de me
Possum aliud, vere promitto. liberius si
Dixero quid, si forte iocosius, hoc mihi iuris
Cum venia dabis. insuenit pater optimus hoc me,
Vt fugerem, exemplis vitiorum quæq; notando.
Cum me hortaretur parce, frugaliter, atq;
Vinerem vti contentus eo, quod mi ipse parasset,

Nonne vides Albi ut male viuat filius? utque
 Barus inops? magnum documentum, ne patriam rem
 Perdere quis velit. à turpi meretricis amore
 Cum deterreret, Sectani dissimilis sis.
 Ne sequerer mæchas, concessa cum Venere uti
 Possem, deprensi non bella est fama Treboni,
 Aiebat. sapiens vitatu, quidque petitu
 Sit melius, causas reddet tibi. mi satis est, si
 Traditum ab antiquis morem seruare, tuamque,
 Dum custodis eges, vitam, famamque tueri
 Incolumem possim, simulac durauerit etas
 Membra, animumque tuum, nabis sine cortice. sic me
 Formabat puerum dictis, & sine inebat
 Ut facerem quid, habes authorem, quo facias hoc,
 Vnum ex iudicibus selectis obijciebat.
 Sine vetabat. an hoc inhonestum & inutile factu
 Nec ne sit, addubites? flagret rumore malo cum
 Hic, atque ille, audios vicinum funus ut egros
 Exanimat, mortisque metu sibi parcere cogit,
 Sic teneros animos aliena obprobria sepe
 Absterrent vitijs. ex hoc ego sanus ab illis,
 Perniciem quæcunque ferunt, mediocribus, & quis
 Ignoscas, vitijs teneor. fortassis & istinc
 Largiter abstulerit longa etas, liber amicus,
 Consilium proprium. neque enim cum lectulus, aut me
 Porticus excepit, desum mihi. rectius hoc est,
 Hoc faciens vinam melius, sic dulcis amicis
 Occurram: hoc quidam non belle: nunquid ego illi
 Imprudens olim faciam simile? hæc ego mecum

Quæba: put forain
 patib in filio suu
 q. huius p. p. p. p.
 in forma bar. at. h. p. m. i.
 a. l. i. m. f. o. n. o. a.
 p. m. i. t. a. h. o. n. e. e. p.
 a. d. i. c. t. u. m. e. p. p. l. i. b.
 d. e. l. e. m. e. n. t. u. m. c. o. n. d. i. m.
 p. o. p. l. e. r. e. a. d. a. d. i. c. t. u. m.
 C. u. m. a. d. i. u. s. t. a. m. e. t. a. t. e.
 p. e. r. u. e. n. e. r. i. s.,
 p. t. e. s. a. p. i. e. s.
 c. i. t. r. a. m. o. n. i. t. o. r. i. s. o. p. e. r. a.

Ut mors vis
 cini abster-
 ret egrum a
 noxijs cibis
 sic infamia
 aliena tene-
 ram etate.

Ex persona
 sua docet
 qua ratione
 quis se ipso
 melior euas-
 dat.

SERMONVM

Compressis agito labris. vbi quid datur oei,
 Illudo chartis. hoc est mediocribus illis
 Ex vitijs vnum: cui si concedere nolis,
 Multa poetarum veniat manus, auxilio quæ
 Sit mihi: nam multo plures sumus: ac veluti te
 Iudæi cogemus in hanc concedere turbam.

SATYRA V.

Egressum magna, me excepit Arifia Roma
 Hospitio modico: rhetor comes Heliodorus
 Græcorū longe doctissimus: inde forū Appi
 Differtum nautis, cauponibus atq; malignis.
 Hoc iter ignavi diuisimus, altius ac nos
 Precinctis vnum, minus est gravis Appia tardis.
 Hic ego propter aquam, quod erat deterrima, ventri
 Indico bellum, cœnanteis hand animo equo
 Expectans comites. iam mox inducere terris
 Umbras, & cælo diffundere signa parabat.
 Tum pueri nautis, pueris conuicia nautæ
 Ingerere. huc appelle, trecentos inseris, ohe
 Iam satis est, dum es exigitur, dum mula ligatur,
 Tota abijt hora. mali culices, ranæq; palustres
 Avertunt somnos. absentem cantat amicam
 Multa prolutus pappæ nautæ, atq; viator
 Certatim. tandem fessus dormire viator
 Incipit: ac misse pastum retinacula mulæ
 Nautæ piger saxo religat, stertitq; supinus.
 Iamq; dies aderat, cum nil procedere lintrem
 Sentimus, donec cerebrosus prosilit vnus:

Imitat' Luc
 cilium quæ
 Roma ad
 fretū Sici
 lum, ipse ve
 ro iter suū
 Brūdūsum
 vsq; deserit
 bit, & comi
 tes suos.

Huc Appel.
 verba seruo
 rū & mox
 nautæ dolē
 tis, quod in
 grediantur
 nauem plu
 res quā fa
 tis sit.

A c mule, nantēq; caput, lumbosq; saligno
 F uste dolat, quarta vix demum exponimur hora.
 O ra, manusq; tua lauimus Feronia lympa.
 Millia tum pransi tria repsimus: atque subimus
 I mpositum saxi late candentibus Anxur.
 Huc venturus erat Mecenas optimus, atque
 Cocceius, missi magnis de rebus vterque
 Legati, auersos soliti componere amicos.
 H ic oculis ego nigra meis collyria lippus
 I llinere. interea Mecenas aduenit, atque
 Cocceius, Capitoq; simul fonteius ad vnguem
 F actus homo, Antoni, non vt magis alter amicus.
 F undos Aufidio Lusco prætorē libenter
 L inquimus, insani ridentes præmia scribe,
 P retextam, & latum clauum, prunēq; catillum.
 I n Mamurrarum lassi deinde vrbe manemus,
 M urena præbente domum, Capitone culinam.
 P osterā lux oritur multo gratissima: nanque
 P locius, & Varius Sinnesse, Vergiliusq;
 O ccurrunt: animæ, quales neque candidiores
 T erra tulit, neque quis me sit denictior alter.
 O 'qui complexus, & gaudia quanta fuerunt.
 N il ego contulerim iocundo sanus amico.
 P roxima Campano ponti quæ villula, tectum
 P rebuit, & Parochi quæ debent, signa, salemq;
 H inc muli Capuæ clitellas tempore ponunt.
 L usum it Mecenas, dormitum ego, Vergiliusq;
 N anq; pila lippis inimicum, & ludere crudis.
 H inc nos Cocceij recipit plenissima villa,

Feronia est
 de quæ Lu-
 no, Ioui An-
 xuris vxor
 cuius memi-
 nit Vergilius
 Aeneidos
 septimo.

Aufidius fū-
 dis ē scriba
 magistratū
 gerebat.

A. P. batillū.

In ma. fore
 mijs. vnde
 ea familia
 oriūda erat

Parochi a
 waxpux
 magistratū
 qui legatis
 salem & li-
 gna suppe-
 ditabant.

SERMONVM

Que superest Candi cauponas. nunc mihi paucis

Sarmenti scurræ pugnam, Messiq; Cicerri

Musa velim memores, & quo patre natus vterq;

Contulerit lites. Messî clarum genus Osci,

Sarmenti domina extat. ab his maioribus orti

Ad pugnam venere: prior Sarmentus, equi te

Esse feri similem dico, ridemus, & ipse

Messius, accipio: caput & mouet. ô tua cornu

Ni foret execto frons, inquit, quid faceres? cum

Sic mutilatus minitaris? at illi fœda cicatrix

Setosam leui frontem turpauerat oris.

Campanum in morbum, in faciem permulta iocatus,

Pastorem saltaret vti Cyclopa rogabat,

Nil illi larua, aut Tragicis opus esse cothurnis.

Multa Cicerrus ad hæc: donasset iamne catenam

Ex voto laribus querebat scriba quod esset,

Deterius nihilo domine ius esse, rogabat,

Denique cur nunquam fugisset, cui satis vna

Farris libra foret, gracili sic, tamq; pusillo.

Prorsus iocunde cœnam produximus illam.

Tendimus hinc recta Beneuentu, vbi sedulus hospes

Penè macros arsit, dum turdos versat in igne,

Nam vaga per veterem dilapso flamma culinam

Vulcano, summum properabat lambere tectum.

Conuinas anidos cœnam, seruôsq; timenteis

Tum rapere, atq; omnes restinguere velle videres:

Incipit ex illo montes Apulia notos

Ostentare mihi quos torret Atabulus, & quos

Nunquam erepsimus, nisi nos vicina Trinici

Sarmenti
serui memi
nit Iuue. &
Plutarchus
in vita An
tonij.

Vt ageret
Polyphes
mû nihil ef
se opus pfo
na, cû illi ef
set p om
nia similis.

Beneuentû
vrbs Sâni.

Atabulus vè
ti nomen
ἀταβὺς τῶ τῆν
ἀτῆν βάλει

V illa recepisset lachrymoso non sine fumo,
V dos cum folijs ramos vrente camino.

Atq; ab eo
quod damus
nū inferat.

Hic ego mendacem stultissimus vsq; puellam
A d mediam noctem expecto. somnus tamen aufert
Intentum Veneri. tum immundo somnia visu
Nocturnam vestem maculant, ventremq; supinum.

Quatuor hinc rapimur, viginti & millia, redis,
M ansuri oppidulo, quod versu dicere non est,

Quod vers.
Oppidum
Equotutū,
vocat, quod
hexametro
versu nō po
test comple
cti.

S ignis perfacile est, venit vilissima rerum

H ic aqua, sed panis longe pulcherimus, vltro

C allidus vt soleat humeris portare viator:

N am Canusi lapidosus, aquae non ditior vrna,

Q ui locus à forti Diomede est conditus olim.

F lentibus hinc Varius discedit mæstus amicis.

I nde rubos fessi peruenimus, utpote longum

C arpentes iter, & factum corruptius imbri.

P osteri tempestas melior, via petor, adusque

B ari mœnia piscosi. de hinc Gnatia Lymphis

I ratis extructa dedit risusq; iocosq;

D um flamma sine, thura liquecere limine sacro

P ersuadere cupit: credat Indæns appella

N on ego. nanq; deos didici securum agere ævum:

N ec si quid miri faciat natura, deos id

T risteis ex alto celi dimittere tecto.

B rundusium longe finis chartæq; vieq;

Rubi oppi
dum, vnde
Vergili. ru
beam virgā
deflexit.
Gnatorum
superstitio
nē risimus
quibus per
suasum est
in ara ligna
sua sponte
incendi.

SERMONVM

SATYRA VI.

Veram nobi
litatem nō
generis &
stemmatū
antiquitate
aut quauis
alia re, sed
sola virtute
constare.

Si populus
alioqui sto-
lidus nota-
uerit Leui-
nū virū no-
bilissimum
ob perditos
mores, qd
faciēt is qui
nihil popu-
lare sapiūt?

Pelle gessē
tacite allu-
dit ad asinū
Cumanum.

Non, quia Mecenas Lidorū quidquid Hetru-
I incoluit fineis, nemo generosior est te, [scos
Nec, quod auus tibi maternus fuit, atq; pa-
O lim qui magnis legionibus imperitarint, [ternus
Vt pleriq; solent, naso suspendis adunco
Ignotos, vt me libertino patre natum.
Cum referre negas, quali sit quisq; parente
Natus, dum ingenuus, persuades hoc tibi vere,
A nte potestatem Tulli, atq; ignobile regnum,
M ultos sepe viros nullis maioribus ortos,
E t vixisse probos, amplis & honoribus auctos.
C ontra Leuinum Valerigenus, vnde superbus
T arquinus regno pulsus fuit: vnius assis
N on vnquam precio pluris licuisse, notante
I udice, quem nosti, populo, qui stultus honores
S aepe dat indignis, & famæ seruit ineptus,
Q ui stupet in titulis, & imaginibus, quid oportet
N os facere à vulgo longe, latēq; remotos?
N anq; esto, populus Leuino mallet honorem,
Q uam Decio mandare nouo, censorq; moneret
A ppius, ingenno si non essem patre natus,
T el merito, quoniam in propria non pelle quiessem.
S ed fulgente trahit constrictos gloria curru
N on minus ignotos generosis. quo tibi Tulli
S umere depositum clauum, fieriq; tribunum?
I nuidia accreuit, priuato quæ minor esset.
N am vt quisq; insanus nigris mediū impediit cruis

Puellibus: & latum demisit pectore clauum:

Audit continuo, quis homo hic? aut quo patre natus?

Ut si qui egrotet, quo morbo Barrus, haberi

Et cupiat formosus, eat quacunq; puellis

Inijciat curam querendi singula, quali

Sit facie, sura quali, pede, dente, capillo.

Sic qui promittit, cineis, urbem sibi cure,

Imperium fore, & Italiam, & delubra deorum,

Quo patre sit natus, num ignota matre inhonestus,

Omneis mortaleis curare, & querere cogit.

Tunc Syridama, aut Dionysi filius audes

Deicere e saxo cineis? aut tradere Cadmo?

At Nonius collega gradu post me sedet vno.

Namq; est ille, pater quod erat meus. hoc tibi Pan-

Et Messala videris. at hic si plostra ducenta, [lus]

Concurrantq; foro tria funera, magna sonabit

Cornua quod, vincatq; tybas: saltem tenet hoc nos.

Nunc ad me redeo libertino patre natum:

Quem rodunt omnes libertino patre natum:

Nunc quia Mecenas tibi sim conuictor, at olim

Quod mihi pareret legio Romana tribuno.

Dissimile hoc illi est, quia non ut forsam honorem

Iure mihi inuideat quis, ita te quoq; amicum,

Presertim tantum dignos assumere, praua

Ambitione procul, felicem dicere non hoc

Me possum casu: quod te sortitus amicum.

Nulla etenim mihi te fors obtulit. optimus olim

Virgilius, post hunc Varius dixere, quid essem.

Ut veni coram, singultim pauca locutus,

Quædam

dū qui fors

mosus vide

ri vult, om

nium in se

cōuertit or

culos, ita q

magistratū

ambit, co

git vt seisc

tentur om

nes de vita

& genere

suorum.

Non eade

ratione pos

sit mihi ali

quis inuide

re tribuna

tū & amici

tiā Mecoe

natis, quæ

nō fortunæ

fuit, sed vir

tutis cōmē

datione.

SERMONVM

Infans nanq; pudor prohibebat plura profari
 Non ego me claro natum patre, non ego circum
 Me Satureiano vectari rura caballo:
 Sed, quod eram, narro. respondes (vt tuus est mos)
 Pauca: abeo, & renocas nono post mense, iubeq;
 Esse in amicorum numero. magnum hoc ego duco,
 Quod placui tibi, qui turpi secernis honestum
 Non patre preclaro, sed vita & pectore puro.
 Atqui si vitij mediocribus, ac mea paucis
 Mendosa est natura, alioqui recta: velut si
 Egregio inpersos reprehendas corpore nauios:
 Si neq; auaritiam, neq; sordeis, ac mala lustra
 Obijcet vere quisquam mihi, purus, & inson.
 (Vt me collandem) si & vino charus amicis,
 Causa fuit pater his, qui macro pauper agello
 Noluit in flani ludum me mittere magni:
 Quo pueri magnis e centurionibus orti
 Leuo suspensi loculos, tabulamq; lacerto
 Ibant octonis referentes idibus era.
 Sed puerum est ausus Romam portare docendum
 Artes: quas doceat quinis eques, atq; senator
 Semet prognatos. vestem, seruosq; sequenteis
 In magno vt populo si quis vidisset, anita
 Ex re, preberi sumptus mihi crederet illos.
 Ipse mihi custos incorruptissimus omneis
 Circum doctores aderat. quid multa? pudicum,
 Qui primus virtutis honos, seruabit ab omni
 Non solum facto, verum opprobrio quoq; turpi:
 Nec timuit, sibi ne vitio quis verteret, olim

Saturei. ca.
 p. optio e:
 quo posuit,
 na Satureia
 ni sunt in
 Apulia fer:
 tilissimi a:
 gri.

Quia dicitur hoc
 Saturei. ca. p. optio e:
 quo posuit, na Satureia
 ni sunt in Apulia fer:
 tilissimi a: gri.

Patris laus
 q. cu ob te:
 nuitate no
 posset alere
 mihi pædas
 gogu ipse
 pædagogi
 munere
 fungebat.

Si praece paruas: aut, ut fuit ipse, coactor
Mercedes sequeretur: neque ego esse questus. ob hoc, nunc
Eaus illi debetur, & a me gratia maior:

Nil me poeniteat sanum patris huius: eoque
Non ut magna dolo factum negat esse suo pars:

Quod non ingenuos habeat, clarosque parentes:

Sic me defendam. longe mea discrepat istis

Et vox, & ratio. nam si natura inberet

A certis annis, annum remeare peractum,

A tunc alios legere ad fastum quoscunque parenteis,

Optaret sibi quisque, meis contentus honestos

Fascibus, & sellis, nolim mihi sumere, demens

Iudicio vulgi, sanus fortasse tuo. quod

Nollem onus haud unquam solitus portare molestum.

Nam mihi continuo maior querenda foret res,

A tunc salutandi plures, ducendus & unus,

Et comes alter, uti ne solus, rursusve, peregre ve,

Exirem, plures calones, atque caballi

Pascendi, ducenda petorita. nunc mihi curto

Ire licet mulo, vel si libet, usque Tarentum:

Mantica cui liberos onere ulceret, atque eques armos.

Obijciat nemo sordeis mihi, quas tibi Tulli,

Cum Tyburte via praetorem quinque sequuntur

Te pueri sasannum portantes cenophorumque.

Hoc ego commodius, quam tu praecclare Senator,

Milibus atque alijs vino, quacunque libido est,

Incedo solus, perconctor quanti olus, ac far,

Fallacem circum, vespertinumque pererrare

Sepe forum. assisto diuinis, inde domum me

F. ij:

Nolo me
defendere,
ut quidam,
quibus obij-
ciunt generis
obscuritas,
quod non via
tio suo aut
culpa factum
sit, ut a tas-
libus nasce-
rentur.

Causa cur
priuatus es
se malis.

Potior mea
conditio quam
Tulli, qui se-
natoria di-
gnitate affe-
ctat, qua
postea amo-
tus est per
Caesarem.

SERMONVM

Ad porri, & ciceris refero, laganiq; catinum.
 Cæna ministratur pueris tribus, & lapis albus
 Pocula cum cyatho duo sustinet, astat echinus
 Vilis, cum patera guttus, campana supellex.
 Deinde eo dormitum, non sollicitus mihi quod cras
 Surgendum sit mane, obeundus Marsia, qui se
 Vultum ferre negat Noniorum posse minoris.
 Ad quartam iaceo. post hanc vagor, aut ego lecto,
 Aut scripto, quod me tacitum inuet, vngor olino,
 Non quo fraudatis immundus Natta lucernis.
 Ast ubi me fessum sol acrior ire lauatum
 Amonuit, fugio rabiosi tempora signi.
 Pransus non auide, quantum interpellet inani
 Ventre diem durare, domesticus otior. hæc est
 Vita solutorum misera ambitione, graniq;
 His me consolor victurum suauius, ac si
 Quæstor annus, pater atq; mens, patruusq; fuissent.

SATYRA VII.

P Roscripti regis Rupili pus, atq; venenum
 Hybrida quo pacto sit Persius vltus, opi-
 nor

Omnibus & lippis notum, & tonsoribus esse.
 Persius hic permagna negocia diues habebat
 Clazomenis. etiam lites cum rege molestas
 Durus homo, atq; odio qui posset vincere regem,
 Confidens, tumidusq; adeo sermonis amari,
 Sisennas: Barros. vt equis præcurreret albis.

Describit
 rixã Rupis
 Iij prænesti
 ni, cū græ-
 culo quodã
 Persio. Nã
 cū rex ille
 proscriptus
 esset ab Au-
 gusto, fugit
 ad Brutum
 ubi Horatiũ
 contempsit
 ppter igno-
 bilitatem,
 quã ob rem
 ab eo hac sa-
 tyra pstrin-
 gitur.

Locat in iu-
 niorẽ Nou-
 um qui ita
 impudẽter
 sceneraba-
 tur vt eum
 statua Mar-
 sia quẽ ma-
 nu erat ere-
 cta nõ pos-
 se ferre vis-
 deretur.

Rupilius
 prætor a
 Augustus
 proscrip-
 tus
 ad Brutum
 fugit
 ubi Horatiũ
 contempsit
 ppter igno-
 bilitatem,
 quã ob rem
 ab eo hac sa-
 tyra pstrin-
 gitur.

Ad regem redeo. postquam nihil inter utrunq;
Conuenit. hoc etenim sunt omnes iure molesti,
Quo fortes, quibus aduersum bellum incidit inter
Hectora Priamiden, animosum atq; inter Achillem
Ira fuit capitalis, ut ultima diuideret mors,
Non aliam ob causam, nisi quod virtus in utroq;

Summa fuit. duo si discordia vexat inerteis:

Aut si disparibus bellum incidat, ut Diomedi

Cum Lycio Glauco, discedet pigrior ultro

Muneribus missis. Bruto pretore tenente

Ditem Asiam, Rupili, & Persi par pugnat: uti non

Compositus melius cum Bitho Bacchius: in ius

A cres procurrunt, magnum spectaculum vterq;

Persius exponit causam, ridetur ab omni

Conuentu. laudat Brutum, laudatq; cohortem.

Solem Asiae Brutum appellat, stellasq; salubreis

Appellat. comites, excepto rege: canem illum

Inuisum agricolis sydnus venisse, ruebat

Flumen ut Hybernum, fertur quo rara securis.

Tum prænестinus salso, multumq; fluenti

Expressa arbusto regerit conuitia, durus

Indemator & inuictus, cui sepe viator

Cessisset, magna compellans voce cucullum.

At Græcus, postquam est Italo perfusus aceto,

Persius: exclamat, per magnos Brute deos te

Oro, qui reges consueris tollere, cur non

Hæc regem ingulas? operum hoc (mihi crede) tuorum est.

Inter sum-
mos cōten-
dit, nō igna-
uos aut im-
pares, ut I-
liad. sexto,
Glauco &
Diomedes
discedūt a-
mici ob al-
teri⁹ igna-
uiam.

SERMONVM

SATYRA

VIII.

In Gratiā
veneficam
Neapolita-
nā, quā Ca-
nidia vocat
non vno lo-
co, inuehit
hac satyra,
in qua Pria-
pū inducit
ab illa vexa-
tū & aliam
veneficijs.

Lim truncus eram ficulnus, inutile lignū,
Cum faber incertus scamnum, faceretne
Priapum,

Maluit esse deum. deus inde ego furum, animumq;
Maxima formido, nam fures dextra coercet,
Obscenūq; ruber porrectus ab inguine palus;
Ast importunas volucres in vertice arundo
Terret fixa, vetatq; nouis considere in hortis.
Huc prius angustis eiecta cadauera cellis
Conseruus vili portanda locabat in arca.

Hoc misera plebi stabat commune sepulchrum,
Pantalabo scurra, Nomentanūq; nepoti.

Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum
Hic dabat, heredes monumentum ne sequerentur.

Nunc licet Aesquilis habitare salubribus, atq;
Aggere in aprico spatium, quo modo tristes
Albis informem spectabant ossibus agrum.

Cum mihi non tantum furēsq; ferēsque sueta
Hunc vexare locum, curae sunt, atq; labori,
Quantum, carminibus, quae versant, atq; venenis

Humanos animos. has nullo perdere possum,
Nec prohibere modo, simulac vaga luna decorum
Protulit os, quin ossa legant, herbāsque nocenteis.

Vidi egomet nigra succinctam vadere palla
Canidiam pedibus nudis, passūq; capillo,
Cum Sagana maiore vlulante, pallor utraq;

Fecerat horrendas aspectu scalpere terram

Necyomā-
tiae descri-
ptio.

Unguibus. & pullam diuelleret mordicus agnam
 Cæperunt. cruor in fossam confusus, ut inde
 Maneis elicerent animas responsa daturas.
 Lænea & effigies erat, altera cerea: maior
 Lænea, quæ pœnis compesceret inferiorem.
 Cerea suppliciter stabat seruilibus, utq;
 Iam peritura modis. Hecaten vocat altera, senam
 Altera Tisiphonien. serpentes, atq; videres
 Infernas errare canes, lunamq; rubentem,
 Ne foret his testis, post magna latere sepulchra.

Mentior at si quid, merdis caput inquiner albis
 Cornuorum: atq; in me veniat mictum, atq; cacatum
 Iulius, & fragilis Pedatia, furq; Voranus.
 Singula quid memorem? quo pacto alterna loquentes
 Umbra cum Sagana resonarent triste, & acutum?
 Utq; lupi barbam varia cum dente colubra
 Abiderint furtim terris? & imagine cerea
 Largior arserit ignis? & ut non testis inultus
 Horruerim voces Furiarum, & facta duarum?
 Nam displosa sonat quantum vesica, pepedi
 Diffisa nate ficus. at ille currere in urbem.
 Canidie denteis, altum Saganae calicendrum
 Excidere, atq; herbas, atq; incantata lacertis
 Vincula, cum magno risuq; iocoq; videres.

SATYRA IX.

I Bam forte via sacra (sicut mens est mos)
 Nescio quid meditans nugarum, totus in illis,
 Occurrit quidam notus mihi nomine tantum,

Pedatius es
 ques Ro.
 nota im.
 pudicitie.

Magari va
 nitas quæ
 ventris cre
 pitu teres
 antur.

Importuna
 garrulitate
 & ineptias
 carpit sup
 presso nos
 mine.

SERMONVM

A rreptāq; manu, quid agis dulcissime rerum?
 Suaniter, vt nūc est, inquam: & cupio omnia, quę vis.
 Cum affectaretur: nunquid vis occupo? at ille
 N oris nos? inquit, docti sumus. hic ego pluris
 H oc inquam mihi eris, misere discedere quærens
 I re modo ocyus, interdum consistere, in aurem
 Dicere nescio, quid puero: cum sudor ad imos
 M anaret talos. o te Bollane cerebri
 F elicem aiebam tacitus. cum quidlibet ille
 G arriret, vicos, urbem laudaret, vt illi
 N il respondebam: misere cupis inquit abire,
 I amadudum video, sed nil agis vsq; tenebo.
 P ersequar hinc: quò nūc iter est tibi? nil opus est te
 C ircumagi. quendam volo visere, non tibi notum:
 T rans Tyberim sōge cubat is prope Cæsaris hortos.
 N il habeo quod agā, & nō sum piger, vsq; sequar te.
 D emitto auriculas, vt iniquæ mentis asellus,
 C um grauius dorso subiit onus. incipit ille:
 S i bene me noui, non Viscum pluris amicum,
 N on Varium facies. nam quis me scribere plyreis,
 A ut citius possit versus? quis membra mouere
 M ollius? inuideat quod & Hermogenes ego canto,
 I nterpellandi locus hic erat. est tibi mater?
 C ognati? quis te saluo est opus? hand mihi quisquam,
 O mnes composui felices: nunc ego resto,
 C onfice. nanq; instat fatum mihi triste, Sabella
 Q uod puero cecinit, diuina mota anus vrna.
 H unc neq; dira venena, nec hosticus auferet ensis,
 N ec laterum dolor, aut tussis, nec tarda podagra.

Bollanū fe
 licē dicit, q
 libere in fa
 ciē quēuis
 obiurgaret
 q illi esset
 molestus.

Viscus, vel
 vt alij legūt
 Tuscus, &
 Varus Ho
 ratij amici.

Plane ingt
 fatum meū
 est, vt a te
 cōficiar, nā
 nutrix mea
 id erat de
 me vaticina
 ta, cū hoc
 carnē cane
 ret: Hunc
 neq; &c.

Garrulus hunc quando consumet cunq, loquaceis
si sapiat vitet, simul ac adoleuerit etas.

Tantum erat ad Vestæ, quarta iam parte diei

Præterita, & casu tunc respondere vadato

Debebat, quod ni fecisset, perdere litem.

Si me amas, inquit, paulum hic ades. inteream, si

Aut valeo stare, aut noui ciuilia iura,

Et propero quo scis. dubius sum quid faciam: inquit,

Te ne relinquam an rem. me sodes, non faciam ille.

Et præcedere cœpit, ego, vt contendere durum est,

Cum victore sequor. Mecænas quo modo tecum

Hinc repetit paucorū hominū, & mentis bene sanæ,

Nemo dexterius fortuna est vsus. haberes

Magnum adiutorem, posset qui ferre secundas,

Hunc hominem si velles tradere, dispeream mi

Summosse omneis. non isto vinimus illic,

Quo tu rere, modo. domus hac nec purior vlla est

Nec magis his aliena malis. nil mi officit vnquam,

Ditior hic, aut est quia doctior, est locus vni

Cuiq, suis. magnum narras, vix credibile. atqui

Sic habet. accendis, quare cupiam magis illi

Proximus esse. velis tantūmodo, quæ tua virtus,

Expugnabis. & est qui vinci possit, eoq,

Difficileis aditus primos habet. haud mihi deero,

Muneribus seruos corrumpam, non hodie, si

Exclusus fuero, desistam: tempora queram,

Occurrā in trinijs, deducam. nil sine magno

Vita labore dedit mortalibus. hæc dum agit: ecce

Fuscus Aristius occurrit mihi charus: & illum

Me sodes.

Verba Ho

ratij, q dras

matico cha

ractere ser

monem va

riauit.

Me sodes.

Verba Ho

ratij, q dras

matico cha

ractere ser

monem va

riauit.

Me sodes.

Verba Ho

ratij, q dras

matico cha

ractere ser

monem va

riauit.

Me sodes.

Verba Ho

ratij, q dras

matico cha

ractere ser

monem va

riauit.

Me sodes.

Verba Ho

ratij, q dras

matico cha

ractere ser

monem va

riauit.

Me sodes.

Verba Ho

ratij, q dras

matico cha

ractere ser

monem va

riauit.

Me sodes.

Verba Ho

ratij, q dras

matico cha

ractere ser

monem va

riauit.

SERMONVM

Qui pulchre nosset. consistimus, unde venis? &
 Quò tendis? rogat: & respondet. vellere cœpi,
 Et prensare manu lentissima brachia, nutans,
 Distorquens oculos, vt me eriperet. male salsus
 Ridens dissimulare, meum iecur vrere bilis.
 Certe nescio quid secreto velle loqui te
 Aiebas mecum. memini bene: sed meliori
 Tempore dicam, hodie tricesima sabbata. vin' tu
 Curtis Iudæis oppedere? nulla mihi inquam
 Religio est. at mi, sum paulo infirmior. vnus
 Multorum: ignoscas, alias loquor. hunc cine solem
 Tam nigrum surrexe mihi: fugit improbus, ac me
 Sub cultro linguit. casu venit obuius illi
 Aduersarius: & quo tu turpissime magna
 Exclamat voce, & licet ante stari? ego vero
 Oppono auriculam. rapit in ius, clamor vtrunque,
 Undique concursus, sic me seruauit Apollo.

SATYRA X.

In Satyra
 quarta cui⁹
 initium est
 Eupolis at:
 q Crati.
 scripserat
 Luciliū flu:
 ere lutulen:
 tū, ob quā
 rē male au:
 diebat. qua
 re hic se pur:
 gat, id vitij
 nō Lucilio
 sed seculo
 attribuens.

NEmpe incōposito dixi pede currere versus
 Lucili. quis tam Lucili fantor inepte est,
 Vt nō hoc fateatur? at idē, quod sane multo
 Urbem defricuit, charta, laudatur eadem.
 Nec tamē hoc tribuēs, dederim quōq; cætera, nā sic
 Et Laberi mimos, vt pulchra poetata, mirer.
 Ergo non satis est risu diducere rictum
 Auditoris: & est quædam tamen hic quoq; virtus.
 Est breuitate opus, vt currat sententia: neu se
 Impediat verbis lassas onerantibus aures.

Et sermone opus est modo tristi, saepe iocoso,
 Defendente vicem, modo rhetoris, atq; poëta.
 Interdum urbani parcentis viribus, atq;
 Extenuantis eas consulto, ridiculum acri
 Fortius, & melius magnas plerunq; secant res.
 Illi, scripta quibus Comœdia prisca viris est,
 Hoc stabant, hoc sunt imitandi, quos neque pulcher
 Hermogenes unquam legit, neque Simius iste
 Nil præter Calvum & doctus cantare Catullum.
 At magnum fecit, quod verbis Græca Latinis
 Miscuit. ô seri studiorum, quid' ne putatis
 Difficile, & mirum, Rhodio quod Pitholeonti
 Contigit? at sermo lingua concinnus utraque
 Suanior, ut Chio nota si commista falerni est.
 Cum versus facias, te ipsum percontor, an & cum
 Dura tibi peragenda rei sit causa Petilli?
 Scilicet oblitus patriæq; patrisq; Latini
 Cum Pedius causas exundet Publicola, atque
 Corninus, patrijs intermiscere petita
 Verba foris malis, Canusini more bilinguis.
 Atque ego cum Græcos facerem natus mare citra
 Versiculos, vetuit me tali voce Quirinus
 Post mediam noctem visus, cum somnia vera:
 In sylvam non ligna feras insanus: ac si
 Magnas Græcorum malis implere cateruas.
 Turgidus Alpinus, ingulat dum Memnona, dumq;
 Defingit Rheni luteum caput: hæc ego ludo,
 Quæ nec in æde sonent certantia iudice Tarpa:
 Nec redeant iterum, atq; iterum spectanda theatris.

Simius. De
 metrius qui
 dam Lucilij
 admirator
 ob corporis
 deformitas
 tē sic dict⁹.

Pedius Pub
 blicola, &
 Messala cor
 uinus orato
 res, ut adeo
 ut noua vo
 cabula lati
 na fingerēt.
 Quirinus q
 & Romul⁹
 latinæ lin
 guæ & gen
 tis author.

Cornelius
 Alpinus
 Menonis fa
 bulā putide
 scribebat,
 unde iugu
 lare dicitur.

SERMONVM

Arguta meretrice potes, Dauoq; Chremeta
 E ludente senem, comis garrere libellos
 Unus vinorum Fundani. Polio regum
 Facta canit. pede ter percusso forte epos acer
 Et nemo, Varius ducit. molle atq; facetum.

Virgilio annuerunt gaudentes rure Camæna.
 Hoc erat, experto frustra Varrone Atacino,
 Atque quibusdam alijs, melius quod scribere possem
 In mentore minor, neq; ego illi detrabere ausim
 Herentem capiti multa cum laude coronam.
 At dixi fluere hunc lutulentum, saepe ferentem
 Plura quidem tollenda relinquendis. age queso,
 Tu nihil in magno doctus reprehendis Homero?
 Nil comis Tragici mutat Lucilius Acci?

Non ridet versus Enni gravitate minores,
 Cum de se loquitur non ut maiore repressis?
 Quid vetat, & nosmet Lucili scripta legentis,
 Querere, num illius, num rerum dura negarit,
 Versiculos natura magis factos, & enuteis
 Mollius? at si quis pedibus quid claudere senis
 Hoc tantum contentus, amet scripsisse ducentos
 Ante cibum versus, totidem coenatus: Hetrusci

Quale fuit Cassi rapido feruentius amni
 Ingenium: capsis quem fama est esse, librisq;
 Ambustum proprijs. fuerit Lucilius inquam
 Comis & Urbanus: fuerit limatior idem
 Quam rudis, & Grecis intacti carminis author,
 Quamq; poetarum seniorum turba. sed ille
 Si foret hoc nostrum fato dilatus in ævum,

Fundani co
 mœdiâ, Pol
 lionis tragœ
 diam, Vari
 epos, & Vir
 giliij bucoli
 cō probat.

Si Lucilio li
 cuit emen
 dare versus
 Accij & En
 nij cur mihi
 idem nō li
 cebit i illius
 versibus qui
 minus gra
 ues sint.

Cassius Par
 mēstragœ
 diē scriptor
 ingeniosus,
 sed ineptus

Sermones poetarum intelligit dant et p. a. a. a. a.

Detereret sibi multa, recideret omne, quod ultra
 Perfectum traheretur, & in versu faciendo
 Sape caput scaberet, vinos & roderet ungueis.

Sape stilum vertas, iterum, quæ digna legi sint,
 Scripturus: neq; te ut miretur turba labores,
 Contentus paucis lectoribus, an tua demens
 Vilibus in ludis dictari carmina malis?

Non ego, nam satis est equitè mihi plaudere, ut au-
 Contemptis alijs, explosa Arbuscula dixit. [dax
 Men' moveat cimex Pantilius? aut crucier, quod

Vellicet absentem Demetrius? aut quod ineptus
 Fannius Hermogenis ledat conuiua Tigelli?

Plotius, & Varius, Mecænas, Virgiliusq;

Valgius, & probet hæc Octavius optimus, atq;

Fuscus, & hæc utinam Viscorum laudet uterq;

Ambitione relegata te dicere possum

Pollio, te Messala tuo cum fratre, simulq;

Vos Bibuli, & Serui, simul his te candide Furni:

Complureis alios, doctos ego quos, & amicos

Prudens prætereo, quibus hec, sint qualiacumq;

Arridere velim, doliturus si placeant spe

Deterius nostra. Demetri, teq; Tigelli

Discipulorum inter inbeo plorare cathedras.

I puer, atq; meo citus hæc subscribe libello.

S. c. per. ins. de. q. d.
 Habera. lo. et
 neg. q. d. f. p. l. a.
 u. p. h. i. c. h. i. c. h. i. c.
 Diligenter
 castiganda
 quæ icripse
 ris.

Arbuscula
 minima fors
 molissima,
 quæ vulgi
 contenebat
 iudicium.

Visc. la. fra
 tres fuerūt
 Virbij Visci
 filij, qui in
 tra eque
 strē ordinē
 manere cō
 rētus, filios
 senatores fa
 cerat.

SERMONVM
Q. HORATII FLACCI SERMO
NVM LIBER SECVNDVS.

SATYRA PRIMA.

Trebatio iu-
risconsulto &
poeta scri-
bens refu-
tat eos q se
nimium mor-
dace[m] calu-
niabantur.

Vnt, quibus in Satyra vi-
dear nimis acer, & vltra
Legem tendere opus. sine
nervis altera quidquid
Composui pars esse putat.
simileisq[ue] meorum
Mille die versus deduci
posse. Trebati

Quid faciam, prescribe. quiescas: ne faciam, inquis,
Omni[n]o versus? aio. peream male, si non
Optimum erat: verum nequeo dormire. ter vincti
Transnanto Tyberim somno quibus est opus alto,
Irriguumq[ue] mero sub noctem corpus habento.
Aut, si tantus amor scribendi te rapit, aude
Cæsaris inuicti res dicere, multa laborum
Præmia laturus. cupidum pater optime vires
Deficiunt, neq[ue] enim quibus horrentia pilis
Agmina, nec fracta pereunteis cuspide Gallos
Aut labentis equo describet vulnera Parthi.
Attamen & iustum poteras, & scribere fortem,
Scipiadam. vt sapiens Lucilius. haud mihi deero,
Cum res ipsa feret. nisi dextro tempore Flacci
Verba per attentam non ibunt Cæsaris aurem.
Cui male si palpare, recalcitrat vndique tutus.
Quanto rectius hoc, quàm tristi sedere versu

Poterat scri-
bere Cæsa-
ris priuatas
res. sicut Lu-
cilius q[ui] Sci-
pionis pri-
uatam vitā
descripsit.

Pantolabum scurram, Nomentanumq; nepotem,
 Cum sibi quisq; timet, quanquā est intactus, & odit,
 Quid faciam? saltat Milonius, vt semel icto
 Accessit ferior capiti, numerusq; lucernis.
 Castor gaudet equis, ouo prognatus eodem,
 Pugnis. quod capitum viuunt, totidem studiorum
 Missia. me pedibus delectat claudere verba
 Lucili ritu, nostrum melioris utroque.
 Ille velut fidis arcana sodalibus olim
 Credebat libris, neq; si male gesserat vnquam
 Decurrens alio, neq; si bene. quo fit, vt omnis
 Utina pateat veluti descripta tabella,
 Vita senis, sequor hunc Lucanus an Appulus, anceps,
 Nam Vennsinus arat finem sub vtrunq; colonus,
 Missus ad hoc, pulsus (vetus est vt fama) Sabellis.
 Quo ne per vacuum Romano incurreret hostis,
 Sine quod appula gens, seu quod Lucania bellum
 Incuteret violenta. sed hic stilus hand petet vltro
 Quenquam animātem, & me veluti custodiet ensis
 Vagina tectus. quem cur distingere coner
 Tutus ab infestis latronibus? o pater, & rex
 Iuppiter vt pereat positum rubigine telum,
 Nec quisquam noceat cupido mihi pacis. at ille,
 Qui me commorit (melius non tangere clamo)
 Fletit, & insignis tota cantabitur vrbe.

Cernius iratus leges minitatur, & urnam,
 Canidia Albuti, quibus est inimica, venenum:
 Grande malum Turius, si quis se indice certet.
 Ut quo quisq; valet suspectos terreat: vtq;

Terentiana
 sententia,
 quot homi-
 nes tot sen-
 tentiæ.

AP. cefferat
 vsquam.

Cuias fuerit
 Horatius.

Satyra mea
 vt gladii va-
 gina tectus
 nemine læ-
 det nisi qui
 lacefecit
 prior.

Turius iu-
 dex corru-
 ptus, prætu-
 ra gessit, cū
 a Cicerone
 accusaretur
 Verres.

S E R M O N V M

Imperet hoc natura potens, sic collige mecum.
 Dente lupus, cornu taurus petit. unde, nisi intus
 Monstratum? Scena vinacem crede nepoti
 Matrem, nil faciet sceleris pia dextera. mirum,
 Ut neq; calce lupus quenquā, neq; dente petit bos.
 Sed mala tollet anum vitiato melle cicuta.
 Ne longum faciam, seu me tranquilla senectus
 Expectat, seu mors atris circumuolat alis:
 Diues, inops, Romæ, seu fors ita iusserit, exul,
 Quisquis erit vitæ scribam color. o puer, ut sis
 Vitalis metuo, & maiorum ne quis amicus
 Frigore te feriat. quid cum est Lucilius ausus
 Primus in hunc operis componere carmina morem?
 Detrahere & pellem, nitidus qua quisq; per ora
 Cederet, introrsum turpis? num Lælius, aut qui
 Duxit ab oppressa meritum Carthagine nomen
 Ingenio offensi? aut læso doluere Metello?
 Famosisq; Lupo cooperto versibus? atqui
 Primores populi arripuit, populumq; tributim,
 Scilicet vni æquus virtuti, atq; eius amicis.
 Quin, ubi se à vulgo, & scena, in secreta remorant
 Virtus Scipiadae, & mitis sapientia Læli,
 Nugari cum illo, & discincti ludere, donec
 Decoqueretur holus, soliti quidquid sum ego, quāuis
 Infra Lucili censum, ingeniumq; tamen me
 Cum magnis vixisse inuita fatebitur vsque
 Inuidia: & fragili quærens illidere dentem,
 Offendet solido. nisi quid tu docte Trebati
 Dissentis: equidem nihil huic diffingere possum.

Scæua aliq;
 imbecillis,
 beneficijs
 se vlciſceba-
 tur. qbus &
 matrem suā
 extinxit.

O puer. ver-
 ba Trebatij
 ad Horatiū

Lucilij liber-
 tas mira.

Lucilij cen-
 sum qui di-
 ues & ma-
 gno loco na-
 tus fuit, vt
 pote Pom-
 peij auus.

Sed tamen ut monitus caueas, ne forte negoci
Incuiat tibi quid sanctarum inscitia legum.
Si mala condiderit in quem quis carmina, ius est,
Iudiciūmqz. esto, si quis mala: sed bona si quis
Iudice condiderit laudatur Casare: si quis
Opprobrijs dignum latrauerit integer ipse:
Soluentur risu tabulae, tu missus abibis.

Legis for-
mula: Si qd
famosa car-
mina i quē
piā scripse-
rit in eum
ius iudici-
ūmqz esto.

SATYRA II.

Qua virtus, & quāta boni sit vinere paruo:
Nec meus hic sermo est, sed quem praece-
pit Ofellus

Frugalitatē
cōmendat
ex Stoicorū
sententia.
Nā Ofellus
poeta pri-
mus Stoicā
disciplinā
Latinitati
donauit.

Rusticus, anormis, sapiens, crassaqz Minerva.
Discite non inter lances, mensasqz nitenteis,
Cum stupet insanis acies fulgoribus, & cum
Acclinis falsis animus, meliora recusat,
Verum hic impransi mecum disquirite, cur hoc?
Dicam si potero. male verum examinat omnis
Corruptus iudex. leporem sectatus equove
Lassus ab indomito vel si Romana fatigat
Militia assuetum græcari, seu pila velox,
Molliter ansterum studio fallente laborem:
Seu te discus agit, pete cedentem aera disco.
Cum labor extuderit fastidia, siccus, inanis
Sperne cibum vilem, nisi Hymettia mella falerno
Ne biberis diluta. foris est promus, & atrum
Defendens pisces hyemat mare. cum sale panis
Latrātem stomachum bene leniet. vnde putas? aut
Qui partum? non in caro nidore voluptas

Si labore &
exercitio
quopiam ex-
haustus es
facile quē
uis cibū bo-
ni cōsules.

Stomachi
fastidiū nul-
lo condimē-
to efficacit⁹
irritabis q̄
fame.

SERMONVM

Summa, sed in te ipso est. tu pulmentaria quere
 Sudando. pinguem vitijs, albumq3, nec ostrea,
 Nec scarus, aut poterit peregrina iuuare lagois.
 Vix tamen eripiam posito panone, velis quin
 Hoc potius quam gallina tergere pallatum,
 Corruptus vanis rerum, quia veneat auro
 Rara anis, & picta pandat spectacula canda,
 Tanq̃ ad rem attineat quidquam, num vesceris ista,
 Quā laudas, pluma? cocto num adest honor idem?
 Carne tamen quamuis distat nihil hac magis illa,
 Imparibus formis deceptum te patet. esto,

Lup⁹, si Lu
 cilio credi-
 mus, quem
 catillonem
 vocat, opti-
 mus habe-
 batur, qui
 inter duos
 pontes cas-
 peretur.

Unde datum sentis, lupus hic Tyberinus, an alto
 Captus hiet, pontesne inter iactatus, an amnis
 Hostia sub Tussi? laudas insane trilibrem
 Mulum, in singula quē minuas pulmēta necesse est.
 Ducit te species video. quō pertinet ergo
 Proceros odisse lupos? quia scilicet illis
 Maiorem natura modū dedit: his breue pondus.
 Ieiunus stomachus raro vulgaria temnit.

Austri. eo.
 hoc est pur-
 trefacite eo-
 rum cibos.

Porrecto magno magnum spectare catino
 Vellem ait harpyis gula digna rapacibus. at vos
 Præsentes Austri coquite horum obsonia: quamuis
 Putet aper, rhombusq3 recens, mala copia quando
 Egrum sollicitat stomachum: cum rapula plenus,
 Atq3 acidus manuist inulas. nec dum omnis abacta
 Pauperies epulis regum. nam vilibus onis,
 Nigrisq3 est oleis hodie locus. haud ita pridem
 Galloni praconis erat acipensere mensa
 Infamis: quid, tum rhombos, minus equora alebant?

Gallo pri-
 mus acipē-
 ferēcōuiuis

Tutus erat rhombus, tutoque ciconia nido:
 Donec vos author docuit pratorius. ergo
 Si quis nunc mergos suaves edixerit assos,
 Parebit pravi docilis Romana iuventus.
 Sordidus à tenui victu distabit Ofello
 Iudice. nam frustra vitium vitaueris illud,
 Si te aliò prauum detorseris. Auidienus,
 Cui canis ex vero dictum cognomen adhæret:
 Quinquenneis oleas est, & sylvestria corna:
 Ac nisi mutatum parcit diffundere vinum, &
 Cuius odorem olei nequeas perferre: licebit
 Ille repotia, nataleis, aliisque dierum
 Festos albatu celebrat: cornu ipse bilibri
 Caulibus instillat veteris non parcus aceti.
 Quali igitur victu sapiens utetur? & horum
 Vtrum imitabitur? hac urget lupo, hac canis angit.

Mundus erit, qui non offendat sordidus, atque
 In neutram partem cultus miser. hic neque seruis
 Albuti senis exemplo, dum munia didit.
 Sæuus erit, nec sic ut simplex Neniis, victam
 Conuiuiis præbebit aquam, vitium hoc quoque magnum.

Accipe nunc victus tenuis quæ quantaque secum
 Afferat: in primis valeas bene: nam variæ res
 Ut noceant homini credas, memor illius escæ,
 Quæ simplex olim tibi sederit. at simul assis
 Miscueris elixa, simul conchyliis turdis,
 Dulcia se in bilem vertent, stomachoque tumultum
 Lenta feret pituita. vides, ut pallidus omnis
 Cæna desurgat dubia? quin corpus onustum

G. ij.

apposuit, &
 Asellius
 prætor ciconias.

Auidienus
 q canis ob
 sordes dictus
 est, contrario
 cum superioribus
 vitio laborabat,
 in alteram partem
 nimius.

Moderato
 victu sapienti
 utendum.

Quæ comoda
 ex sobrietate,
 & contra quæ
 incommoda ex
 crapula capiuntur.

SERMONVM

Hesternis vitijs animum quoq; pręgrauat vnā,
Atq; affigit humo diuinę particulam aurę.

Alter, vbi dicto citius, curata sopori
Membra dedit: vegetus prescripta ad munia surgit.
Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondā:
Sine diem festum rediens adduxerit annus:

Ex tempe-
rati vita va-
letudo & se-
nectus ve-
getior.

Seu recreare volet tenuatum corpus: vbiq;
Accedent anni, & tractari mollius etas
Imbecilla volet. tibi quidnam accedet ad istam,
Quam puer & validus pręsumis mollitiem? seu
Dura valetudo inciderit, seu tarda senectus?

Rancidū aprū antiqui laudabant, non quia nasus
Illis nullus erat, sed credo hac mente, quod hospes
Tardius adueniens, vitiatum commodius, quā
Integrū edax dominus consumeret. hos vtinā inter
Heros natum tellus me prima tulisset.

Prodigorū
exitus infe-
lix.

Das aliquid famę, quę carmine gratior aurem
Occupat humanam? grandes rhombi, patinęq;
Grande ferunt vnā cum damno dedecus. adde
Iratum patrum, vicinos, te tibi iniquum,
Et frustra mortis cupidum, cum deerit egenti
& s, laquei precium. inre inquit, Trasius istis
Iurgatur verbis. ego vectigalia magna,
Ditiāsq; habeo tribus amplas regibus. ergo
Quod superat, non est melius quo insumere possis?

Diuitijs si
supersunt, cō-
parādi ami-
ci, cōtra for-
tunę aduer-
sitates.

Cur eget indignus quisquam te diuite? quare
Templa ruunt antiqua deūm? cur improbe charę
Non aliquid patrię tanto emetiris acerno?
Uni nimirum tibi recte semper erunt res?

O magnus posthac inimicis risus: vter nam
 Ad casus dubios fidet sibi certius, hic, qui
 Pluribus assuerit mentem, corpusq; superbum?
 An, qui contentus paruo, metuensq; futuri,
 In pace vt sapiens aptarit idonea bello?

Quo magis his credas: puer hūc ego paruus Ofel-
 Integris opibus noui, non latius vsum [lum]

Quam nunc accisis. videas metato in agello
 Cum pecore, & gnatis fortem mercede colonum
 Non ego narrantem, temere edi in luce profesta
 Quidquam præter holus fumosa cum pede perna.

Ac mihi cum longum post tempus venerat hospes:
 Sine operum vacuo gratus conuiua per imbrem

Vicinus: bene erat, non piscibus vrbe petitis,
 Sed pullo, atq; hædo: tum pensilis vna secundas,
 Et nux ornabat mensas, cum duplici ficu.

Post hoc ludus erat culpa potare magistra,
 Ac venerata Ceres, vt culmo surgeret alto,
 Explicuit vino contractæ seria frontis.

Seruiat, atq; novos moneat fortuna tumultus:
 Quātū hinc imminuet? quāto aut ego parcius, aut vos
 O pueri nituistis? vt huc nouus incola venit?

Nam proprie telluris herum natura neq; illum,
 Nec me, nec quenquam statuit. nos expulit ille,
 Illum aut nequities, aut vafri inscitia iuris,
 Postremum expellet certe vinacior hæres.

Nunc ager Umbreni sub nomine, nuper Ofelli
 Dictus, erit nulli proprius: sed cedit in vsum
 Nunc mihi, nunc alij. quocirca viuite fortes,

Ofellus cū
 Bruti par-
 tes esset se-
 quutus, ab
 Augusto
 substantia
 sua priuat⁹
 est qđ ille
 ægre nō tu-
 lit qui ante
 parce & mo-
 derate vi-
 uere solitus
 erat.

Infraclus
 Ofelli ani-
 mus contra
 fortunæ ad-
 uersæ im-
 petus.

S E R M O N V M

Fortiaq; aduersis opponite pectora rebus.

S A T Y R A

III.

Damasippus
pū Stoicū
inducit se
cum expo-
stulatē q
ociosus ni-
hil scribe-
ret, neq; cō-
mentaret.

Inui. Ideo
non scribis
ut inuidiæ
cedas?

Tons. Ioca-
tur i barbā
Damasippi
quæ sola il-
lū philoso-
phum facie-
bat.

Sic raro scribis, ut toto non quater anno
Membranā poscas, scriptorū quæq; retexēs,
Iratu tibi, quod vini, somniq; benignus
Nil dignum sermone canas. quid fiet? ab ipsis
Saturnalibus huc fugisti. sobrius ergo
Dic aliquid dignum promissis: incipe, nil est:
Culpanitur frustra calami, immeritusq; laborat
Iratu natus paries dijs, atq; poetis.
At qui vultus erat multa & præclara minantis
Si vacuum tepido cepisset villula tecto.
Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro?
Eupolin, Archilochum comites educere tantos?
Inuidiam placare paras virtute relicta?
Contemnere miser. vitanda est improba Siren
Desidia, aut quicquid vita meliore parasti,
Ponendum æquo animo. di te Damasippe, deæq;
Verum ob consilium donent tonsore. sed vnde
Tam bene me nosti? postquam omnis res mea Ianum
Ad medium fracta est: aliena negocia curo
Excussus proprijs. olim nam querere amabam
Quo vafer ille pedes lauisset Sisyphus ære?
Quid sculptum infabre, quid fustum durius esset.
Callidus huic signo ponebam millia centum,
Hortos, egregiasq; domos, mercarier vnus
Cum lucro noram. vnde frequentia Mercuriale
Imposuere mihi cognomen compita. noni,

Et morbi miror purgatum te illius. atqui
 Emonit veterem mire nouus, ut solet, in cor
 Traiecto lateris miseri, capitisque dolore,
 Ut lethargicus hic cum fit pugil, & medicum urget.
 Dum ne quid simile huic, esto ut libet. o bone ne te
 Frustrare, insanis & tu, stultique propè omnes,
 Si quid Stertinius veri crepat, unde ego mira
 Descripsi docilis praecepta haec, tempore, quo me
 Solatus iussit sapientem pascere barbam,
 Atque à Fabricio non tristem ponte reuerti.

Nam male re gesta cum vellem mittere operto
 Me capite in flumen, dexter stetit, & caue faxis
 Te quidquam indignum. pudor inquit te malus urget,
 Insanos qui inter vereare insanus haberi?
 Primum nam inquiram, quid sit furere. hoc si erit in te
 Solo, nil verbi, pereas quin fortiter, addam.
 Quem mala stultitia, & quaecumque inscitia veri
 Caecum agit, insanum Chrysippi porticus & grex
 Autumat. haec populos, haec magnos formula reges
 Excepto sapiente, tenet. nunc accipe quare
 Desipiant omnes, aequae ac tu, qui tibi nomen
 Insano posuere. velut syluis, ubi passim
 Palanteis error certo de tramite pellit,
 Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit. unus utriusque
 Error, sed varijs illudit partibus. hoc te
 Crede modo insanum. nihilo ut sapientior ille,
 Qui te deridet, caudam trahat. est genus unum
 Stultitiae nihilum metuenda timentis in igneis,
 Ut rupeis, fluviosque in campo obstare queratur.

G. iij.

Stertinius
 Stoicus qui
 illum, cum ob
 rem infelici-
 ter gestam
 se vellet è
 ponte fabri-
 cio precipi-
 tare, à pro-
 posito auer-
 tit.

Omnes stul-
 tos insanire.
 Stoicorum
 paradoxo,
 solum sapien-
 tem sapere.

Caudam tra-
 hat, hoc est
 belua aut
 morio ridi-
 culus fiat.

SERMONVM

Alterum & huic varium, & nihilo sapientius, igneis
Per medios, fluviosq; ruentis. clamet amica,

Mater, honesta soror, cum cognatis, pater, vxor,

Hic fossa est ingens, hic rupes maxima, serua:

Fusius tra:
goediogra:
phus cū in
scena dor:
miētē Ilia:
nā ageret,
forte ebrius
vere obdor:
miuit.

Non magis audierit, quā Fusius ebrius olim,

Cum Ilionam edormit: Catienis mille ducentis

Mater te appello, clamantibus. huic ego vulgum

Errori similem cunctum insanire docebo.

Insanit veteres statuas Damasippus emendo.

Integer est mentis Damasippi creditor? esto:

Accipe, quod nunquam reddas mihi, si tibi dicam:

Tūne insanus eris, si acceperis? an magis excors

Reiecta praeda, quam praesens Mercurius fert?

Scribe decem Nerio: non est satis? adde Cicutæ

Nodosi tabulas centum, mille adde catenas:

Proteū vers:
sipellē debi:
torē vocat.

Effugiet tamen hæc sceleratus vincula Proteus.

Cum rapies in iura malis ridentem alienis:

Fiet aper, modo anis, modo saxū, & cū volet, arbor.

Si male rem gerere insani est: contra, bene sani:

Putidius multo cerebrum est (mihi crede) Perilli

Dictantis, quod tu nunquam rescribere possis.

Audire, atq; togam inbeo componere, quisquis

Omnes tes:
neri aliquo
insaniæ ges:
nere sed
maxime a:
uaros, ideo
illis largiore
pharmaco
est opus.

Ambitione mala, aut argenti passet amore,

Quisquis luxuria, tristi ve superstitione,

Aut alio mentis morbo calet, huc propius me,

Dum doceo insanire omneis, vos ordine adite.

Danda est hellebori multo pars maxima auaris,

Nescio an Anticyram ratio illis destinet omnem:

Hæredes Staberi summam incidere sepulchro.

N i sic fecissent, gladiatorum dare centum
 D amnati populo paria, atq; epulum, arbitrio Arri,
 F rumentum quantum metit Africa. sine ego prae,
 S en recte, hoc volui, ne sis patruus mihi, credo
 H oc Staberi prudentem animum vidisse. quid ergo
 S ensit cum summam patrimoni insculpere saxo
 H eredes voluit? quoad vixit, credidit ingens
 P aueriem vitium, & canit nihil acrius, ut si
 F orte minus locuples vno quadrante periret,
 I pse videretur sibi nequior. omnis enim res,
 V irtus, fama, decus, diuina, humanaq; pulchris
 D iuitijs parent: quas qui construxerit, ille
 C larus erit, fortis, iustus, sapiens, etiam Ex rex,
 E t quidquid volet. hoc veluti virtute paratum
 S perauit magnæ laudi fore. quid simile isti
 G racus Aristippus? qui seruos proicere aurum
 I n media iussit Libya, quia tardius irent
 P ropter onus segnes. vter est insanior horum?
 N il agit exemplum litem quod lite resoluit.

S i quis emat citharas, emptas cōportet in vñ,
 N ec studio citharæ, nec Musæ deditus vlli:
 S i scalptra, & formas non sutor: nautica vela
 A uersus mercaturis, delirus, & amens,
 V ndiq; dicatur merito. quid discrepat istis,
 Q ui nummos, aurumq; recondit, nescius uti
 C ompositis, metuensq; velut contingere sacrum?
 S i quis ad ingentem frumenti semper acervum,
 P orrectus vigilet cum longo fuste, neq; illinc
 A ndeat esuriens dominus contingere granum,

Staberius
 iussit hæres
 des sepul-
 chro suo in-
 cidere quā-
 tum quisq;
 de portione
 accepisset
 ea poena, ut
 ni id fecis-
 sent, cētum
 gladiatorū
 paria popu-
 lo exhibere
 cogeretur.

Qui magis
 no emit q
 sibi nō sunt
 vsui, nō est
 apud se, ita
 q misere
 vndecunq;
 accumulatur
 quibus non
 fruatur.

SERMONVM

A c potius folijs parcus vescatur amaris.
 S i positis intus Chij, veterisq; Falerni
 M ille cadis, nihil est, tercentum millibus, acre
 P otet acetum. age, si & stramentis incenbet vnde,
 O Etoginta annos natus, cui stragula vestis,
 B lattarum, ac tinearum epula putrescat in arca,
 N imirum insanus paucis videatur, eo quod
 M axima pars hominum morbo iactatur eodem.

Cui parcis,
 nisi decoc-
 tori heredi.
 & cur etiā
 malis arti-
 bus rem au-
 ges cum sa-
 tis habeas.

F ilius, aut etiam libertus vt ebibat heres,
 D is inimice senex custodis, ne tibi desit?
 Q uantulum enim summae curtabit quisq; dierum?
 U ngere si cauleis oleo meliore, caputq;
 Cæperis impexa fœdum porrigine? quare,
 S iquid vis satis est. periurras, surripis, aufers
 U ndiq;? tun' sanus? populum si cedere saxis
 I ncipias, seruos' ve tuos, quos ære pararis.

Infanior es
 Oreste qui
 veneno ne-
 cas matrem
 ob pecuniæ
 cupiditatē,
 ille aperte,
 vt patrem
 suū vlcisces
 retur.

I nsanum te omnes pueri, clamentq; puellæ.
 C um laqueo vxorem interimis, matremq; veneno,
 I ncolumi capite es? quid enim? neq; tu hoc facis Ar-
 N ec ferro, vt demēs genitricē occidit Orestes. [gis,
 A n tu reris eum occisa insansse parente?
 A c non ante malis dementem actum Furijs, quā
 I n matris iugulo ferrum tepefecit acutum?
 Q uin ex quo est habitus male tutæ mentis Orestes,
 N il sane fecit, quod tu reprehendere possis:
 N on Pyladen ferro violare, ausus' ve sororem
 E lectram: tantum maledicit vtriq;, vocando
 H anc Furiam, hunc aliud, iussit quod splendida bilis.
 P auper Opimius argenti positi intus, & auri,

Qui Veientanum festis potare diebus
 Campana solitus trulla, vappamq; profestis:
 Quondam lethargo grandi est oppressus: vt heres
 Iam circum loculos, & claneis letus, ouansq;
 Curreret. hunc medicus multum celer, atq; fidelis
 Excitat hoc pacto: mensam poni iubet, atq;
 Effundi saccos nummorum: accedere plureis
 Ad numerandum: hominem sic erigit, addit & illud:
 Ni tua custodis, anidus iam hoc auferet heres.
 Men' vino? vt vinas igitur vigila. hoc age: quid
 Deficient inopem venæ te, ni cibus, atq; [vis?
 Ingens accedat stomacho futura ruenti.
 Tu cessas? age dum sume hoc Ptisanarium Orizæ.
 Quanti emptæ? paruo. quanti ergo? octussibus. eheu
 Quid refert morbo, an furtis, peream' ne rapinis?
 Quis nam igitur sanus? qui non stultus. quid ana
 Stultus & insanus. quid si quis nō sit auarus: [rus?
 Continuo sanus? minime. cur Stoice? dicam.
 Non est cardiacus, Craterum dixisse putato,
 Hic ager: recte est igitur? surgetq;? negabit:
 Quod latus, aut renes morbo tententur acuto.
 Non est periurus, neq; sordidus. immolet equis
 Hic porcum laribus. verum ambitiosus, & audax.
 Nauiget Anticyram. quid enim differt, Barathro' ne
 Dones quidquid habes, an vnquam vtare paratis?
 Seruius Oppidius Canusi duo prædia diues
 Antiquo censu, natis dedisse duobus
 Fertur, & hoc moriens pueris dixisse vocatis
 Ad lectum: postquam te talos Aule, nuceſq;

Pauper Opi
 mus dixit,
 quemadmo
 dum supra:
 Magnas in
 ter opes in
 ops qui cū
 illis nō vte
 retur perin
 de esset ac
 si non habe
 ret.

Craterū me
 dicum non
 ignobilem
 sub Augu
 sto, cui⁹ me
 minit &
 Persius.

Al. diuisse.

S E R M O N V M

Duorū fra-
trum exem-
plo probat
prodigos &
auaros eo-
dem cēferi
crimine.

In cicere.
Aediles oli-
legumina
populo do-
no dabant
vt illū sibi
cōciliarent.

Dialogism⁹
plebei cum
rege Aga-
memnone.

Tu. cū. In-
fanior es A-
iace q̄ Iphi-
geniam fili

Ferre sinu laxo, donare, & ludere vidi:
Te Tyberi numerare, canis abscondere tristem.
Extimui, ne vos ageret vesania discors:
Tu Nomentanum, tu ne sequerere Cicutam.
Quare per diuos oratus vterq; penateis,
Tu caue ne minuas, tu ne mains facias id,
Quod satis esse putat pater. & natura coercet.
Præterea ne vos titillet gloria, iure
Iurando obstringuam ambos: vter ædilis fuerit, vel
Vestrum prætor: is intestabilis, & sacer esto.
In cicere, atq; faba, bona tu perdasq; lupinis,
Lætus vt in circo spaciare, aut æneus vt stes,
Nudus agris, nudus nummis insane paternis?
Scilicet vt plausus, quos fert Agrippa, feras tu
Astuta ingenium vulpes imitata leonem?
Ne quis humasse velit Aiace Atrida vetas cur?
Rex sum: nil vltra quero plebeius. & equam
Rem imperito, ac si cui videor non iustus, inulto
Dicere quæ sentit, permitto. maxime regum
Di tibi dent capta classem deducere Troia:
Ergo consulere, & mox respondere licebit?
Consule. cur Ajax heros ab Achille secundus
Putrescit, toties seruatis clarns Achivis?
Gandeat vt populus Priami, Priamusq; inhumato,
Per quem tot iuvenes patrio caruere sepulchro?
Mille onium insanus morti dedit, inclytum Vlysses,
Et Menelaum vnâ mecum se occidere clamans.
Tu cum pro vitula statuis dulcem Aulide natam
Ante aras, spargisq; mola caput improbe salsa,

Rectū animi seruas? quorsū? insanus quid enim Aiax
 Fecit, cum strauit ferro pecus? abstinuit vim
 Uxore, & gnato, mala multa precatus Atridis,
 Non ille aut Teucrū, aut ipsum violauit Vlyssē.
 Verum ego, ut hārenteis aduerso littore naneis
 Eriperem, prudens placui sanguine dinos.
 Nempe tuo furiose? meo, sed non furiosus.
 Qui species alias veri, scelerisq; tumultu
 Permistas capiet, commotus habebitur: atq;
 Stultitia ne erret, nihilum distabit, an ira.
 Aiax immeritos dum occidit, desipit agnos?
 Cum prudens scelus ob titulos admittis inaneis,
 Stas animo? & purū est vitio tibi, cū tumidū est cor?
 Si quis lectica nitidam gestare amet Agnam,
 Hinc vestem ut gnatae, paret ancillas, paret aurū.
 Rufam, aut pusillam appellet: fortiq; marito
 Destinet uxorem, interdicto huic omne adimat ins
 Prætor & ad sanos abeat tutela propinquos.
 Quod si quis gnatam pro muta deuonet Agna,
 Integer est animi? ne dixeris. ergo ubi praua
 Stultitia, hic est summa insania. qui sceleratus,
 Et furiosus erit, quem cæpit vitrea fama,
 Hunc circumtonnit gaudens Bellona cruentis.

Nunc age luxuriā, & Nomentanū arripe mecū.
 Vincit enim stultos ratio insanire nepotes.
 Hic simul accepit patrimoni mille talenta,
 Edicit, piscator uti, pomarius, anceps,
 Unguentarius, ac tusci turba impia vici,
 Cum scurris fartor, cum velabro omne macellum,

am macta
 re sustine-
 bas, cū ille
 pecudes tā
 tum iugula
 ret, arbitra-
 rē esse Græ-
 cos.

Nō minus
 insanus esq;
 ābitione du-
 ctus audes ī
 molare filiā
 quā Aiax
 ira agitatus
 fert in Vlyssē.

Nepotes itē
 dē ab ambi-
 tiosis insa-
 nia nihil dif-
 ferre.

SERMONVM

Mane domum veniant. quid tum? venere frequētes.
 Verba facit leno, quidquid mihi, quidquid & horum
 Cuiq; domi est, id crede tuū, vel nūc pete, vel cras.
 Accipe quid contrā iuuenis responderit equus.
 In nīe Lucana dormis ocreatus, vt aprum
 Cœnem ego, tu pisceis Hyberno ex equore vellis:
 Segnis ego, indignus qui tantum possideam, aufer,
 Sume tibi decies, tibi tantundem, tibi triplex,
 Vnde vxor media currat de nocte vocata.

Filius Aesopi
 pi tragœdi
 vnionem a
 Cecilia Me-
 tella acce-
 ptam & ace-
 to macera-
 tum absor-
 buit.

Filius Aesopi detractam ex aure Metellæ,
 Scilicet vt decies solidum exorberet, aceto
 Diluit insignam bacam, qui sanior, ac si
 Illud idem in rapidum flumen, iaceret' ve cloacam.
 Quinti progenies Arri, par nobile fratrum,
 Nequitia & nugis, prauorum & amore gemellum,
 Luscinias soliti impenso prandere coemptas.
 Quorsum abeant sani? creta an carbone notandi?

& edificare casas, plostello adiungere mures,
 Ludere par impar, equitare in arundine longa,
 Si quem delectet barbatum: amentia verset:
 Sic puerilius his ratio esse euincet amare:
 Nec quidquā differere: vtrum ne in puluere trimus
 Quale prius ludas opus, an meretricis amore
 Sollicitus plores. quæro facias ne, quod olim

Polemō iu-
 uenis extre-
 mi luxus cū
 ingressus es-
 set ebrius
 Xenocratis
 scholam de
 continentia
 differentis,

Mutatus Polemon? ponas insignia morbi,
 Fasciolas, cubitale, focalia: potus vt ille
 Dicitur ex collo furtim carpsisse coronas:
 Postquam est impransi correptus voce magistri.
 Porrigis irato puero cum poma, recusat.

Sume Catelle: negat. si non des, optat. amator
 Exclusus qui distat? ait ubi secum, eat, an non
 Quò rediturus erat non arcessitus, & hæret
 Inuisis foribus. nec nunc cum me vocet vltro
 Accedam? an potius mediter finire dolores?
 Exclusit: renocat, redeam? non si obsecret. ecce
 Servus non paulo sapientior, ó here, quæ res
 Nec modum habet, neq; consilium, ratione, modóq;
 Tractari non vult. in amore hæc sunt mala: bellum,
 Pax rursus: hæc si quis tempestatis prope ritum
 Mobilia, & cæca fluitantia sorte, laboret
 Reddere certa: sibi nihilo plus explicet, ac si
 Insanire paret certa ratione, modóq;.

Quid? cum Picens excerpens semina pomis
 Gaudes, si cameram percussi forte: penes te es?
 Quid cum balba feris annoso verba palato?
 Edificante casas qui sanior? adde cruorem
 Sultitiæ, atq; ignem gladio scrutare: modo inquam
 Hellade percussa Marius cum præcipitat se,
 Ceritus fuit? an commotæ crimine mentis
 Absolues hominem, & sceleris damnabis eundem,
 Ex more imponens cognata vocabula rebus?

Libertinus erat, qui circum compita siccus
 Lantis mane senex manibus currebat, & vnum
 Quoddam magnum addens, vnum me surpite morti,
 Dis etenim facile est, orabat sanus utrisq;
 Auribus, atq; oculis: mentem nisi litigiosus,
 Exciperet dominus, cum venderet. hoc quoq; vulgus
 Chrysippus ponit fœcunda in gente Meneni.

ita mutat⁹
 est, vt mox
 vnus fieret
 auditorum.

Locus ex
 Eunuchis
 Teretiana.

Marius cū
 Helladē pu
 ellam præ
 zelotypia
 necasset se
 ipsum præ
 cipitavit.

Fœcund.
 Chrysippus
 superstitio
 sos in stulto
 rum numes
 ro ponit.

SERMONVM

Iuppiter ingenteis qui das adimisq; dolores:
Mater ait pueri menseis iam quinq; cubantis,
Frigida si puerum quartana reliquerit, illo
Mane die, quo tu indicis ieiunia, nudus
In Tyberi stabit. casus, medicus' ve lenarit
Egrum, ex præcipiti: mater delira necabit
In gelida fixum ripa: febrimq; reducet.
Quò ne malo mentem concussa? timore deorum.
Hæc mihi Stertinius sapientum octauus amico
Arma dedit: post hac ne compellarer inultus.
Dixerit insanum qui me, totidem audiet, atq;
Respiciere ignoto discet pendentia tergo.

Stoicū Ster-
 tintium allo-
 quitur.

Stoice post damnum sic vendas omnia pluris:

Qua me stultitia (quoniam non est genus vnum)

Insanire putas? ego nam videor mihi sanus.

Quid? caput abscissum demens cum portat Agæe
Gnati infelicis, sibi tum furiosa videtur?

Stultum me fateor (liceat, concedere veris)

Atq; etiam insanum, tantum hoc ediffere, quo me
Egrotare putes animi vitio. accipe, primum

Edificas, hoc est longos imitaris, ab imo

Ad summum totus moduli bipedalis, & idem

Corpore maiorem rides Turbonis in armis

Spiritum, & incessum: qui ridiculus minus illo?

An quodcunq; facit Mecænas, te quoq; verum est,

Tanto dissimilem, & tanto certare minorem?

Absentis ranae pullis vituli pede pressis,

Vnus ubi effugit, matri denarrat, vt ingens

Bellua cognatos eliserit, illa rogare,

Turbo gla-
 diator pusil-
 li corporis
 sed magni
 animi.

Fabula Aes-
 opica i eos
 qui se vo-
 lunt æqua-
 re ijs quib;
 sunt longe
 inferiores.

Quantane? num tandē, se inflans, sic magna fuisset:
 Maior dimidio? num tanto? cum magis, atque
 Se magis inflaret: non, si te ruperis, inquit
 Pareris: hæc à te non multum alludit imago.
 Adde poemata nunc, hoc est oleum adde camino:
 Quæ si quis sanus fecit: sanus facis & tu?
 Non dico horrendam rabiem, iam desine cultum
 Maiorem censu. teneas Damasippe tuis te,
 Mille puellarum, puerorum mille furores.
 O maior tandem parcas insane minori.

SATYRA

IIII.

VNde, & quò Catius? non est mihi tempus
 auenti

Ponere signa nouis præceptis, qualia vincunt
 Pythagoram, Anytiq; reum, doctumq; Platona,
 Peccatum fateor, cum te sic tempore læuo
 Interpellarim, sed des veniam bonus oro
 Quod si interciderit tibi nunc aliquid, repetes mox:
 Sine est naturæ hoc, sine artis, mirus utroq;
 Quin id erat curæ, quo pacto cuncta tenerem,
 Ut pote res tenneis, tenui sermone peractas.
 & de hominis nomen, simul an Romanus, an hospes.
 Ipsa memor præcepta canam, calabitur author.

Longa quibus facies ouis erit, illa memento
 Ut succi melioris, & ut magis alba rotundis
 Ponere, nanq; marem cohibent callosa vitellum.
 Causæ suburbano, qui siccis creuit in agris
 Dulcior irriguo nihil est elutius horto.

H.j.

Inducit Ca-
 tiū Epicu-
 reū, q̄ qua-
 tuor libros
 de natura
 scripsit, ar-
 rogāter de
 secta sua
 differentē,
 quā hac sa-
 tyra ridet
 poeta utpo-
 te quæ i vo-
 luptate pos-
 neret sum-
 mū bonū.

SERMONVM

Si vespertinus subito te oppresserit hospes
 Ne gallina malum responset dura palato.,
 Doctus eris vinam misto mersare falerno.
 Hoc teneram faciet. Pratensibus optima fungis
 Natura est, alijs male creditur. ille salubreis
 Et states peraget, qui nigris prandia moris
 Finiet, ante grauem quæ legerit arbore solem.

Ieiuno stes
 macho mul
 sum vino
 austero salu
 brius.

Aufidius forti miscebat mella falerno
 Mendoſe. quoniam vacuis committere venis
 Nil nisi lene decet. leni præcordia mulso
 Proſueris melius. si dura morabitur alius,
 Mugilus, & viles pellent obſtantia conchæ,
 Et lapathi breuis herba, sed albo non sine coo.

Quo loco q
 pisces opti
 mi nascant.

Lubrica nascentes implent conchylia luna.
 Sed non omne mare est generosa fertile testa,
 Murice Baiano melior lucrina Peloris,
 Ostrea Circeis, Miseno oriuntur Echini.
 Pectinibus patulis iactat se molle Tarentum.
 Nec sibi cœnarum, qui vis temere arroget artem,
 Ni prius exacta tenui ratione saporum.
 Nec satis est chara pisceis auertere mensa,
 Ignarum quibus est ius aptius, & quibus assis
 Languidus in cubitum iam se conuina reponet.

Aprili Vm
 bria laudas
 tissimi.

Umbra & iligna nutritus glande, rotundas
 Curuet aper lanceis carnem vitantis inertem.
 Nam Laurens malus est, vluis, & aridine pinguis.
 Vineæ summittit capreas non semper eduleis.
 Fœcundi leporis sapiens sectabitur armos.

Capreæ cla
 uiculi qbus
 palmites se
 sustinent.

Piscibus, atq; anibus, quæ natura, & foret ætas,

A nte meum nulli patuit quæsitæ palatum.
 S unt quorum ingenium noua tantum crustula promit.
 N equaquam satis in re vna consumere curam.
 U t si quis solum hoc mala ne sint vina laboret,
 Q uali perfundat pisceis securus olino.
 M assica si cælo supponas vina sereno,
 N octurna, si quid crassi est, tenuabitur aura,
 E t decedet odor nervis inimicus, at illa
 I ntegrum perdunt lino vitata saporem.

Vina quo
modo rare
fiat & pur-
gentur.

S urrentina vafer, qui miscet fece falerna
 V ina, columbino limum bene colligit ouo,
 Q uatenus ima petit, voluens aliena vitellus.

T ostis marcentem squillis recreabis, & afra
 P otorem coclea. nam lactuca innatat acri
 P ost vinum stomacho, perna magis, ac magis hillis,
 F lagitat in morsus refici: quin omnia malit,
 Q uæcunq; immundis feruent illata popinis.

Quid sto-
machum te-
ritet.

E st operæ precium duplicis pernoscere iuris
 N aturam. simplex è dulci constat olino,
 Q uod pingui miscere mero, muriaq; decebit,
 N on alia, quàm quæ byzantia putruit orca.
 H oc ubi confusum sectis inferbuit herbis,
 C oryicioq; croco sparsum stetit, insuper addes
 P ressa Venafrana quod baca remisit olina.

Iurii duo
genera.

P icenis cedunt pomis tyburcia succo,
 N am facie præstant: Venucula conuenit ollis,
 R ectius Albanam fumo duraueris vnam.
 H anc ego cum malis, ego fecem primus, & alec,
 P rimus & inueni piper album, cum sale nigro

Vitæ passæ.

SERMONVM

Incretum, puris circumposuisse catillis.

Qua mun-
dicia & splē-
dore ciborū
habēda cur-
ra.

Immane est vitium, dare millia terna macello,

Angustosq; vagos pisces vrgere catino.

Magna mouēt stomacho fastidia, seu puer vnctis

Tractauit calicem manibus, dum furta ligurit:

Sine grauis veteri cratera limus adhæsit.

Vilibus in scopis, in mappis, in scobe, quantus

Consistit sumptus? neglectis flagitium ingens,

Ten' lapides varios lutulenta radere palma:

Et tyrias dare circum illota toralia vesteis:

Oblitum quanto curam, sumptumq; minorem

Hæc habeant, tanto reprimi iustius illis,

Quæ nisi dinitibus nequeunt contingere mensis?

Docte Cati per amicitiam, diuosq; rogatus

Ducere me auditum, perges quocunq; memento.

Nam quamuis referas memori mihi pectore cuncta,

Non tamen interpret tantundem inueris. adde

Vultum, habitumq; hominis: quem tu vidisse beatus

Non magnipendis: quia contigit. at mihi cura

Non mediocris inest, fonteis vt adire remotos,

Atq; haurire queam vitæ præcepta beatæ.

Per Ironiā
fingit se ma-
gno deside-
rio teneri,
videndi ei
disciplinæ
authorem.

SATYRA

V.

Ingeniofe
auaros car-
pit sub Vlyf-
sis persona,
quem apud
iferos indu-
cit sciscitā-
tem qua ar-
te possit dis-
tescere.

Hoc quoq; Tiresia præter narrata petenti
Responde: quibus amissas reparare quæ res
Artibus, atq; modis. quid rides? iā' ne doloso

Non satis est Ithacam reuehi, patriosq; penates

Aspicere? o nulli quidquam mentite, vides vt

Nudus inopsq; domum redeam te vate, neq; illic

A ut apotheca procis intacta est, aut pecus. atqui
E t genus & virtus, nisi cum re, vilior alga est.

Quando pauperiem missis ambagibus horres,
A ccipe qua ratione queas ditescere. turdus,
S ine aliud primum dabitur tibi, denolet illuc,
R es ubi magna nitet domino sene. dulcia poma,
E t quoscunq; feret cultus tibi fundus honores,
A nte larem gustet venerabilior lare dines.

Qui quamvis periurus erit, sine gente, cruentus
S anguine fraterno, fugitivus: ne tamen illi
T u comes exterior, si postulet, ire recuses.

Vis' ne tegā spurco Damae latus? hand ita Troie
M e gessi certans semper melioribus. ergo
P auper eris. fortem hoc animum tolerare inbebo.
E t quondam maiora tuli. tu protinus, unde
D iuitias, erisq; ruam, dic augur, acernos.
D ixi equidem, & dico: captes astutus ubiq;
T estamenta senum: neu si vaser vnus & alter
I nsidiatorem præroso fugerit hamo,
A ut spem deponas, aut artem illusio omittas.

Magna minorve foro si res certabitur olim,
V inet vter locuples sine gnatis, improbus vltro
Q ui meliorem audax vocet in ins, illius esto
D efensor. fama cinem, caussaq; priorem
S perne, domi si gnatus erit, fœcundave coniux.
Q uinte puta, aut Publi(gaudent prænominē molles
A uriculæ) tibi me virtus tua fecit amicum.
I us anceps noui, caussas defendere possum.
E ripiet quinis oculos citius mihi quam te

Cōpendiū
ad diuitias
captatio ses-
nū & testas
mentorū.

præro. ha.
hoc est, ac-
cepta à te
præda frau-
deris spera-
ta heredis
tate.

Verba cas-
ptatoris.

SERMONVM

Contemptā cassa nuce pauperet. hæc mea cura est,
Ne quid tu perdas, neu sis iocus, ire domum, atq;
Pelliculam curare iube. sis cognitor ipse.

Persta atq; obdura: seu rubra canicula findet
Infanteis statuas, seu pingui tentus omaso

Furius hybernas cana niue conspuet alpeis.

Nōne vides? aliquis cubito stantem propè tangēs

Inquiet: vt patiens, vt amicis aptus, vt acer.

Plures annabunt thunni, & cetaria crescent.

Si cui præterea validus male filius in re

Præclara sublatus aletur: ne manifestum

Cœlibis obsequium nudet te, leniter in spem

Arripe officiosus, vt & scribare secundus

Hæres: & si quis casus puerum egerit Orco,

In vacuum venias: perraro hæc alea fallit.

Qui testamentum tradet tibi cunq; legendum.

Abnuere, & tabulas à te remouere memento,

Sic tamen, vt limis rapias, quid prima secundo

Cera velit versu. solus, multis ne coheres

Veloci percurre oculo. plerunq; recoctus

Scriba ex quinque viro cornum deludet hiantem,

Captatorq; dabit risus Nasica Corano.

Nūm furis? an prudens ludis me, obscura canendo?

O Laertiade quidquid dicam, aut erit, aut non.

Diuinare etenim magnus mihi donat Apollo.

Quid tamen ista velit sibi fabula, si licet, æde.

Tempore quo inuenis Parthis horrendus ab alto

Demissum genus Ænea, tellure, mariq;

Magnus erit: forti nubet procera Corano

Fur. Versus
est Furij Bi
baculi, face
te detortus
paucis mu
tatis.

Non solum
cœlibes ca
ptandi, sed
hi etiā qui
bus est fili
valetudina
rius, ne sit
suspecta of
ficiositas.

Cor. hiant.
à vulpe elu
sum, vt est
in apologo.

Tēpo. quā
do impera
bit August?
Coran^o Nas

Filia Nasicæ metuentis reddere soldum.
 Tum gener hoc faciet: tabulas Socero dabit: atq;
 Ut legat, orabit multum Nasicæ negatas
 Accipiet tandem, & tacitus leget, inuenietq;
 Nil sibi legatum, præter plorare, suisq;.

Illud ad hæc inbeo: mulier si forte dolosa,
 Libertus ve senem delirum temperet, illis
 Accedas socius: laudes, lauderis vt absens.
 Adiuuat hoc quoq;: sed vincit longe prius ipsum
 Expugnare caput. scribet mala carmina vecors:
 Laudato scortator erit: caue te roget, ultro
 Penelopen facilis potiori trade. putas ne,
 Perduci poterit, tam frugi, tamq; pudica?
 Quam nequiere proci recto depellere cursu.
 Venit enim magnum donandi parca iuuentus:
 Nec tantum Veneris quantum studiosa culina.
 Sic tibi Penelope frugi est. quæ si semel vno
 De sene gustarit tecum partita lucellum,
 Ut canis à corio nunquam absterrebitur vncto.

Me sene quod, dicā, factū est. annus improba The-
 Ex testamento sic est elata. cadauer [bis
 Vnctum oleo largo nudis humeris tulit heres,
 Scilicet elabi si posset mortua, credo,
 Quod nimium institerat viuenti. cantus adito,
 Ne desis operæ: ne ve immoderatus abundes.
 Difficilem, & morosum offendet garrulus. ultro
 Non etiam sileas: Dauid sis comicus: atque
 Stes capite obstipo, multum similis metuenti.
 Obsequio grassare: mone, si increbuit aura,

H. iiii.

sicā socerū
 eludet cui⁹
 hereditatē
 captauerat

Amicitia
 senis famis
 Mariū conci
 lianda, sed
 in primis se
 nex ipse.

Quid obser
 uandum in
 summa cas
 ptatori.

SERMONVM

Cautus vti velet charum caput: extrahe turba
Oppositis humeris: aurem substringe loquaci.
Impertunus amat laudari, donec ohe iam
Ad celum manibus sublatis dixerit: vrge, &
Crescentem tumidis infla sermonibus vtrem.
Cum te seruitio longo, curaq; lenarit,
Et certum vigilans, quartæ sit partis Vlysses
Audieris hæres. ergo nunc Dama sodalis
Nusquam est? vnde mihi tam fortem, tamq; fidelē?
Sparge subinde: & si paulum potes illachrymare. est
Gaudia prodentem vultum celare. sepulchrum
Commissum arbitrio sine sordibus extrue. funus
Egregie factum laudet vicinia. si quis
Forte cohæredum senior male tussiet: huic tu
Dic, ex parte tua sen fundi, sine domus sit
Empertor, gaudentem nummo te addicere. sed me
Imperiosa trahit Proserpina: vine, valeq;.

Gaudia, lus
 xta illud.
 Heredis fle
 tus sub per
 sona risus
 est.

SATYRA VI.

Vite rustice
 laus, qua se
 præcipue
 delectari
 ait, paucis
 interim cō
 tentum.

Hoc erat i votis, modus agri nō ita magnus,
 Hortus vbi, & tecto vicinus ingis aque fōs
 Et paulum syluæ super his foret. auctius,
 Di melius fecere. bene est. nihil amplius oro [atq;
 Maia nate, nisi vt propria hæc mihi munera faxis:
 Si neq; maiorem feci ratione mala rem:
 Nec sum factururus vitio, culpa' ve minorem:
 Si veneror stultus nihil horum, o si angulus ille,
 Proximus accedat, qui nunc deformat agellum:

O' si urnam argenti fors qua mihi monstret, ut illi
 Thesauro inuento, qui mercenarius agrum
 Illum ipsum mercatus arauit dines amico
 Hercule. si quod adest, gratū inuat, hac prece te oro
 Pingue pecus domino facias, & cætera, præter
 Ingenium, utq; soles, custos mihi maximus adsis.

O si. verba
 auarorum
 cū deos præ
 cantur.
 Horatij præ
 catio.

Ergo ubi me in mōteis, & i arcē ex vrbe remoni,
 Quid prius illustrem Satyris, Musa'q; pedestri?
 Nec mala me ambitio perdit, nec plumbeus Anster,
 Autumnusq; gravis, libitinæ questus acerbæ.

Secessus cō
 moditates.

Matutine pater, seu Iane libentius audis,
 Unde homines operum primos, vitæq; labores
 Instituunt (sic dis placitum) tu carminis esto
 Principium. Romæ sponsores me rapis, eia

Ne prior officio quisquam respondeat, vrge.

Vrbis incō
 moda.

Sine Aquilo radit terras, seu bruma nivalis

Interiore diem gyro trahit, ire necesse est:

Post modo, quod mi obsit clare, certumq; locuto.

Luctandum in turba, facienda iniuria tardis.

Quid vis insane, & quas res agis? improbus vrget.

I ratis precibus. tu pulses omne, quod obstat,

Ad Mecænatem memori si mente recurras.

Hoc inuat, & melli est, non mentiar. at simul atras

Ventum est Esquilias, aliena negocia centum

Per caput, & circa saliunt latus. ante secundam

Roscius orabat sibi adesses ad puteal cras

De re communi scribæ magna, atq; noua te

Orabant hodie meminisses Quinte reuerti.

Imprimat his cura Mecænas signa tabellis.

Quid. vero
 ba sunt pos
 puli qui ins
 ter se præ
 turba tu
 multuatur

aP. nouatæ
 Negocia q
 bus sollicit
 tetur.

SERMONVM

Dixeris, experiar: si vis, potes addit, & instat.

Excusat se
nō tantum
posse apud
Mecœnatē
vt cuiuspre
stet quod
petat.

Septimus octauo propior iam fugerit annus,

Ex quo Mecœnas me cœpit habere suorum

In numero: duntaxat ad hoc, quem tollere rheda

Vellet iter faciens, & cui concedere iugas,

Hoc genus. hora quota est? thrax est Gallina Syro

Matutina parū cantos iam frigora mordent [par?

Et quæ rimosa bene deponuntur in aure.

Per totum hoc tempus subiectior in diem, & horam

Fort. filium
Fortunæ vo
cat Mecœ
natēhoiēm
feliciſſimū.

Inuidiæ, noster ludos spectauerat, vnā

Luserat in campo, Fortunæ filius omnes.

Frigidus à nostris manat per compita rumor.

Quicunq; obuius est, me consulit. o bone (nam te

Scire, deos quoniam propius contingis oportet)

Nunquid de Dacis audisti? nil equidem. vt tu

Semper eris derisor ad omneis. di exagitent me,

Si quidquam. quid? militibus promissa, triquetra

An Cæsar
militibus
agros dabit
in Sicilia an
Italia.

Pædia Cæsar an est Itala tellure daturus?

Iurantem me scire nihil mirantur, vt vnum

Scilicet egregij mortalem, altiꝫ silenti.

Perditur hæc inter misero lux, non sine votis.

O'rus, quando ego te aspiciam? quandoꝫ licebit

Nunc veterū libris, nunc somno, & inertibus horis

Ducere sollicitæ iocunda obliuia vite?

O'quando faba Pythagoræ cognata, simulꝫ

Unctæ satis pingui ponentur oluscula lardo

O'noctes, cœnæꝫ deūm: quibus ipse, meiꝫ

Ante larem proprium vescor, vernasꝫ procaces

Pasco libatis dapibus, prout cuiꝫ libido est.

Siccat in equaleis calices conuina, solutus
 Legibus insanis: seu quis capit acria fortis
 P ocula: seu modicis humescit letius. ergo
 S ermo oritur, non de villis, domibus' ve alienis:
 Nec male nec ne Lepos saltet: sed quod magis ad nos
 P ertinet, & nescire malum est, agitur: vtrum ne
 Diuitijs homines, an sint virtute beati:
 Quid' ve ad amicitias, vsus, rectum ne trahat nos:
 E t quæ sit natura boni, summumq; quid eius.
 C eruius hæc inter vicinus garrit anileis
 E x re fabellas: nam si quis laudat Arelli
 S ollicitas ignarus opes, sic incipit: Olim
 R usticus urbanum murem mus paupere fertur
 A ccepisse cano, veterem vetus hospes amicum,
 A sper, & attentus quæsit, ut tamen arctum
 S olueret hospitij animum: quid multa? neq; illi
 S epositi ciceris, nec longe inuidit auenæ:
 A ridum & ore ferens acinum, semesaq; lardi
 F rusta dedit, cupiens varia fastidia cæna
 U incere, tangentis male singula dente superbo:
 C um pater ipse domus palea porrectus in horna
 E sset ador, soliumq; dapis meliora relinquens.
 T andem urbanus ad huc, quid te iuuat inquit amice
 P rærupti nemoris patientem viuere dorso?
 U is tu homines, urbemq; feris præponere syluis?
 C arpe viam (mihi crede) comes, terrestria quando
 M ortaleis animas viuunt sortita, neq; vlla est,
 A ut magno, aut paruo lethi fuga, quo bone circa
 D um licet, in rebus iocundis vine beatus:

Sol. le. vt tã
 tum bibat
 quantũ pos
 sit.

Lepos scurs
 ra & morio
 Augusti.

Apologo
 muris urba
 ni & rustici
 innuit libe
 ram & ocio
 sam pauper
 tatē sollici
 tis & affe
 ctatis diuis
 tijs potiorē

Epicurea sã
 tentia. viuē
 dũ in volu
 ptate dũ li
 cet, q̃a post
 mortem nĩ
 hil superfit.

SERMONVM

Uine memor quàm sis ani brevis. hæc ubi dicta
 Agrestem pepulere, domo levis exilit, inde
 Ambo propositum peragunt iter, vrbis auentes
 Mœnia nocturni subrepere. iamq; tenebat
 Nox medium celi spacium: cum ponit uterq;
 In locuplete domo vestigia, rubro ubi cocco
 Tincta super lectos canderet vestis eburnos:
 Multaq; de magna superessent fercula cœna,
 Quæ procul extructis inerant hesterna canistris.
 Ergo ubi purpurea porrectum in veste locauit
 Agrestem, veluti succinctus cursitat hospes:
 Continuatq; dapes: nec non vernaliter ipsis
 Fungitur officijs, prælambens omne, quod affert.
 Ille cubans gaudet mutata sorte: bonisq;
 Rebus agit letum conuinam: cum subito ingens
 Valuarum strepitus lectis excussit utrunq;
 Currere per totum pauidi conclauis, magisq;
 Exanimes trepidare, simul domus alta molossis
 Personnit canibus. tum rusticus: haud mihi vita
 Est opus hac, ait, & valeas. me fylua, canusq;
 Tutus ab insidijs tenui solabitur eruo.

Fercula. in
 gbus cibi fe
 runtur, à fe
 retro defle
 ka vox.

Vernaliter,
 dextre offi
 ciose, vel de
 licate & vo
 raciter vt
 vernæ solêt

SATYRA VII.

Inducitur
 seruus, qd
 ta p Satur
 nalia libera
 tate stoma
 chatur in
 heru qd ex
 re nata ali
 iud dicat, a
 lud faciat.

I Amdudũ ansculto, & cupiẽs tibi dicere seruus
 Parca, reformido. Dauns' ne? ita dauns, amicũ
 Micipiũ domino, & frugi, quod sit satis, hoc
 Ut vitale putes age, libertate Decembri, [est,
 (Quando ita maiores voluerunt) vttere, narra.

Pars hominum vitij gaudet constanter, & vrget
 Propositum: pars multa natat, modo recta capeſſes.
 Interdum prauis obnoxia. ſæpe notatus
 Cum tribus anellis, modo læna Priſcus inani
 Uixit inæqualis, clauum vt mutaret in horas,
 & dibus ex magnis ſubito ſe conderet vnde
 Mundior exiret vix libertinus honeſte.
 Iam mæchus Romæ, iam maſſet doctus Athenis
 Uinere, Vertumnis, quotquot ſunt, natus iniquis.
 Scurra Volaneriſ, poſtquam illi iuſta chiragra
 Contudit articuloſ, qui pro ſe tolleretur, atq;
 Mitteretur in pyrgum taloſ, mercede diurna
 Conductum pauit. quanto conſtantior idem
 In vitijſ, tanto lenius miſer, ac prior ille,
 Qui iam contento, iam laxo fune laborat.

Vitæ inæ
qualitas.

In vitijſ
pertinacia.

Non dicet hodie quorſum hæc tam putida tendât
 Furcifer? ad te inquam. quo pacto peſſime? laudas
 Fortunam, & mores antiquæ plebiſ, & idem
 Si quiſ ad illa deus ſubito te agat, uſq; recuſeſ:
 Aut quia non ſentis, quod clamas, rectius eſſe,
 Aut quia non firmuſ rectum defendiſ, & hæreſ,
 Ne quidquam cœno cupientiſ euellere plantam.
 Romæ ruſ optaſ, abſentem ruſticuſ urbem
 Tolliſ ad aſtra leniſ. ſin uſquam eſ forte vocatuſ
 Ad cœnam, laudaſ ſecuruſ holuſ, ac velut uſquam
 Uinctuſ eaſ: ita te felicem dicis, amaſq;
 Quod nuſquam tibi ſit potandum. iuſſerit ad ſe
 Mecoenas ſeruſ ſub lumina prima venire
 Conuiuiam, nemon' oleum feret ociuſ? hæc quiſ

Oratio do
mini.

Hæreſ. Sic
Terentiuſ:
in luto hæſi
taſ.

SERMONVM

Miluius pas-
rasiti nomē

Si dominus
es nequior
me vili mā-
cipio, qua
frōte audes
me territa-
re superci-
lio & minis

Dama. qui-
uis abiectus
homuncio,
vt Persius,
Dama est
non tressis
agafo.

Audit? cum magno blateras clamore, fugisq̃.
Miluius, & scurræ tibi non referenda precati
Discedunt. etenim fateor, me dixerit ille
Duci ventre leuem, nasum nidore supinor
Imbecillus, iners, sim quid vis, adde popino.
Tu cum sis, quod ego, & fortassis nequior, vltro
Insectere velut melior, verbisq̃ decoris
Obvoluas vitium, quid si me stultior ipse
Quingentis empto drachmis deprenderis? aufer
Me vultu terrere, manum, stomachumq̃ teneto:
Dum quæ Crispini docuit me ianitor, edo.
Te coniunx aliena capit, meretricula Dauum:
Peccat vter nostrum cruce dignius? acris vbi me
Natura incendit, sub clara nuda lucerna
Quæcunq̃ excepit turgentis verbera caudæ:
Clunibus, aut agitauit equum lascina supinum,
Dimittit neq̃ famosum, neq̃ sollicitum, ne
Ditior, aut formæ melioris meiat eodem.
Tu cum proiectis insignibus, annulo equestri,
Romanoq̃ habitu, prodis ex indice Dama
Turpis odoratum caput obscurante lacerna:
Non es quod simulas: metuens induceris, atq̃
Astercante libidinibus tremis ossa pauore.
Quid refert vri virgis? ferroq̃ necari?
Auctoratus eas? an turpi clausus in arca,
Quò te demisit peccati conscia herilis
Contractum, genibus tangas caput? est'ne marito
Matronæ peccantis in ambos iusta potestas?
In corruptorem vel iustior? illa tamen se

Non habitu, mutat' ve loco, peccat' ve superne,
 Cum te formidet mulier, neq; credat amanti.
 Ibis sub furcam prudens, dominoq; furenti
 Committes rem omnē, & vitā, & cum corpore famā:
 E uasti? credo metues, doctusq; cauebis.

Quæres quando iterum paneas, iterumq; perire
 Possis o toties seruus. quæ bellua ruptis
 Cum semel effugit, reddit se praua catenis?

Nō sum mæchus, ais. neq; ego hercule fur, ubi vasa
 Pretereo sapiens argentea. tolle periculum,
 Iam vaga prosiliet frenis natura remotis.

Non statim
 prob' est q
 periculi me
 tu abstinet
 à flagitio.

Tu' ne mihi dominus, rerum imperijs, hominumq;
 Tot, tantisq; minor, quem ter vindicta, quaterq;
 Imposita haud vnquam misera formidine priuet?

Adde supradictis, quod non lenius valeat. nam
 Sine vicarius est, qui seruo paret, uti mos

Uester ait, seu conseruus, tibi quid sum ego? nempe
 Tu mihi qui imperitas, alijs seruis miser, atque
 Duceris, ut nervis alienis mobile lignum.

Quis nam igitur liber? sapiēs, sibi qui imperiosus,
 Quē neq; pauperies, neq; mors, neq; vincula terrēt:

Solus sapiēs
 liber ex Stoi
 corum disci
 plina.

Responfare cupidinibus, contemnere honores
 Fortis, & in seipso totus teres, atq; rotundus:
 Externi ne quid valeat per leue morari.

In quem manca ruit semper fortuna: potes' ne
 Ex his, ut proprium quid noscere? quinq; talenta
 Poscit te mulier: vexat, foribusq; repulsum
 Perfundit gelida. rursus vocat: eripe turpi
 Colla ingo liber. liber sum, dic age. non quis.

SERMONVM

Urget enim dominus mentem non lenis, & acreis
Subiecta lasso stimulos, versatq; negantem.

Pausia. pic-
tor isignis,
cuius memi-
nit Plini⁹,
qui tabellā
σιφανοῦ αἰῶ-
νος Glycerę
amicę illius
mre cōmē
dat. lib. 21.
Cab. 2.

Vel cum Pausiaca torpes insane tabella,
Qui peccas minus, atq; ego? cum Fului, Rutubęq;
Aut Placidiani contento poplite miror

Prelia, rubrica picta, aut carbone: velut si

Reuera pugnent, feriant, vitentq; moentes

Arma viri. nequam, & cessator Danus: at ipse

Subtilis veterum index, & callidus andis.

Nil ego, si ducor libo fumante, tibi ingens

Virtus atq; animus coenis responsat opimis.

Obsequium ventris mihi perniciosius est cur?

Tergo plecttor enim, qui tu impunitior? illa,

Quę paruo sumi nequeunt cū obsonia captas.

Nempe inamarescunt epulę sine fine petite:

Illusiq; pedes vitiosum ferre recusant

Corpus. an hic peccat, sub noctem qui puer vnam

Furtina mutat strigili? qui prędia vendit:

Inquietudo
ex nimis
delicijs.

Nil servile gulę parens habet? adde, quod idem

Non horam tecum esse potes: non otia recte

Ponere: teq; ipsum vitas fugitivus, vt erro,

Iam vino quęrens, iam somno fallere curam,

Frustra: nam comes atra premit, sequiturq; fugacē.

Vnde mihi lapidē? quorsū est opus? vnde sagittas?

Aut insanit homo, aut versus facit. ocynus hinc te

Ni rapis, accedes opera agro nona Sabino.

SATYRA VIII. AD
FUNDANIVM.

VT Nasidieni inuit te cœna beati?
Nam mihi quærēti conuinā, dictus here illic
De medio potare die. sic, vt mihi nunquam

In vita fuerit melius. da, si graue non est,
Quæ prima iratum ventrem placauerit esca.

In primis lucanus aper, leni fuit Austro
Captus, vt aiebat cœnæ pater. acria circum
Rapula, lactuca, radices, qualia lassum
Peruellunt stomachum, sifer, alec, fecula Coa.
His vbi sublatis, puer alte, cinctus, acernam
Gausape purpureo mensam pertersit, & alter
Sublegit quodcunq; iaceret inutile, quodq;
Posset cœnanteis offendere. vt Attica virgo
Cum sacris Cereris, procedit fuscus Hydaspes
Cecuba vina ferens, Alcon Chium maris expers.

Hic herus, Albanum Mecœnas, sine falernum
Te magis appositis delectat, habemus vtrunq;
Dinitias miseras. si quis cœnantibus vnâ
Fundani pulchre fuerit tibi, nosse laboro.
Summus ego, & prope me Viscus Turinus, & infra,
Si memini, Varius, cum Seruilio Balatrone
Vibidius, quos Mecœnas adduxerat umbras.
Nomentanus erat super ipsum, Porcius infra,
Ridiculus totas simul absorbere placentas.
Nomentanus ad hoc, qui siquid forte lateret,
Indice monstraret digito. nam cætera turba,

I. j.

Fundaniū
amicū allos
quitur, qui
Nasidieni
Epicurei cō
uina fuerat
sectā ridēs
& importu
nū luxū. nā
honestos ac
sordidos eo
dē cōuiuio
acceperat.

Diuit. mis.
exclamatō
poetæ ī lu
xū, qui ad
miseriam
multos in
duxit.

Ceteri sunt
fatuo pala
to, nos noui
mus lautia
cias.

SERMONVM

Nos inquam, cœnamus aneis, conchyliis, pisceis
Longe dissimilem noto celantia succum.
Vt vel continuo patuit: cum passeris, atque
Ingustata mihi porrexerit ilia rhombi,
Post hoc me docuit Melimella rubere minorem
Ad lunam delecta. quid hoc intersit, ab ipso
Audieris melius. tum Vibidius Balatroni,
Nos nisi damnose bibimus, moriemur inulti.
Et calices poscunt maiores: vertere pallor
Tum parochi faciem nil sic metuentis, vt acreis
Potiores: vel quod maledicunt liberius: vel
Fernida quod subtile exsurdant vina palatum.
Inuertunt Aliphanis vinaria tota
Vibidius Balatroq; secutis omnibus imis.
Conuiua lecti nihilum nocere lagenis,
Afferitur squillas inter Murena natanteis
In patina porrecta. sub hoc herus, hæc gravida iquit
Capta est, deterior post partum carne futura.
His mistum ius est oleo, quod prima Venafri
Pressit cella, garo de succis piscis Iberi,
Vino quinquenni, verum citra mare nato,
Dum coquitur, cocto Chium sic conuenit, vt non
Hoc magis vllum aliud, pipere albo, non sine aceto,
Quod Methymneam vitio mutauerat vnam.
Erucas virideis, inulas ego primus amaras
Monstravi incoquere, illutos Cortillus Echinos,
Vt melius muria quam testa marina remittat.
Interea suspensa graneis anlea ruinas
In patinam fecere trahentia pulueris atri,

Parochi. q
 sumptū p-
 bet, & cōui
 uas pascit
 hoc loco.

Inulas, quæ
 ob amaritu
 dinē stoma
 cho inimi-
 ca est, sed
 tēperata sa-
 luberrima vt
 etiā ait Pli-
 nius.

Quantum non Aquilo campanis excitat agris.
 Nos maius veriti. postquam nihil esse pericli
 Sensimus, erigimur. Rufus posito capite, ut si
 Filius immaturus obisset, flere. quis esset
 Finis? ni sapiens sic Nomentanus amicum
 Tolleret. heu Fortuna, quis est crudelior in nos
 Te deus? ut semper gaudes illudere rebus
 Humanis. Varius mappa compescere risum
 Vix poterat. Balatro suspendens omnia naso,
 Hæc est conditio viuendi aiebat. eoq;
 Responsura tuo nunquam est par fama labori.
 Tene, ut ego accipiar laute, torquerier omni
 Sollicitudine districtum? ne panis adustus,
 Ne male conditum ius apponatur? ut omnes
 Precincti recte pueri, comptiq; ministrent?
 Adde hos præterea casus. aulea ruent, si
 Ut modo, si patinam pede lapsus frangat agaso.
 Sed conuiuatoris, uti ducis, ingenium res
 Aduerse nudare solent, celare secunde.

Susp. naso.
 qui vafre ac
 scurriliter
 omnes irris
 deret.

Agasone p
 contemptum
 vocat cibo
 rum ministrum

Nasidiennus ad hæc. tibi di, quæcunq; preceris,
 Commoda dent, ita vir bonus es, conuiuiaq; comis.
 Et soleas poscit, tum in lecto quoq; videres
 Stridere secreta diuisos aure susurros.
 Nullos his mallem ludos spectasse. sed illa
 Redde age, quæ deinceps risisti. Vibidius dum
 Quærit de pueris, num sit quoq; fracta lagena,
 Quod sibi poscenti non dentur pocula, dumq;
 Ridetur fictis rerum Balatrone, secundo
 Nasidiene redis mutatae frontis, ut arte

Μαζονομοι
seu mazono-
nomia, lan-
ces erāt ca-
uæ & præ-
grandes, li-
gneæ vt plu-
rimū. au-
thor Iulius
Pollux.

E mendaturus fortunam. deinde sequenti
Mazonomo pueri magno discerpta ferentes.
Membra grauis sparsi sale multo, non sine farre,
Pinguibus & ficis pastum iecur anseris albi,
Et leporum auulsos, vt multo suauius, armos,
Quàm si cum lumbis quis edat. tum pectore adusto
Vidimus & merulas poni, & sine clune palumbes.
Sua res, si non causas narraret earum, &
Naturas dominus. quem nos sic fugimus vlti,
Vt nihil omnino gustaremus, velut illis
Canidia afflasset peior serpentibus Afris.

FINIS.

Q. HORATII FLACCI DE
ARTE POETICA LIBELLVS
AD PISONES.

Immano capiti cernicem
pictor equinam
Iungere si velit, & varias in
ducere plumas,
Undique collatis membris,
vt turpiter atrum
Desinat in piscē mulier for
mosa superne:

Exordium ab
exemplo rei
ineptę ac
primū pce-
ptū de aro
lou9 la &
cōueniētia
vniuersi
operis.

Spectatum admissi risum teneatis amici?
Credite Pisones isti tabulæ fore librum
Persimilem: cuius velut ægri somnia, vane
Fingentur species, vt nec pes, nec caput vni
Reddatur formæ. Pictoribus, atq; poetis
Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas.
Scimus, & hanc veniam petimûsq; damûsq; vicissim.
Sed non vt placidis coeant immitia: non vt
Serpentes anibus gementur, tigribus agni.

Critici iudi-
cabant de
aliorū scri-
ptis ex qui-
b9 fuisse vi-
des Horati9

Inceptis grauibus plerunq; & magna professis
Purpureus, late qui splendeat, vnus & alter
Assuitur pannus: cum lucus, & ara Diane,
Et properantis aquæ per amœnos ambitus agros,
Aut flumen Rhenū, aut pluuius describitur arcus.
Sed nunc non erat his locus, & fortasse cupressum
Scis simulare. quid hoc? si fractis enatat expes
Nanibus? ære dato qui pingitur? amphora cœpit

2 præce-
ptū, vt ceco-
nomia sibi
poia cōstet
& nihil fiat
nisi suo tē-
pore.

A R S

Institui: corrente rota cur vrceus exit?

Deniq; sit quod vis, simplex duntaxat, et vnum.

3, nequid
virtutis &
vitiij affini-
tate peccet

Maxia pars vatū: pater & iuuenes patre digni,

Decipimur specie recti. brevis esse laboro,

Obscurus fio. sectantem lenia, nervi

Deficiunt, animiq; professus grandia turget,

Serpit humi, tutus nimium, timidusq; procella.

4, vitāda af-
fectata elo-
quētia, ne i
ineptias ici-
dat & por-
tētū quod-
dā videat.

Qui variare cupit rem prodigialiter vnam,

Delphinum syluis appingit, fluctibus aprum.

In vitium ducit culpæ fuga, si caret arte.

& milium circa ludum faber Imus, & vngueis

Exprimet, & molleis imitabitur ære capillos.

Infelix operis summa, quia ponere totum,

Nesciet. hunc ego me, siquid componere curem,

Non magis esse velim, quam pravo viuere naso

Spectandum nigris oculis, nigroque capillo.

5, argumē-
tū suo cuiq;
ingenio ido-
neū deligē-
dum.

Sumite materiam vestris qui scribitis equam

Viribus: & versate diu, quid ferre recusent,

Quid valeant humeri. cui lecta potenter erit res,

Nec facundia deferet hunc. nec lucidus ordo.

Decorū or-
dinis in car-
mine.

Ordinis hæc virtus erit, & Venus, aut ego fallor,

Vt iam nunc dicat, iam nunc debentia dici.

Pleraq; differat, & præsens in tempus omittat.

Hoc amet, hoc spernat promissi carminis author.

6, parce &
apposite
nouis voca-
bulis uten-
dum & an-
tiquis.

In verbis etiam tenuis, cantusq; serendis

Dixeris egregie notum si callida verbum

Reddiderit iunctura nouum. si forte necesse est

Indicijs monstrare recentibus abdita rerum: &

Fingere cinctutis non exandita Cethegis,

Continget: dabiturq; licentia sumpta prudenter.

Et noua, fictaq; nuper habebunt verba fidem, si

Noua unde
ducenda, si
opus est.

Græco fonte cadant parce detorta. quid autem

Cæcilio, Plautoque dabit Romanus, ademptum

Virgilio, Varioque? ego, cur acquirere parca

Si possum: inuideor? cur lingua Catonis, & Enni

Sermonem patrium ditauerit & noua rerum

Nomina protulerit? licuit, semperq; licebit,

Signatum præsentem nota producere nomen.

Noue dixit
inuideor cū
de nouis
verbis fingē
dis loquit.

Vt syluæ folijs pronos mutantur in annos,

Prima cadunt, ita verborum vetus interit ætas:

Et iuuenum ritu florent modo nata, vigentq;.

Exēplo p̄
bat oīm re-
rū esse vicis-
itudinem
quandam.

Debemur morti nos, nostraq; sine receptus

Terra Neptunus, classeis Aquilonibus arcet,

Regis opus, sterilisve diu palus, aptaq; remis

Vicinas vrbeis alit, & graue sentit aratrum:

Seu cursum mutauit iniquum frugibus annis

Doctus iter melius, mortalia facta peribunt,

Nedum sermonum stet honos, & gratia vixit.

Multa renascentur, quæ iam cecidere: cadentque,

Quæ nunc sunt in honore vocabula, si volet usus,

Quem penes arbitrium est, & vis, & norma loquendi.

Res gestæ, regūque, ducūque, & tristia bella

Quo scribi possent numero, monstrauit Homerus.

De versu
hexametro

Versibus impariter iunctis querimonia primum,

De versu
pētametro

Post etiam inclusa est voti sententia compos.

Quis tamen exiguos Elegos emisit author

Grammatici certant, & adhuc sub indice lis est.

Archilochum proprio rabies armaruit Iambo.

Iābici car-
minis inue-
tum.

Hunc socci capere pedem, grandæque cothurni,
A lternis aptum sermonibus, & populareis
V incentem strepitus, & natum rebus agendis.

Lyrici car-
minis offi-
cium.

Musa dedit fidibus diuos, puerosque deorum,
E t pugilem victorem, & equum certamine primum
E t iuuenum curas, & libera vina referre.

Ne p̄postes-
ro ordine
& stilo abu-
tamur.

D escriptas seruare vices, operumque colores.

C ur ego, si nequeo, ignoroque poeta salutor?

C ur nescire pudens prae, quam discere malo?

V ersibus exponi Tragicis res Comica non vult.

I ndignatur item priuatis, ac propè socco

D ignis carminibus narrari coena Thyestæ.

S ingula quæque locum teneant sortita decenter.

I nterdum tamen & vocem Comœdia tollit:

I ratúsque Chremes tumido delitigat ore.

E t tragicus plerumque dolet sermone pedestri.

T elephus & Peleus, cū pauper & exul vterque,

P roijcit ampullas, & sesquipedalia verba.

S icurat cor spectantis tetigisse querela.

Eos affectus
induēdos q̄
b⁹ velis spe-
ctatorē af-
fici.

N on satis est pulchra esse poemata, dulcia sunt:

E t quocunque volent, animum auditoris agunto.

V t ridentibus arrident, ita flentibus adsunt

H umani vultus. si vis me flere, dolendum est

P rimum ipsi tibi: tunc tua me infortunia ledent.

Affectuum
motus ex
oratione.

T elephe vel peleū, male si mandata loquēris,

A ut dormitabo, aut ridebo. tristia mœstum

V ultum verba decent: iratum, plena minarum:

L udentem, lasciua: senerum, seria dictu.

F ormat enim natura prius nos intus ad omnem

Fortunarum habitum: iuuat, aut impellit ad iram:

A ut ad humum mœrore graui deducit, & angit.

Post effert animi motus interprete lingua.

S i dicentis erunt fortunis absona dicta,

R omani tollent equites, peditesque cachinnum.

I ntererit multū Dauūsne loquatur, an Heros, ne.

M aturusne senex, an adhuc florente iuuenta

F eruidus, an matrona potens, an sedula nutrix:

M ercatorne vagus, cultorne virentis agelli:

C olchus, an Assyrius: Thebis nutritus, an Argis.

A ut famam sequere, aut sibi conuenientia finge

S criptor. honoratum si forte reponis Achillem,

I mpiger, iracundus, inexorabilis, acer,

I iura neget sibi nata, nihil non arroget armis.

S it Medæa ferox, inuictaque: flebilis Ino,

P erfidus Ixion, Iō vaga, tristis Orestes.

S i quid inexpertum scænæ committis, & audes

P ersonam formare nouam, seruetur ad imum

Q ualis ab incepto processerit, & sibi constet.

D ifficile est proprie communia dicere, tūq;

R ectius Iliacum carmen deducis in ætus,

Q uam si proferres ignota, indiētāq; primus.

P ublica materies priuati iuris erit, si

N ec circa vilem, patulumq; moraberis orbem,

N ec verbum verbo curabis redde fidus

I nterpres: nec desilies imitator in arctum,

U nde pedē proferre pudor vetet, aut operis lex.

N ec sic incipies, vt scriptor Cyclicus olim:

F ortunam Priami cantabo, & nobile bellum.

aliās herús
ne.

Decorum
personæ in
carmine.

Persona eo
dē ubiq; in
genio indu
cenda.

Interpretis
officium.

Ne arrogās
sit exordiū
cuiusmodi
est Cyclici
poetæ.

ARS

Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?
 Parturient montes, nascetur ridiculus mus.
 Quanto rectius hic, qui nil molitur inepte.
 Dic mihi Musa virum, captae post tempora Troiae,
 Qui mores hominum multorum vidit, & vrbeis.
 Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
 Cogitat: ut speciosa dehinc miracula promat,
 Antiphaten, Syllamq;, & cum Cyclope Charybdim:
 Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,
 Nec gemino bellum Troianum orditur ab ovo.
 Semper ad euentum festinat, & in medias res
 Non secus, ac notas auditorem rapit: & quae
 Desperat tractata nitescere posse, relinquit.
 Atq; ita mentitur, sic veris falsa remiscet:
 Primo ne medium, medio ne discrepet inum.
 Tu quid ego, & populus mecum desideret, audi.
 Si plausoris eges aulae manentis, & vsq;
 Sessuri, donec cantor, vos plaudite, dicat.
 Et tatis cuiusque notandi sunt tibi mores,
 Mobilibusq; decor naturis dandus, & annis.
 Reddere qui voces iam scit puer, & pede certo
 Signat humum, gestit paribus colludere: & iram
 Colligit: ac ponit temere, & mutatur in horas.
 Imberbis iuuenis, tandem custode remoto
 Gaudet equis, canibusq; & aprici gramine campi,
 Cereus in vitium flecti, monitoribus asper,
 Ut ilium tardus pronisor, prodigus aeris,
 Sublimis, cupidusq;, & amata relinquere pernix.
 Conuersis studijs etas, animusq; virilis

Exordium
Odissae Ho-
mericae.

Homerici
poematis
artificium.

Decorū eta-
tis obseruā-
dū diligen-
ter.

Pueritia.

Adolescētia

Virilitas.

Querit opes, & amicitias, inseruit honori:

Commisisse cauet, quod mox mutare laboret.

Multa senem circunueniunt incōmoda, vel quod Senectus.

Querit, & inuentis miser abstinet, ac timet vti:

Vel quod res omnes timide, gelidēq; ministrat,

Dilator, spe longus, iners, anidusq; futuri,

Difficilis, querulus, laudator temporis acti

Se puero, censor, castigatōq; minorum.

Multa ferunt anni venientes commoda secum:

Multa recedentes adimunt. ne forte seniles

Mandentur iuueni partes, puerōq; viriles:

Semper in adiunctis, & uōq; morabimur aptis.

Aut agitur res in scēnis, aut acta refertur.

Segnius irritant animos demissa per aurem,

Quā quæ sunt oculis subiecta fidelibus, & quæ

Ipse sibi tradit spectator. non tamen intus

Digna geri, promes in scēnam, multaq; tolles

Ex oculis, quæ mox narret facundia præsens.

Nec pueros coram populo Medæa trucidet:

Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus:

Aut in anē Progne vertatur, Cadmus in anguem.

Quodcumq; ostendis mihi sic, incredulus odi.

Nēve minor, quinto neu sit productior actu

Fabula, quæ posci vult, & spectata reponi.

Nec deus intersit, nisi dignus vindice nodus

Inciderit, nec quarta loqui persona laboret.

Authoris parteis chorus, officiūq; virile

Defendat, neu quid medios intercinat actus,

Quod non proposito conducat, & hæreat apte.

Vehemētior
moueri ani-
mos specta-
culo q̄ audi-
tu.

Fabule actus
& personæ.

Chori officii
cū in fabula.

al. amice.

Ille bonis faueátque, & consilietur amicis:
 Et regat iratos, & amet peccare timenteis:
 Ille dapes laudet mensæ brevis, ille salubrem
 Iustitiam, legesq; & apertis ocia portis.
 Ille tegat commissa, deosq; precetur, & oret,
 Ut redeat miseris, abeat fortuna superbis.

Priscorū fas
 bulę minus
 ambitiosæ
 & mores fru
 galiores.

Tibia non ut nunc orichalco vineta, tubæq;
 & mulla, sed tenuis, simplēxque foramine pauco
 Aspirare, & adesse choris erat utilis: atq;
 Non dum spissa nimis complere sedilia flatu.
 Quò sanè populus numerabilis, utpote parvus,
 Et frugi, castusq;, verecundusq; coibat.

Postquam cœpit agros extendere victor, & urbē
 Latior amplecti murus, vinoq; diurno
 Placari Genius festis impune diebus
 Accessit, numerisq;, modisq; licentia maior.
 Indoctus, quid enim saperet, liberq; laborum
 Rusticus urbano confusus, turpis honesto?
 Sic prisca motumq; & luxuriam addidit arti
 Tibicen: traxitq; vagus per pulpita vestem.
 Sic etiam fidibus voces creuere seneris:
 Et tulit eloquium insolitum facundia præceps:
 Utiliumq; sagax rerum, & diuina futuri
 Sortilegis non discrepuit sententia Delphis.

Tragediæ
 olim seuē
 riori, adhibi
 ta est ad vo
 luptatē fas
 tyra.

Carminē qui Tragico vilem certauit ob hircum,
 Mox etiam agresteis Satyros nudauit: & asper
 Incolumi granitate iocum tentauit: eo quod
 Illecebris erat & grata nouitate morandus
 Spectator, functusq; sacris, & potus, & exlex.

V erum ita riores, ita commendare dicaces
 C onueniet satyros, ita vertere seria ludo:
 N e, quicunq; deus, quicunq; adhibebitur heros,
 R egali conspectus in auro nuper, & ostro,
 M igret in obscuras humili sermone tabernas:
 A ut dum vitat humum, nubeis, & inania captet.
 E ffutire leneis indigna tragœdia versus:
 V t festis matrona moueri iussa diebus,
 I ntererit satyris paulum pudibunda proteruis.

N on ego inornata, & dominantia nomina solum,
 V erbâq; Pisones Satyrorum scriptor amabo:
 N ec sic enitar Tragico differre colori
 V t nihil intersit Danûsne loquatur, an audax
 P ithias emuncto lucrata Simone talentum:
 A n custos famulusq; dei Sylenus alumni.

E x noto fictum carmen sequar, vt sibi quinis
 S peret idem, sudet multum, frustra q; laboret
 A usus idem. tantum series, innecturâq; pollet,
 T antum de medio sumptis accedit honoris.

S yluis deducti caueant me indice Fauni,
 N e velut innati trinijs, ac pene forenses,
 A ut nimium teneris inuenentur versibus vnquam,
 A ut immunda crepent, ignominiosa q; dicta.
 O ffenduntur eni, quibus est equus, & pater, & res,
 N ec, si quid fracti ciceris probat, & nucis emptor,
 & quis accipiunt animis, donant ve corona.

S yllaba longa breui subiecta, vocatur Iambus:
 P es citus. vnde etiam trimetris accrescere iussit
 N omen Iambeis, cum senos redderet ictus.

Ne psonæ
 dignitas vio
 letur humi
 litate ser
 monis aut
 contrâ.

Locus ex
 tragœdia
 Lucilij poe
 tæ.

Ne nimium
 effœmiatis
 aut obsœ
 nis verbis
 vtatur poe
 tæ satyrici.

Iâbici tri
 metri q vo
 catur cum
 sex cōstent
 pedib⁹, se
 narij dicti
 sunt admi
 ssi spondei

A R S

P rimus ad extremum similis sibi, non ita pridem,
T ardior ut paulo, graviorq; veniret ad aureis,
S pondeos stabileis in iura paterna recepit
C ommodus, & patiens: non ut de sede secunda
C ederet, aut quarta socialiter. hic & in Acci
N obilibus trimetris apparet rarus, & Enni.

I n scenam missos magno cum pondere versus,
A ut operæ celeris nimium, curæque carentis,
A ut ignoratæ premit artis crimine turpi.

Latinorum
licentia.

N on quinis videt immodulata poemata index:
E t data Romanis venia est indigna Poetis.

I ccircōne vager, scribāque licenter? an omneis

Græcorum
in carmine
laus.

U isuros peccata putem mea? tutus, & intra

S pem veniæ cautus, vitani denique culpam:

N on laudem merui. Vos exemplaria Græca

N octurna versate manu, versate diurna.

A t nostri proani Plantinos & numeros, &

L audanere saleis, nimium patienter utrunque,

N e dicam stulte mirati: si modo ego, & vos

S cimus inurbanum lepido seponere dicto:

Tragediæ
initium & in-
crementum.

L egitimūque sonum digitis callemus & aure.

I gnotum Tragiciæ genus inuenisse Camæna

D icitur, & plaustris vexisse poemata Thespis:

Q uæ canerent, agerentq; peruncti fecibus ora

P ost hunc, personæ, pallæq; repertor honestæ

E schilus, & modicis instravit pulpita tignis,

E docuit, magnūque loqui, nitq; cothurno.

Vet⁹ comœ-
dia.

S uccessit vetus his Comœdia, non sine multa

L ande, sed in vitium libertas excidit, & vim

Dignam lege regi, lex est accepta, chorusque
Turpiter obtinuit sublato iure nocendi.

Nil intentatum nostri liquere poetæ,
Nec minimum meruere decus, vestigia Græca
Ausu deferere, & celebrare domestica facta:
Vel qui pretextas, vel qui docuere togatas.
Nec virtute foret, clarisve potentius armis,
Quam lingua Latinum, si non offenderet unum
Quenque poetarum limæ labor, & mora. Vos o
Pompilius sanguis carmen reprehendite, quod non
Multa dies, & multa litura coercuit, atque
Perfectum decies non castigavit ad unguem.

Latinorum
tadiū in ca
stigandis
suis.

Ingenium misera, quia fortunatius arte
Credit, & excludit sanos Helicone poetas
Democritus: bona pars non ungueis ponere curat,
Non barbam, secreta petit loca, balnea vitat.
Nanciscetur enim pretium, nomenque poetæ,
Si tribus anticyris caput insanabile nunquam
Tonsor Lycino commiserit. o ego læus,
Qui purgor bilem sub verni temporis horam,
Non alius faceret meliora poemata, verum
Nil tanti est. ergo fungar vice cotis, acutum
Reddere quæ ferrum valet exors ipsa secandi.
Munus, & officium nil scribens ipse docebo
Unde parentur opes: quid alat, formetque poetam:
Quid deceat, quid non: quò virtus, quò ferat error.

Ingeniū an
ars plus pos
sit.

al. oram.

Scribendi recte, sapere est & principium, & fons.
Rem tibi Socratica poterunt ostendere chartæ:
Verbaque pronisam rem non in vita sequentur.

Vnde argu
mentū scri
bendi petas
tur.

A R S

Qui didicit patriæ quid debeat, & quid amicis:
 Quo sit amore parës, quo frater amâdus, & hospes:
 Quod sit conscripti, quod indicis officium: quæ
 P artes in bellum missi ducis: ille profecto
 R edderet personæ scit convenientia cuique.
 Respicere exemplar vitæ, morumq; inbebo
 Doctum imitatore, & veras hinc ducere voces.
 Interdum speciosa iocis, moratâque recte,
 F abula nullius Veneris, sine pondere, & arte,
 U aldius oblectat populum, meliusq; moratur:
 Quàm versus inopes rerum, nugæq; canoræ.

Græcorū ex
 cellentia in
 dicendo.

Graijs ingenium, Graijs dedit ore rotundo
 M usa loqui, præter laudem nullius auaris.

Romanorū
 auaritia.

R omani pueri longis rationibus assen
 D iscutunt in parteis centum diducere. dicat
 F ilius Albin, si de quincunce remota est
 U ncia, quid superat? poteras dixisse triens. heu
 R em poteris seruare tuam. redit vincia: quid fit?
 S emis. ad hec animos erugo, & cura peculi,
 C um semel imbuerit, speramus carmina fingi
 P osse linenda cedro, & leni seruâda cupresso?

Preceptorū
 breuitas.

A ut prodesse volunt, aut delectare poetæ:
 A ut simul & iocunda, & idonea dicere vitæ.
 Quidquid præcipies, esto brevis: vt cito dicta
 P ercipiant animi dociles, teneantque fideles.
 O mne superuacuum pleno de pectore manat.

Fabularum
 modus.

F icta voluptatis causa sint proxima veris.
 N ec quodcunque volet, poscat sibi fabula credi:
 N en pranse Lamiæ vinum puerum extrahat alio.

Centuriæ seniorum agitant expertia frugis:

Celsi prætereunt austerâ poemata Rhames.

O mne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,
Lectorem delectando, pariterque monendo.

Quod poe-
mâ p̄stâtiss.

Hic meret æra liber Sosis: bis & mare transit,
Et longum noto scriptori prorogat ævum.

Sunt delicta tamen, quibus ignovisse velimus.

Leuiores
vitijs igno-
scendum.

Nâ neq; chorda sonum reddit, quæ vult manus & mēs

Poscentiq; gravem persæpe remittit acutum:

Nec semper feriet quodcunque minabitur arcus.

Verum ubi plura nitent in carmine, non ego paucis

Offendar maculis, quas aut incuria fudit,

Aut humana parum cavit natura: quid ergo?

Supinitas
nō ferēda.

Vt scriptor si peccat idem librarius vsque,

Quamvis est monitus, venia caret, & citharædus

Ridetur, chorda qui semper oberrat eadem:

Sic mihi qui multum cessat fit Cherilus ille,

Quem bis, tēq; bonum cum risu miror, & idem

Indignor: quandoq; bonus dormitat Homerus.

Verum opere in longo fas est obrepere somnum.

Picturæ cū
poesi affi-
nitas.

Vt pictura poesis erit: quæ, si propius stes,

Te capiet magis, & quædam si longius abstes.

Hæc amat obscurum, volet hæc sub luce videri,

Indicis argutum quæ non formidat acumen.

Hæc placuit semel, hæc decies repetita placebit.

O maior iuvenum, quamvis & voce paterna

Poeta neq;
mo q non
sit summus.

Fingeris ad rectum, & per te sapis, hoc tibi dictum

Tolle memor: certis medium, & tolerabile rebus

Recte concedi, consultus iuris, & actor.

A R S

Causarum mediocris, abest virtute disertis
Messala, nec scit quantum Casellius Aulus,
Sed tamen in precio est. mediocribus esse poetis
Non homines, non dii, non concessere columnæ.

Vt gratas inter mensas symphonia discors,
Et crassum unguentum, & sardo cum melle papaver
Offendunt, poterat duci quia cœna sine istis.
Sic animis natum, inuentumque poema iuvandis.
Si paulum summo discessit, vergit ad imum.

Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis,
Indotusque pilæ, disci ve, trochi ve quiescit:
Ne spissæ risum tollant impune coronæ.

Qui nescit, versus tamen audet fingere. quid ni?

Antipopho
ra vt cū sto
macho p
nuncies.

Liber & ingenuus, præsertim census equestrem
Summam nummorum, vitiisque, remotus ab omni.
Tu nihil invita dices, facièsque Minerva.

Id tibi iudicium est, ea mens. si quid tamen olim
Scripseris, in Metij descendat indicis aureis,
Et patris, & nostras, nonumque prematur in annum.
Membranæ intus positæ delere licebit,
Quod non edideris. nescit vox missa reuerti.

Orphei fa
bulæ inter
pretatio.

Sylvestreis homines sacer, interpretisque deorum
Cædibus, & victu fædo deterruit Orpheus:
Dicitus ob hoc lenire tigreis, rapidosque leones.
Dicitus & Amphion Thebanæ conditor arcis
Saxa movere sono testudinis, & prece blanda
Ducere quod vellet. fuit hæc sapientia quondam,
Publica privatis secernere, sacra profanis,
Concubitu prohibere vago, dare iura maritis,

O ppida moliri, leges incidere ligno.
 Sic honor, & nomen diuinis vatibus, atque
 Carminibus venit. post hos insignis Homerus,
 Tyrteusque mares animos in martia bella
 Versibus exacuit. dictæ per carmina sortes,
 Et vitæ monstrata via est: & gratia regum
 Pierijs tentata modis, ludusque repertus,
 Et longorum operum finis, ne forte pudori
 Sit tibi Musa lyre solers, & cantor Apollo.

Poeticæ ho-
 nos & vti-
 litas.

Natura fieret laudabile carmen, an arte
 Quæsitum est. ego nec studium sine diuite vena,
 Nec rude quid prosit video ingenium: alterius sic
 Altera poscit opem res, & coniurat amice.

Poetæ ige-
 nio & arte
 opus esse.

Qui studet optatam cursu contingere metam,
 Multa tulit, fecitque puer, sudauit & alsit:
 Abstinnit Venere, & vino. qui Pythia cantat
 Tibicen, didicit prius, extimuitque magistrum.
 Nunc satis est dixisse, ego mira poemata pango.
 Occupet extremum scabies. mihi turpe relinqui est,
 Et quod non didici, sane nescire fateri.

Labore pas-
 sari imorta-
 litatem, nō
 ostentatioe.

Vt præco ad merceis turbam qui cogit emendas,
 Assentatores iubet ad lucrum ire poeta.
 Dives agris, dives positus in fœnore nummis.

Si vero est, vinctum qui recte ponere possit,
 Et spondere leui pro paupere, & eripere atris
 Litibus implicitum, mirabor si sciet inter
 Noscere mendacem, verumque beatus amicum.
 Tu seu donaris, seu quid donare voles cui,
 Nolito ad versus tibi factos ducere plenum

Caute ad-
 bēdi cens-
 resdiuiti ne
 quid in gra-
 tiā loquant.

A R S

Lætitiæ. clamabit enim pulchre, bene, recte:
 Pallescet super his, etiam stillabit amicis
 Ex oculis rorem, saliet, tundet pede terram.
 Ut qui conducti plorant in funere, dicunt,
 Et faciunt propè plura dolentibus ex animo, sic
 Derisor vero plus landatore monetur.

Reges dicuntur multis vrgere culullis,
 Et torquere mero, quem perspexisse laborent,
 An sit amicitia dignus. si carmina condēs,
 Nunquam te fallant animi sub vulpe latentes.

Amici dili-
 genter ex-
 plorandi.

Quintilij
 Vari censu-
 ra.

Quintilio si quid recitares, corrige sodes
 Hoc aiebat, & hoc melius te posse negares,
 Bis, tēque expertum frustra, delere inbebat,
 Et male tornatos incendi reddere versus.
 Si defendere delictum, quàm vertere mallets,
 Nullum ultra verbum, aut operā sumebat inanē,
 Quin sine rivali tēque & tua solus amares

A quo petē
 dū cōsiliū.

Vir bonus & prudēs versus reprehēdet inerteis,
 Culpabit duos, incomptis allinet atrum
 Transverso calamo signum, ambitiosa recidet
 Ornamenta, parum claris lucem dare coget
 Arguet ambigue dictum, mutanda notabit,
 Fiet Aristarchus, nec dicet, cur ego amicum
 Offendam in iugis? hæ iugæ seria ducent
 In mala derisum semel: exceptumq; sinistre.

Quam per-
 ricula p-
 fectio.

Ut mala quæ scabies, aut morbus regius vrget,
 Aut phanaticus error, & iracunda Diana:
 Vesanum tetigisse timent, fugiuntq; poetam,
 Qui sapiunt: agitant pueri, incantiq; sequuntur.

Hic dum sublimis versus ruetur, & errat,
 Si veluti merulis intentus decidit anceps
 In puteum, foveamve, licet succurrite longum
 Clamet Id cines, non sit, qui tollere curet.
 Si quis curet opem ferre, & demittere funem:
 Qui scis, an prudens huc se deiecerit, atq;
 Servari nolit? dicam, Siculiq; poetæ
 Narrabo interitum. Deus immortalis haberi
 Dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Ætnam
 Insiluit. sit ins, liceatq; perire Poetis.
 Inuitum qui servat, idem facit occidenti.
 Nec semel hoc fecit: nec si retractus erit, iam
 Fiet homo, & ponet famosæ mortis amorem.

Pestilēs im
 modica glo
 riæ sitis ex
 Empedoc
 lis historia

Nec satis apparet, cur versus factitet: utrum
 Minxerit in patrios cineres, an triste bidental
 Moverit incestus: certe furit, ac velut ursus
 Obiectos caueæ valuit si frangere clathros.
 Indoctum, doctumq; fugat recitator acerbus.
 Quem vero arripuit, tenet, occiditq; legendo,
 Non missura cutem nisi plena cruoris irudo.

F I N I S.

EXCVDEBAT SVIS TY-
PIS SIMON COLINAEVS
IN ALMA PARISIORVM
ACADEMIA, SVB SOLE
AVREO, VICI DIVI IO-
ANNIS BELLOVACENSIS.
ANNO SALVTIS M.D.
XXVIII. MENSE OCTOB.

2. CCIII

Parisus

Squid *helps*

Amoris habet

Strenua magnanimitate sit
magna quamvis clara
fuit nobis parata
A. Henry Jr

Alfai

18

Hydrius 8, Valerian. Ling. 7, Sanguinaria 1
fabry m. Valerian. 1, 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834.

re-ran-ge. nan-fo-ang, a day
prolonging. ran-fo-ang, a day
prolonging.

~~frankreich~~

R. Jangoumo